

CZEŚĆ A.

WSTĘP

1. WPROWADZENIE.

Niniejsze opracowanie stanowi zmianę dotychczas obowiązującego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żmigród”, przyjętego Uchwałą Nr 203/XXIII/01 Rady Gminy i Miasta Żmigród z dnia 18 czerwca 2001 r. i zmienionej Uchwałą Nr 233/XXVI/01 Rady Miejskiej w Żmigrodzie z dnia 29 listopada 2001 r. Niniejsza zmiana dotychczasowego Studium dokonana została zarówno w części dotyczącej uwarunkowań (głównie wynikających z aktualizacji danych statystycznych, ale także z potrzeby weryfikacji niektórych tez z zakresu diagnozy), jak i w części dotyczącej kierunków polityki przestrzennej.

Przystąpienie do niniejszej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmigród, zwanej w dalszej części opracowania **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmigród** lub – w skrócie - Studium, wynikało m.in. z:

- wejścia w życie nowej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 13 marca 2003 r.,
- przyjęcia przez Gminę polityki szerokiego otwarcia na lokalizację przedsięwzięć inwestorów zewnętrznych, zarówno w zakresie indywidualnego budownictwa mieszkaniowego, jak i różnych aktywności gospodarczych, z czym wiąże się potrzeba wyznaczenia odpowiednich rezerw terenowych pod zabudowę,
- potrzeby istotnych przekształceń, modernizacji i pewnej rozbudowy układu komunikacyjnego, który będzie w stanie sprawnie obsłużyć nowokształtowane tereny osadnicze i aktywności gospodarczych oraz będzie sprzyjał większemu bezpieczeństwu ruchu samochodowego.

Studium jest podstawowym dokumentem dla władz samorządowych gminy, na podstawie którego prowadzona ma być polityka i strategia działań, przede wszystkim w sferze zagospodarowania przestrzennego, ale także w sferze społeczno-gospodarczej i ekologicznej, które bezpośrednio lub pośrednio wpływają na kształtowanie struktury przestrzennej i układu funkcjonalno-przestrzennego. W przypadku istotnych zmian uwarunkowań lub dokonania znaczących odstępstw od ustaleń niniejszego Studium, należy przystąpić do kolejnych jego aktualizacji. Między innymi dlatego celowe jest dokonywanie oceny aktualności Studium co najmniej raz w ciągu kadencji Rady Miejskiej w Żmigrodzie.

Zgodnie z wymogami ustawowymi (art. 10 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) Studium składa się z części tekstowej i graficznej – rysunków Studium. **Tekst** niniejszego **Studium** podzielono na trzy części. Pierwsza (A) zawiera wstępne informacje - m.in. o zawartości dokumentu, jego roli (niniejszy rozdział) i prawnej podstawie sporządzenia oraz o podstawowych celach Studium. Część druga (B) przedstawia uwarunkowania rozwoju przestrzennego podzielone na 9 rozdziałów branżowych, pogrupowanych w trzech działach: uwarunkowania środowiskowe, uwarunkowania społeczno-gospodarcze i uwarunkowania wynikające z istniejącego zagospodarowania przestrzennego oraz struktury własności gruntów. Na końcu każdego rozdziału zamieszczono syntetyczny zapis uwarunkowań wynikających ze stanu i charakteru poszczególnych branż. Część trzecia (C) prezentuje kierunki rozwoju przestrzennego w dwiętnastu kolejnych rozdziałach.

Załącznikiem do niniejszego tekstu Studium jest część graficzna, na którą składają się **dwa rysunki** w skali 1:10000, obejmujące cały obszar gminy Żmigród. Nadano im tytuły:

- **Gmina Żmigród. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Uwarunkowania rozwoju przestrzennego.**
- **Gmina Żmigród. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Kierunki rozwoju przestrzennego.**

W rzeczywistości w niektórych sytuacjach podział treści na rysunkach jest nieco umowny, ze względu na potrzebę zapewnienia ich czytelności.

W analizach diagnostycznych prowadzących do określenia uwarunkowań przyjęto – jako bazowe – dane statystyczne GUS z 2003 r., w szczególności przy dokonywaniu porównań w szerszym kontekście przestrzennym (regionalnym lub krajowym) oraz identyfikacji niektórych procesów dynamicznych (np. ruch liczebności populacji i prognoza demograficzna). Dla określenia tzw. „stanu istniejącego” niektórych elementów środowiska, społeczności lokalnej, stanu prawnego, gospodarki i zagospodarowania terenów podano też dane nowsze (najczęściej z 2004 r.) pozyskane w gminie lub z internetu. Część danych i informacji zaczerpnięto ponadto z następujących opracowań:

- „Gmina Żmigród – opracowanie faunistyczne”. Całość koordynował dr hab. Józef Witkowski. Wrocław.

- „Inwentaryzacja stanowisk roślin chronionych na terenie gminy Żmigród”. Władysław Koła. Wrocław, 1991 r.

- „Strategia zrównoważonego rozwoju miasta i gminy Żmigród”. Żmigród, grudzień 2003 r.
– dokument przyjęty uchwałą Nr 181/XIX/04 Rady miejskiej w Żmigrodzie z dnia 30 czerwca 2004 r.
- „Plan gospodarki odpadami. Miasto i gmina Żmigród”. IME Consulting Wrocław, Janusz Marlinka. Żmigród 2004 r.
- „Ocena wpływu na środowisko eksploatacji złóż gazu ziemnego w obszarze i terenie górniczym „Borzecin II”. Gmina Żmigród.” Mgr inż. Edward Sieradza. Wrocław, maj 2004 r.
- „Ocena wpływu na środowisko eksploatacji złóż gazu ziemnego w obszarze i terenie górniczym „Radziądz”. Gmina Żmigród.” Mgr inż. Edward Sieradza. Wrocław, maj 2004 r.
- „Plan urządzenia lasu na lata 2005-2014” zatwierdzony Decyzją Ministra Środowiska z dnia 10.11.2005 r.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego. Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu – dokument przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XLVIII/873/2002 z dnia 30.08.2002 r.

2. PODSTAWA PRAWNA.

Podstawę prawną niniejszego Studium stanowi art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717, z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118 poz. 1233).

Formalnym aktem otwierającym prace nad tym Studium była Uchwała Nr 70/VIII/03 Rady Miejskiej w Żmigrodzie z dnia 12 września 2003 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żmigród przyjętego Uchwałą Nr 203/XXIII/01 Rady Gminy i Miasta Żmigród z dnia 18 czerwca 2001 r.

Niniejsze Studium stanowi Załączniki Nr 1 - 3 do Uchwały Nr XII/73/07 Rady Miejskiej w Żmigrodzie z dnia 27 września 2007 roku w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmigród.

Projekt niniejszego Studium został opracowany przez Biuro Urbanistyczne "Ecoland" z Wrocławia pod kierunkiem mgr inż. arch. Marka Wilanda (nr uprawnień urbanistycznych 1016/89 z dnia 12.09.1989 r., członek Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą we Wrocławiu - nr Z-44). W zespole opracowującym zmianę Studium m.in. uczestniczyli:

dr Zdzisław Cichocki,
mgr inż. Katarzyna Cyran,
mgr inż. Rafał Jasiński,
mgr inż. Edyta Jaworska,
mgr inż. Grzegorz Łesiuk,
mgr inż. Bożena Olczyk,
mgr inż. Alicja Wojda,
mgr inż. Marzena Wolny.

3. CELE STUDIUM.

1. Celem polityki przestrzennej, zapisanej w niniejszym Studium, jest w szczególności:

- 1)ochrona walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych gminy oraz ładu przestrzennego gminy;
- 2)stworzenie warunków do racjonalnego rozwoju osadnictwa;
- 3)wykorzystanie lokalnych walorów środowiska dla rozwoju turystyki, rekreacji oraz innych form zagospodarowania, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony tych walorów;
- 4)stworzenie warunków przestrzennych dla aktywizacji rozwoju gospodarczego, tj. wzmocnienia i poszerzenia bazy ekonomicznej i w konsekwencji ograniczenie bezrobocia, przede wszystkim poprzez dalszy rozwój drobnej i średniej przedsiębiorczości (MŚP) z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury technicznej zaplecza rolniczego i porolniczego majątku trwałego oraz surowców, zachowując przy tym walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe gminy (kształtowanie zrównoważonego rozwoju);
- 5)poprawa warunków zamieszkiwania (habitatu); m.in. poprzez stworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz odpowiednie doposażenie terenów osadniczych w zakresie infrastruktury technicznej;
- 6)poprawa powiązań komunikacyjnych - zewnętrznych i wewnętrznych.

2. Główne przesłanki dla podejmowania decyzji planistycznych w kierunku osiągnięcia ww. celów przedstawiono poniżej.

- 1) wskazanie rezerw terenów dla różnych inwestycji – w tym głównie mieszkaniowych i gospodarczych - zgodnie z zasadą:
 - a)w miarę możliwości na najslabszych glebach,
 - b)z dogodną komunikacją,
 - c)w rejonach wymagających doinwestowania,
 - d)w rejonach największego zainteresowania inwestorów,
 - e)w rejonach stanowiących kontinuum terenów zainwestowanych;
- 2) kolejność realizacji inwestycji zgodnie z zasadą:
 - a)w pierwszej kolejności - tereny, które mają zgodę na wyłączenie z produkcji rolnej lub jej nie wymagają oraz tereny łatwe do uzbrojenia,
 - b)w drugiej - tereny odleglejsze, wymagające większych nakładów na komunikację i uzbrojenie;

3) podział ogólny terenów na:

- a) obszary mieszkaniowe brutto z usługami i nieuciążliwą produkcją - jako uzupełnienie istniejącej zabudowy lub jako tereny rozwojowe osadnictwa, w tym obszary wyznaczone do przekształceń i rehabilitacji zabudowy,
- b) obszary skoncentrowanej działalności gospodarczej,
- c) obszary turystyczno-wypoczynkowe,
- d) obszary sieci i obiektów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- e) obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wód powierzchniowych oraz obszary leśne i przeznaczone do zalesienia;

4) ochrona zasobów i walorów gminy:

przyrodniczych:

- a) gleb wyższych klas bonitacyjnych,
- b) istniejących lasów i zadrzewień,
- c) wód powierzchniowych,
- d) wód podziemnych,
- e) kompleksów przyrodniczych objętych ochroną,
- f) funkcji korytarza ekologicznego doliny Baryczy i Sąsiedzicy i ich walorów,

kulturowych:

- g) krajobrazu kulturowego,
- h) obiektów kubaturowych zabytkowych,
- i) zabytkowych obiektów i terenów archeologicznych,
- j) zespołów objętych ochroną konserwatorską,
- k) ładu przestrzennego;

5) wskazanie rozwiązań komunikacyjnych korzystnych dla interesów gminy;

6) określenie zasad uzbrojenia terenów.

4. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE.

Miejsko-wiejska gmina Żmigród położona jest w północno-wschodniej części województwa dolnośląskiego i w północnej części powiatu trzebnickiego. Graniczy z gminą Rawicz w województwie wielkopolskim, w województwie dolnośląskim z gminą Milicz w powiecie milickim, z gminą Prusice w powiecie trzebnickim, z gminą Wińsko w powiecie wołowskim oraz z gminą Wąsosz w powiecie górowskim. Gmina Żmigród należy do podregionu wrocławskiego (NTS 3).

- **Powierzchnia:** 290,8 km²; (1,5% powierzchni województwa, 5,7% powierzchni podregionu wrocławskiego i 28,6% powierzchni powiatu trzebnickiego), w tym 9,5 km² w granicach miasta (3,4% powierzchni gminy); 281,3 km² – powierzchnia wiejskiej części gminy.
- **Ludność:** 15.356 mieszkańców (0,5% populacji województwa, 3,4% populacji podregionu i 19,6% populacji powiatu), w tym miasta – 6726 mieszkańców (43,8% całkowitej populacji miasta i gminy); 8630 ludności wiejskiej (*dane z Gminy*).
- **Średnia gęstość zaludnienia:** 52,8 mieszkańców/km² (708 mieszkańców/km² w mieście i 30,7 osób/km² na terenach wiejskich).
- **Sieć osadnicza:** 1 ośrodek miejski i 40 miejscowości wiejskich; 30 sołectw; 31 obrębów (w tym miejski).
- **Podstawowe elementy komunikacji:** przez gminę (i miasto) przebiega południkowo **droga krajowa nr 5** relacji Wrocław – Poznań, oraz dwie **drogi wojewódzkie: nr 339** – prowadząca w kierunku Wołowa oraz **nr 439** – prowadząca w kierunku Milicza. Gminę przecina też **magistralna linia kolejowa E-59 (nr 271)** relacji Wrocław – Poznań, dwutorowa, zelektryfikowana, ze stacją kolejową w Żmigrodzie i przystankami osobowymi w Garbach oraz w Korzeńsku.

CZĘŚĆ B.

UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

DZIAŁ I.

UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE

5. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.

5.1. Abiotyczne elementy środowiska.

5.1.1. Rzeźba terenu i struktura litologiczna podłoża.

Obszar miasta i gminy Żmigród w całości położony jest w zasięgu mezoregionu Kotliny Żmigrodzkiej (318.33) należącej do jednostki regionalnej wyższego rzędu – Obniżenie Milicko-Głogowskie (318.3 – według dziesiętnego podziału regionalnego J. Kondrackiego [2002 r.]). Kotlina Żmigrodzka stanowi jedno z końcowych zagłębień lodowca środkowo-polskiego stadiału warciańskiego. W jej obrębie wyróżnia się mniejsze regiony (według W. Walczaka):

- Kotlinę Środkowej Baryczy zajmującą północną i środkową część gminy,
- Równinę Prusicką zajmującą większą część południowej części gminy,
- Równinę Czeszowską obejmującą tylko niewielki fragment w południowo-wschodniej części gminy.

Obszar gminy położony jest na wysokości około 100 m n.p.m. i nieznacznie obniża się w kierunku północnym i zachodnim. Teren jest prawie płaski, a jedynym urozmaiceniem rzeźby są wydmy (najczęściej utrwalone) lub płytkie wcięcia dolinek cieków – dopływów Baryczy.

Wierzchnie warstwy podłoża gruntowego gminy, decydujące o warunkach siedliskowych i fizjograficznych, budują w większej części gminy rzeczne utwory piaszczyste i żwirowe oraz mułki:

- wieku holocenijskiego, występujące w szerokim dnie doliny rzeki Baryczy (szerokości 2-4 km) i dolin jej dopływów,
- plejstocenijskie – północno-polskie.

Te ostatnie tworzą rozległą terasę (pokrywającą większą część gminy), w którą wcięte są doliny Baryczy i jej dopływów wypełnione rzeczными utworami holocenijskimi. Na północy gminy wyłania się glina zwałowa – północno-polska, a pośród niej, w rejonie Dębna, niewielka wychodnia utworów trzeciorzędowych – środkowioceńskich ilów. Iły te (jako surowiec ceramiczny) były przedmiotem eksploatacji. Na południe od glin zwałowych i wychodni utworów trzeciorzędowych rozciąga się – aż po dolinę rzeki Orli – płat utworów fluwioglacjalnych. Większy płat takich piaszczysto-żwirowych zasypań wodnolodowcowych występuje na powierzchni także na zalesionych terenach rozciągających się pomiędzy równoleżnikowo przebiegającym odcinkiem drogi wojewódzkiej nr 439 a północną granicą gminy.

Utwory czwartorzędowe, wykazują zróżnicowaną miąższość - od 0 do około 50 m, a w miejscach, gdzie wypełniają (wszystkie sekwencje osadów czwartorzędowych) głębokie rozcięcia erozyjne w podłożu trzeciorzędowym – do 120 m. Powierzchnię trzeciorzędową tworzy głównie miocen górny, a wzdłuż doliny Baryczy – miocen środkowy. W strukturze litologicznej trzeciorzędu

dominują ility (np. w odsłonięciu w rejonie Dębna), ale występują też utwory drobnopiaszczyste. Występują też przewarstwienia, soczewki oraz pokłady burowęgłowe.

Starsze, przedkenozoiczne podłoże, zalega na głębokości 200-250 m. Budujące je utwory wypełniają monoklinę przedsudecką i są to kolejno (poczynając od najmłodszych, czyli górnych):

- osady triasu, głównie kajpru, a w zachodniej części gminy wapienia muszlowego, tworzone przez piaskowce z wkładkami wapieni i margli,
- osady permu reprezentowane przez piaskowce, zlepieńce i mułowce czerwonego spągowca oraz piaskowce lub osady wapienno-siarczanowe cechsztynu; z utworami permskimi związane są zasoby gazu ziemnego.

5.1.2. Surowce mineralne.

Z surowców o znaczeniu ponadlokalnym wymienić należy **gaz ziemny**. Eksploatowane są ze złoża „Radziądz” i „Borzęcin”, natomiast trzecie złoże „Radziądz-W” jest nieczynne. Dla obu eksploatowanych złóż gazu ziemnego wyznaczono obszary i tereny górnicze (granice obszarów i terenów pokrywają się) o powierzchni 14,11 km² – obszar „Borzęcin” i 6,54 km² – obszar „Radziądz”. Koncesje na wydobywanie gazu wydane zostały w 1993 roku na okres 25 lat. W północnej części gminy przewiduje się poszukiwanie i rozpoznanie złóż gazu i ropy naftowej – złoże „Bojanowo-Wąsosz”.

Z surowców pospolitych występują **złoża piasku** w złożach: „Laskowa II” (eksploatowane) i „Laskowa” (nieczynne) oraz złoża ility trzeciorzędowego w rejonie Dębna (nieczynne złoże „Dębno”). Dla złoża „Laskowa II” wyznaczono teren i obszar górniczy.

5.1.3. Klimat i stan czystości powietrza.

Gmina położona jest w rejonie kraju należącym do najbardziej uprzywilejowanych termicznie. Średnia wieloletnia temperatura roku wynosi tu ponad 8,5 °C, stycznia -1,5 °C, lipca ponad 17,5 °C, a kwietnia 7,5 °C i października 9,0 °C. Wyższa temperatura w październiku niż w kwietniu wskazuje pośrednio na większe wpływy klimatu oceanicznego (cieplejsza jesień). Średnia wieloletnia długość okresu wegetacyjnego wynosi ponad 200 dni.

Na tle województwa, klimat rejonu gminy wyróżnia się większym usłonecznieniem i równocześnie większą suchością (jest to najbardziej sucha strefa w województwie). Średnia wieloletnia liczba godzin słonecznych wynosi 1550-1600 (około 3700 MJ/m); w półroczu letnim – ponad 1100 h (2800-2900 MJ/w), w półroczu zimowym – około 450 h (825 MJ/m), a w czerwcu – około 220 h (575 MJ/m – najdłuższe dni). Średnia wieloletnia suma opadów atmosferycznych wynosi 520-560 mm, na półroczu letnie przypada około 64% rocznej sumy opadów; w lipcu

(maksimum opadów w roku) suma opadów wynosi około 90 mm. Klimatyczny bilans wodny jest w skali całego roku ujemny, określony na -20 mm do -40 mm, przy czym w półroczu ciepłym deficyt ten wynosi od -110 mm do -120 mm, a w półroczu chłodnym jest dodatni i wynosi +60 mm do +80 mm. Równocześnie obszar gminy należy do rejonów o najwyższej (w skali województwa) frekwencji mgieł (40-50 dni) i rosy (100-120 dni). Wiąże się to z położeniem w rozległych obniżeniach dolinnych o bogatej sieci wód powierzchniowych i płytkim zaleganiu obfitych wód gruntowych. Szatę śnieżną cechuje natomiast stosunkowo niewielka miąższość (średnio 10-15 cm; maksymalnie do 40-50 cm), a jej trwałość określić można na poniżej 50-60 dni.

W róży wiatrów dominują wiatry zachodnie, a następnie: południowo-zachodnie (nasilające się zwłaszcza w sezonie zimowym) oraz północno-zachodnie (częściej występujące w porze letniej). Mniejszą frekwencją odznaczają się wiatry z kierunków: wschodniego i południowo-wschodniego. Najrzadziej wieją wiatry z północnego wschodu, a następnie z północy i z południa. Średnia prędkość wiatru wynosi 2,5-3 m/s, przy czym silniejsze wiatry wieją z sektorów zachodnich. Udział cisz jest niewielki – poniżej 10% obserwacji. Udział wiatrów o prędkościach energetycznych (4 do 15 m/s) przekracza 40%.

W ostatnich latach obserwuje się tendencję do ocieplenia klimatycznego. Należy jednak zaznaczyć, że w wieloletnim okresie obserwacyjnym notowano niekiedy bardzo duże roczne (tj. z roku na rok) zmienności wartości parametrów klimatycznych i istotne odchylenia od średnich. Na przykład średnia temperatura stycznia zmieniać się może od -12 °C do +4,0 °C. Mniejsze wahania dotyczyły temperatur miesięcy letnich i średnich rocznych. Duże różnice występują też w rocznych sumach opadów atmosferycznych – od poniżej 300 mm do prawie 700 mm. Mniejsze lub większe roczne zmienności dotyczą wszystkich parametrów klimatu, w tym frekwencji kierunków i prędkości wiatrów. Te roczne fluktuacje nie wykazują przy tym żadnej regularności.

Stan zanieczyszczeń powietrza badany jest tylko w mieście Żmigrodzie, w punkcie przy ul. Wiejskiej. Pomiary przeprowadzane są tu metodą pasywną i tylko w zakresie stężeń dwutlenku azotu (NO₂) i dwutlenku siarki (SO₂). Te wycinkowe badania pozwalają na stwierdzenie względnie korzystnych warunków środowiskowych na obszarze gminy (w zakresie czystości powietrza). Na przykład w 2003 roku w omawianym punkcie pomiarów pasywnych średnioroczne stężenie SO₂ wynosiło 5,8 µg/m³, przy czym w sezonie grzewczym wynosiło 9,0 µg/m³, a w sezonie pozagrzewczym 2,7 µg/m³. Stężenie średnioroczne NO₂ osiągnęło 15,0 µg/m³ (37% normy), przy czym w sezonie grzewczym 23,5 µg/m³, a w sezonie pozagrzewczym 6,5 µg/m³. Ta duża sezonowa zmienność stężeń zanieczyszczeń wskazuje na duże znaczenie systemów ogrzewania jako źródła emisji.

Obszar miejsko-wiejskiej gminy Żmigród położony jest w rejonie o najmniejszych imisjach zanieczyszczeń powietrza. Znikomy jest też udział w emisjach zanieczyszczeń powietrza (z całego powiatu trzebnickiego pochodzi 0,01% ogólnej emisji zanieczyszczeń gazowych i 0,0% zanieczyszczeń pyłowych całego województwa). Notuje się natomiast wysoki poziom stężeń niektórych metali w opadach atmosferycznych, zwłaszcza w zachodniej części gminy, co niewątpliwie związane jest z wpływem LGOM. Między innymi notowane w wodach opadowych stężenia cynku są tu najwyższe w regionie dolnośląskim. Wysokie są też stężenia miedzi. Z kolei zagrożenie gminy kwaśnymi deszczami należy do najniższych w województwie.

5.1.4. Wody.

Obszar gminy należy do zlewni II rzędu rzeki Baryczy. Północna część gminy położona jest w zasięgu zlewni III rzędu rzeki Orli (prawobrzeżnego dopływu Baryczy; ujście poza granicami gminy). Inne zlewnie III rzędu pokrywają południową część gminy (na południe od doliny Baryczy) i są to zlewnie cieków (dopływów lewobrzeżnych Baryczy): Sasicznica i Krępa.

Głównym elementem bogatej sieci hydrograficznej jest rzeka Barycz, przepływająca równoleżnikowo przez środek gminy (na północ od miasta Żmigród) oraz jej liczne dopływy, w tym rzeka Orla, przepływająca – również równoleżnikowo – przez północną część gminy. Gęstą sieć wód powierzchniowych wzbogacają ponadto kanały i rowy melioracyjne, a we wschodniej części gminy – zespoły dużych stawów hodowlanych. Największe z nich to: Staw Niezgoda, Stary Staw Łososiowy, Staw Jamnik.

Największe przepływy, przekraczające niekiedy stan alarmowy, w rzece Baryczy, Orli, Sasicznicy i prawdopodobnie w innych mniejszych ciekach związane są z zimowymi odwilżami lub wiosennymi roztopami. Występują więc przeważnie w styczniu, lutym lub w marcu. W okresie powojennym najwyższy stan wody w Baryczy odnotowano jednak w sierpniu 1985 roku; wezbranie przekroczyło wówczas o 3,2 m średni stan wody w rzece. Odnotowano również wystąpienie innych znaczących wezbrań na terenie gminy, tj. w 1979 r. i 1997 r. Ich zasięg ich zaznaczono na obu rysunkach Studium.

Reżim hydrologiczny sieci rzecznej w gminie Żmigród zmienia się istotnie w wyniku przekształceń antropogenicznych i różnych sposobów korzystania z wód. Także względnie krótki i niepełny cykl obserwacyjny nie pozwala na miarodajne określenie zagrożeń powodziowych – ich częstotliwości i zasięgu. Główne ciek omawianego obszaru są obwałowane, z wyjątkiem odcinka rzeki Baryczy powyżej jazu Niezgoda. Tereny położone na zawału są depresyjne podczas większych wezbrań. Do lat 90. ubiegłego wieku wykonano szereg prac w celu zabezpieczenia terenów przed powodzią: usunięcie drzew i krzewów ze strefy międzywala Baryczy, poszerzenie strefy międzywala, usunięcie namulów i obniżenie dna międzywala, podwyższenie wałów o 80 cm,

remont śluz i przepustów oraz modernizacja prawobrzeżnego wału poniżej mostu w Kędziach. Planuje się pogłębienie koryta Sąsiecznicy w celu odwodnienia terenów sąsiadujących (odcinek od jazu Barczyno po ujście Kanału Ługa). Opracowana została koncepcja modernizacji wałów polderu Jamnik oraz utworzenia zbiornika wodnego w rejonie Osiek Mały – Żmigród. Szereg urządzeń hydrotechnicznych służących ochronie przeciwpowodziowej jest nadal – pomimo przeprowadzenia konserwacji – w złym stanie technicznym (w tym m.in. jaz Jamnik).

Niezależnie od sporadycznych wysokich wezbrań i zagrożeń powodziowych, wskaźniki odpływu w Baryczy są niższe niż w innych zlewniach województwa dolnośląskiego. Wiąże się to z deficytem opadów i wysokimi stratami wskutek parowania z płytko zalegających wód gruntowych i z dużych powierzchni stawów. Wymagane jest więc oszczędne gospodarowanie wodą i ochrona zasobów wodnych – ich ilości i jakości.

Wody w większych rzekach wykazują wysoki poziom zanieczyszczeń, zwłaszcza rzeka Orla, która niesie wody pozaklasowe. Duży udział w zanieczyszczeniu wód tej rzeki mają biogeny spływające z przestrzeni rolniczej. Zgodnie z Rozporządzeniem Dyrektora RZGW we Wrocławiu z dnia 10.12.2003 r. *w sprawie określenia wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć* (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego Nr 2, poz. 38 z dnia 7 stycznia 2004 r., z późn. zm.) wody rzeki Orli zostały określone jako wody wrażliwe na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych, zaś obszar całej zlewni Orli, jako obszar szczególnie narażony. Na terenie zlewni Orli obowiązuje Program działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych wprowadzony Rozporządzeniem Dyrektora RZGW we Wrocławiu z dnia 26.04.2004 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego Nr 79, poz. 1534 z dnia 30 kwietnia 2004 r.). Korzystniejszymi parametrami jakości odznaczają się wody rzeki Barycz. Jednakże są to wody zaliczane dopiero do III klasy czystości (według poprzednio obowiązującej klasyfikacji jakości wód) i to tylko na odcinku poniżej Żmigrodu oraz ujścia Sąsiecznicy. Powyżej tego punktu pomiarowego Barycz niesie wody pozaklasowe. Także wody Sąsiecznicy oceniono na pozaklasowe (NON – dane z 2002 r. – według „Raportu o stanie środowiska województwa dolnośląskiego” z 2002 r.). Brak jest dotychczas klasyfikacji czystości wód powierzchniowych gminy według nowych kryteriów. Większość źródeł zanieczyszczenia wód powierzchniowych miasta i gminy Żmigród znajduje się poza jej granicami.

Pierwsza warstwa wód podziemnych (wody gruntowe) zalega płytko: 0-2 m ppt, w szczególności w holocenijskich dnach dolinnych. Głębiej – poniżej 2,0 m ppt – woda gruntowa występuje w obrębie wyżej położonej pradolinnej terasy plejstocenijskiej oraz – w północnej części

gminy – na terenach fluwioglacjalnych zasypań i moreny dennej. Często występuje jako woda wierzchówkowa (zaskórna – do 1 m ppt). Płytkie wody występujące w piaskach i żwirach holocenijskich odznaczają się wysoką wydajnością, podatne są jednak na zanieczyszczenia. Obfite są również zasoby wód podziemnych w piaszczysto-żwirowych utworach plejstocenijskich – zwłaszcza rzecznych (w mniejszym stopniu fluwioglacjalnych). Zasoby te – jako użytkowe – chronione są w ramach głównego zbiornika wód podziemnych – GZWP nr 303 „Pradolina Barycz – Głogów (E)”. W jej zasięgu znajduje się większa część obszaru gminy, z wyjątkiem jego północnej części (na północ od rzeki Orli). Ze względu na przeważnie znaczną przepuszczalność wierzchnich warstw gruntu, wody podziemne nie są dobrze izolowane przed infiltracją zanieczyszczeń z powierzchni. Jakość użytkowych wód czwartorzędowych w gminie oceniono na III klasę, tj. wody o niskiej jakości (otwór w Bychowie – ze względu na mętność, twardość ogólną, NNW i Sr; nieco korzystniej przedstawiały się parametry w zakresie barwy, PE, PO₄, Mn, HCO₃ – II klasa – według danych z „Raportu o stanie środowiska województwa dolnośląskiego” z 2002 r.).

5.2. Biotyczne elementy środowiska.

5.2.1. Gleby.

Na obszarze gminy szczególnie duży udział mają mady rzeczne, co uwarunkowane jest geomorfologią obszaru (rozległe powierzchnie holocenijskich den dolinnych). Ponadto, na wyżej wyniesionych terenach (wyższych terasach i równinach peryglacjalnych) wykształciły się na piaskach gliniastych lekkich lub piaskach gliniastych gleby pseudobielicowe lub brunatne, a na utworach piaszczysto-żwirowych gleby bielicowe. Generalnie gleby gminy nie odznaczają się szczególnie wysoką urodzajnością; dominujący udział mają gleby IV i V klasy bonitacyjnej, przy niewielkim udziale gleb klasy III. Te ostatnie związane są przede wszystkim z rozciągającym się równikowo, na południe od miasta Żmigród, pasem czarnych ziem - gleb kompleksu pszennego dobrego (rejon Kaszyc Milickich, Powidzka, Kanclerzowic, Bychowa i Kędziach).

W kompleksowej waloryzacji przestrzeni rolniczej IUNG – Puławy miasto i gmina Żmigród określone zostały na nieco powyżej 60 pkt., tj. niżej niż przestrzeń rolnicza całego kraju (66,6 pkt.), a tym bardziej całego województwa.

Na obszarze gminy nie występuje erozyjne zagrożenie gleby, a zagrożone deflacją lekkie gleby piaskowe są przeważnie zalesione. Środowisko glebowe nie wykazuje większego zanieczyszczenia. Stosunkowo (na tle województwa) mały odsetek areału gruntów użytkowanych rolniczo wykazuje odczyn kwaśny lub bardzo kwaśny (około 60% areału).

5.2.2. Ekosystemy Flora i fauna.

Na rozległych holocenijskich terenach (w dnach dolin) tworzą nadrzeczne łągi wierzbowo-topolowo-dębowe (*Salici-Populetum*), łągi jesionowo-wiązowe (*Ficario-Ulmetum typicum*) oraz łągowe lasy wiązowo-dębowe (*Ficarios-Ulmetum chrysosplenietosum*). Wyżej położone tereny pradolinnej terasy plejstoceńskiej (południowa część gminy) oraz na utworach fluwioglacjalnych (w północnej części gminy) roślinność potencjalną tworzą grądy środkowoeuropejskie (*Galio-Carpinetum*) odmiany śląsko-wielkopolskiej, serii żyznej (na południu) i ubogiej (na północy). Na północy występują ponadto kontynentalne grądy mieszane (*Quercopinetum*) oraz niższe środkowoeuropejskie dąbrowy acidofilne (*Calamagrostic-Quercetum*); lokalnie występuje też kwaśna buczyna (*Luzulo pilosa – Fagetum*).

Pierwotna szata roślinna została w większości antropogenicznie przekształcona w wyniku wielowiekowej gospodarki rolnej. Daleko idące zmiany wystąpiły także w zachowanych ekosystemach leśnych, zajmujących 29,4% powierzchni gminy. W wyniku „racjonalnej” gospodarki leśnej nastąpiło bowiem znaczne uproszczenie struktury gatunkowej roślin, w tym drzewostanów. Obecnie panującym gatunkiem w większej części żmigrodzkich lasów jest sosna. Występują też większe kompleksy leśne z dominacją olszy czarnej (las na północ od Żmigrodu) oraz enklawy lasów z dominacją dębów. Stosunkowo najmniej przekształcone są lasy łągowe, których naturalne siedliska mają w gminie duże – uwarunkowane litologicznie i hydrologicznie – rozprzestrzenienie. W lasach tych gatunkami panującymi są olsza czarna, różne gatunki wierzb, jesion wyniosły i – jako domieszka – świerk pospolity. Ponadto z innych typów siedliskowych lasów występują: bór mieszany świeży (Bmśw), las mieszany świeży (Lmśw) i las wilgotny (Lw) oraz las świeży (Lśw). Lasy w gminie tworzą duże i zwarte kompleksy, głównie w jej północno-wschodniej i wschodniej części. W dolinach cieków, poza lasami łągowymi, znaczne powierzchnie zajmują łąki nadrzeczne.

Nad Baryczą występują rzadkie gatunki roślin – wąkrota zwyczajna, bluszcz pospolity, wrzosiec bagienny oraz gałuszka kulecznica, której tutejsze stanowisko jest jedynym w kraju. Cenne przyrodniczo są ponadto starodrzewia. Na obszarze miasta i gminy zinwentaryzowano 24 gatunki roślin chronionych występujących na 120 stanowiskach.

Ze świata zwierząt najcenniejsza przyrodniczo (a także najlepiej rozpoznana) jest awifauna. Jest też najlepiej rozpoznana. Na obszarze gminy udokumentowano 103 gatunki ptaków łągowych, które podlegają ochronie, z tego 34 to gatunki rzadkie. Znaczna ich część związana jest z dużymi kompleksami stawów (gatunki wodne i wodno-błotne). Do najcenniejszych objętych ochroną

gatunków awifauny należą: czapla, cyranka, zielonka, rycyk, krwawodziób, rybitwa, brzegówka, kurka wodna, żuraw, kormoran, bąk, bocian czarny, orzeł bielik i inne.

Z 13 występujących tu gatunków płazów wymienić można kumaka nizinnego, rzekotkę, traszkę zwyczajną i grzebieniastą, żabę moczarową, wodną, jeziorkową i trawną oraz ropuchę zieloną i paskówkę.

Herpetofaunę reprezentuje jaszczurka zwykła i żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny oraz żmija zygzakowata. Pospolity na początku XX wieku oraz spotykany jeszcze w latach 70. ubiegłego stulecia żółw błotny obecnie nie jest już znajdowany. Zanik tego gatunku (jak i pewne ograniczenie występowania innych gatunków) spowodowały antropogeniczne zmiany hydrograficzne – przebudowa stawów, regulacja cieków powierzchniowych, zanieczyszczenie wód i melioracje. Pomimo tego skład gatunkowy gadów i płazów uznawany jest na omawianym obszarze za unikatowy. Entomofaunę (świat owadów) określa się tu natomiast jako umiarkowanie cenną, chociaż udokumentowano dość dużą liczbę gatunków chronionych. Zachowanie tych gatunków zależeć będzie od utrzymania ich siedlisk. Na przykład chroniona *Cerambyx cerdo* występuje na siedlisku ze starymi dębami rosnącymi na stanowiskach ciepłych. Ochrona tych dębów zapewnia zatem ochronę wymienionego gatunku owada. Istotnym zagrożeniem dla bezkręgowców jest chemizacja środowiska (np. stosowana w lasach).

W strukturze ichtiofauny w gminie stwierdzono 23 gatunki ryb, m.in. węgorza, szczupaka, płoć, jelca, klenia, lina, kiełbi, karasia, karpia, uklei, słonecznicę, leszcza, kozę złotą, różankę, piskorza, ciernika, okonia, jazgacza. W rzece Baryczy występuje 20 gatunków ryb, w Sąsiecznicy 9 gatunków, a w Orlej 6 gatunków. W Kanale Książęcym, dzięki zaniedbaniu jego konserwacji, stwierdzono aż 11 gatunków ryb.

Wśród ssaków zidentyfikowano kilka gatunków podlegających ochronie, m.in.: kreta, jeża wschodniego, ryjówkę aksamitną i malutką, rzęsorka, kunę domową, łasicę łąską oraz rzadko występującą wydrę. Ten ostatni gatunek związany jest z siedliskami zadrzewionych i zakrzewionych brzegów stawów i rzek. Także kilka innych gatunków ssaków występuje przy brzegach stawów i rzek oraz na groblach stawowych. Stanowiska nietoperzy są na obszarze gminy tylko częściowo udokumentowane. W lasach występują m.in.: dzik, sarna, jelen, daniel, borsuk, kuna leśna, gronostaj, lis, piżmak. Do gatunków rzadkich zalicza się: zębiełek karliczek, nornika północnego i badylarkę.

5.2.3. Ochrona przyrody.

Znaczna część gminy (60,4% powierzchni) – jej największe kompleksy leśne, rzeka Barycz oraz największe stawy – znajduje się w zasięgu **Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”**. Park

ten został utworzony w 1996 roku; jest największym pod względem powierzchni parkiem krajobrazowym w Polsce; 20,3% jego powierzchni znajduje się w granicach gminy Żmigród (17699,4 ha). Celem tego Parku jest ochrona jednego z najcenniejszych przyrodniczo obszarów w środkowej części kraju, na pograniczu Śląska i Wielkopolski.

W zasięgu Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy” na terenie gminy Żmigród utworzono trzy **rezerваты przyrody**:

- 1) Rezerwat przyrody „Stawy Milickie” – obejmujący kilka odrębnych zespołów stawów, z których dwa (kompleks „Radziądz” i kompleks „Jamnik”) położone są na obszarze gminy (około 356 ha); celem ochrony jest zachowanie bogatej awifauny związanej ze stawami i siedliskami bagiennymi (rezerwat ornitologiczny);
- 2) Rezerwat przyrody „Radziądz” o powierzchni 8,26 ha – obejmujący fragment lasu dębowego z bukiem reprezentującym zespół ubogiego lasu mieszanego (w dużym stopniu naturalny fragment grądu środkowoeuropejskiego);
- 3) Rezerwat przyrody „Olszyny Niezgodzkie” o powierzchni 74,28 ha; celem tego rezerwatu jest zachowanie olszyn bagiennych naturalnego pochodzenia.

Więszą część Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy” przewidziano do objęcia ochroną w ramach obszarów „Natura 2000”. Na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000, na obszarze gminy wskazano 8243,2 ha terenów do objęcia tą formą ochrony – obszar „Doliny Baryczy” (kod: PLB20001).

Ponadto Dolina Baryczy, ze względu na unikatowe walory przyrodnicze, objęta jest ochroną w ramach Konwencji Ramsarskiej oraz stanowi część sieci ECONET oraz CORINE-Biotopes. Spełnia też kryteria Konwencji Breneńskiej.

Na obszarze gminy zostały utworzone uchwałami Rady Miejskiej **użytki ekologiczne** obejmujące następujące tereny:

- 1) grunty leśne o łącznej powierzchni około 465 ha;
- 2) teren naturalnie ukształtowanych łąk położonych w obrębie Osiek o łącznej powierzchni około 66 ha;
- 3) fragment terenu Stawu Północnego w obrębie Radziądz o łącznej powierzchni około 58 ha.

Ponadto w gminie pięć obiektów objęto ochroną pomnikową; **pomniki przyrody** to głównie stare (300-400 lat) okazałe dęby szypułkowe o obwodzie od 2,5 do 4,6 m, oraz jeden cis pospolity.

5.3. Uwarunkowania wynikające z charakteru i stanu środowiska przyrodniczego.

1. Środowisko przyrodnicze miasta i gminy Żmigród (zwłaszcza środowisko gruntowo-wodne) odznacza się znaczną wrażliwością na degradację, a jednocześnie wysokimi walorami, co istotnie ogranicza intensywniejsze formy gospodarowania; większa część obszaru gminy objęta jest formami ochrony przyrody wysokiej rangi – rezerwaty, park krajobrazowy oraz (obejmujący większą część Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”) obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Baryczy”.

2. Na terenie zlewni rzeki Orli obowiązuje Program działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych wprowadzony rozporządzeniem Dyrektora RZGW we Wrocławiu z dnia 26.04.2004 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego Nr 79, poz. 1534 z dnia 30 kwietnia 2004 r.).

3. Przestrzeń rolnicza gminy odznacza się (na tle województwa) względnie niewielkimi walorami produkcyjnymi (niewiele ponad 60 pkt według waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej IUNG – Puławy). Warunki siedliskowe ograniczają intensywniejsze formy produkcji rolniczej. Korzystniejsze warunki dla produkcji występują w pasie rozciągającym się na południe od miasta Żmigród (rejony wsi Kaszyce Milickie, Powidzko, Kanclerzowice, Bychów i Kędzie), gdzie duży udział mają czarne ziemie - gleby klasy III.

4. Z surowców mineralnych gospodarcze znaczenie ma gaz ziemny, eksploatowany w dwóch złożach „Radziądź” i „Borzęcin” (trzecie złożo – „Radziądź – W” jest nieczynne). Dla obu tych złóż ustanowiono tereny i obszary górnicze (granice terenów i obszarów górniczych pokrywają się). Bardziej lokalne znaczenie mają: złożo kruszywa naturalnego (piasku) – dwa złoża (eksploatowane jest tylko złożo „Laskowa II”, dla którego wyznaczono obszar i teren górniczy) oraz nieeksploatowane już złożo ilu, z wychodni podłoża trzeciorzędowego w rejonie Dębna.

5. Obszar miasta i gminy położony jest w strefie ujemnego klimatycznego bilansu wodnego, co wymaga oszczędnego gospodarowania wodą, pomimo bogatej sieci hydrograficznej oraz obfitych zasobów wód podziemnych. Dotyczy to w szczególności ograniczonych możliwości dalszej rozbudowy stawów hodowlanych. Stawy takie stanowią obecnie znaczący element sieci hydrograficznej oraz gospodarki (gospodarka stawowa), a także ważny walor środowiska przyrodniczego (jako ostoje ptaków, objęte w znacznej części ochroną

rezerwatową oraz w ramach obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Baryczy”).

6. Większa część gminy położona jest w zasięgu głównego zbiornika wód podziemnych – GZWP nr 303 „Pradolina Barycz – Głogów (E)”. Z powodu słabej izolacji przepuszczalnymi utworami powierzchniowymi, czwartorzędowe użytkowe wody tego chronionego zbiornika wykazują znaczny stopień zanieczyszczenia (III klasa). Ze względu na wysoką wrażliwość środowiska gruntowo-wodnego na przenikanie i migrację zanieczyszczeń, poważnie zanieczyszczone (albo zagrożone zanieczyszczeniem, m.in. ze strony działalności rolniczej) są również pozostałe wody podziemne gminy, zwłaszcza płytko tu zalegające wody gruntowe.

7. Wysokim stopniem zanieczyszczenia odznaczają się również wody ważniejszych cieków powierzchniowych. Główne źródła zanieczyszczeń tych wód znajdują się poza gminą. Z terenu gminy zanieczyszczenia wód powierzchniowych (a także podziemnych) pochodzą z nieuporządkowanej gospodarki ściekowej na wsi oraz z produkcji rolniczej (w tym z gospodarki stawowej).

8. Zasięgi terenów zalewowych na obszarze miasta i gminy Żmigród nie są rozpoznane (w tym zasięg wody 1%). Największe wezbrania w ciekach wiążą się z zimowymi lub wiosennymi roztopami. Występują też wysokie wezbrania związane z letnimi opadami nawałnymi. Znaczna część odcinków głównych cieków jest obwałowana. Do początku lat 90. ubiegłego wieku system zabezpieczeń przeciwpowodziowych był zmodernizowany. Szereg jednak urządzeń hydrotechnicznych jest w złym stanie, a w czasie wielkich powodzi w 1997 i 1998 roku tereny na zawalu zostały w znacznej części zalane.

9. W odróżnieniu od wód, korzystnie przedstawia się jakość powietrza. Miasto i gmina Żmigród należą do obszarów o najmniej zanieczyszczonym powietrzu w województwie. Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest obecnie gospodarka cieplna; uwidacznia się to wyraźnym wzrostem stężeń zanieczyszczeń powietrza w półroczu chłodnym (aczkolwiek nigdy nie dochodzi do przekroczenia dopuszczonych norm).

10. Lasy pokrywają prawie 30% obszaru gminy i tworzą rozległe, zwarte kompleksy. Pod względem przyrodniczym najcenniejsze są zachowane dość duże zespoły lasów łęgowych położone na najniższych terasach dolin rzecznych. Odznaczają się one wysokim stopniem

naturalności. Pozostałe lasy są w większym stopniu antropogenicznie przekształcone, co wyraża się w strukturze gatunkowej (dominacja gatunków szpilkowych) i wiekowej. Stan zdrowotny lasów żmigrodzkich można ocenić jako dobry. W strukturze ekologicznej gminy ważną rolę odgrywają (oprócz lasów, zwłaszcza łągowych) rozległe łąki nadrzeczne (prawie 21% powierzchni użytkowanej rolniczo).

11. Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz czyste powietrze stwarzają szczególnie korzystne uwarunkowania w szczególności dla rozwoju funkcji mieszkaniowych, zabudowy letniskowej oraz dla ekstensywnych form turystyki i rekreacji. Ze względu na te walory oraz wysoką wrażliwość środowiska niepożądane jest natomiast intensywne rolnictwo, w tym hodowla zwierząt o charakterze przemysłowym, inne formy produkcji, zwłaszcza o wodochłonnym charakterze, a także masowa turystyka.

6. ŚRODOWISKO KULTUROWE.

6.1. Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków i umieszczone w ewidencji zabytków, z wyłączeniem stanowisk archeologicznych.

Rejestr zabytków dla gminy miejsko-wiejskiej Żmigród obejmuje łącznie 15 pozycji. W mieście do rejestru zabytków wpisano 5 obiektów lub zespołów i są to: historyczny układ miasta, kościół, zespół pałacowy, park pałacowy oraz figura św. Jana Nepomucena. Na terenach wiejskich gminy (10 pozycji) obiekty wpisane do rejestru zabytków znajdują się w Powidzku (3 obiekty), Korzeńsku, Radziądzu i Bychowie (po 2 obiekty) oraz w Barkowie i Kanclerzowicach (po 1 obiekcie). Połowa z tych obiektów to kościoły parafialne (Barkowo, Bychowo, Korzeńsko, Powidzko, Radziądz). Pozostałe zabytki to spichlerze (Kanclerzowice), cmentarz ewangelicki (Korzeńsko), brama (Powidzko), figura św. Jana Nepomucena (Powidzko) oraz stodoła (Radziądz).

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków ujęto w zeszycie pt.: „Wykaz obiektów o walorach zabytkowych” w tabeli nr 1A (miasto) oraz 1B (tereny wiejskie).

Znacznie więcej obiektów znajduje się w ewidencji zabytków, jako obiekty o walorach kulturowych – łącznie 616 obiektów, z tego tylko 191 (31%) w mieście. Na terenach wiejskich najwięcej takich obiektów znajduje się w Korzeńsku (39), Powidzku (31), Radziądzu (30), Barkowie (29), Gatce (21). Zdecydowanie przeważają domy mieszkalne lub mieszkalno-gospodarcze z XIX i początku XX w. Z innych rodzajów obiektów kulturowych omawianego typu wymienić można m.in.: zespoły folwarczne (Barkowo, Barkówko, Borzęcin, Bukolewo, Góreczka, Korzeńsko, Osiek, Węglewo, Żmigródek); obiekty sakralne, cmentarze, krzyże pokutne, urządzenia techniczne oraz – zwłaszcza na terenie miasta – zespoły zabudowy przemysłowej.

Szczegółowy wykaz wyżej wymienionych obiektów znajdujących się w ewidencji zabytków zamieszczono w zeszycie pt.: „Wykaz obiektów o walorach zabytkowych” w tabelach nr: 2A i 2B.

6.2. Stanowiska archeologiczne.

Na obszarze miasta i gminy zidentyfikowano łącznie 858 stanowisk archeologicznych. Najwięcej stanowisk archeologicznych reprezentują obiekty osadnictwa – osady, grodziska, osady otwarte, ślady osadnictwa i punkty osadnicze. Występują ponadto cmentarzyska (w tym ciałopalne) i obozowiska, a w obrębie Niezgoda zidentyfikowano mielerz datowany na XVII-XVIII w. (numer stanowiska 16/1 w AZP nr 71-28). Chronologia stanowisk archeologicznych obejmuje różne okresy, m.in.: pradzieje, epokę kamienia, mezolit, neolit, epokę brązu, kulturę przeworską, halsztat, kulturę ceramiki sznurowej, kulturę pucharów lejkowatych, kulturę łużycką, wpływy rzymskie, wczesne średniowiecze i nowożytność.

Do rejestru zabytków wpisano 43 stanowiska archeologiczne, występujące w następujących miejscowościach: Barkowo (2 stanowiska), Borzęcin (1 stanowisko), Bychowo (5 stanowisk), Dębno (3 stanowiska), Karnice (2 stanowiska), Kaszyce Milickie (1 stanowisko), Kędzie (1 stanowisko), Kliszkowice (1 stanowisko), Korzeńsko (3 stanowiska), Łapczyce (6 stanowisk), Morzęcino (1 stanowisko), Niezgoda (1 stanowisko), Osiek (1 stanowisko), Przedkowice (1 stanowisko), Przywsie (1 stanowisko), Radziądz (1 stanowisko), Ruda Żmigrodzka (1 stanowisko), Żmigródek (5 stanowisk) oraz miasto Żmigród (2 stanowiska).

Rozmieszczenie stanowisk archeologicznych przedstawiono na obu rysunkach Studium, a ich wykaz ujęto w zeszycie pt.: „Wykaz obiektów o walorach zabytkowych” – tabela nr 3A (obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków) i w tabeli nr 3B (pozostałe stanowiska archeologiczne).

6.3. Strefy ochrony konserwatorskiej.

Na obszarze miasta i gminy obowiązują: strefy „B” ochrony konserwatorskiej, strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego, strefa „E” ochrony ekspozycji oraz strefa „W” ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych. Ponadto występują obszary, które z uwagi na wartościowy kulturowo charakter istniejącego zagospodarowania, należało by objąć ochroną konserwatorską w formie następujących stref ochrony konserwatorskiej: strefą „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej, strefą „B” ochrony konserwatorskiej, strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego, strefą „E” – ochrony ekspozycji i strefą „OW” obserwacji archeologicznej. Ponadto wskazano punkty i osie widokowe.

Strefa „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej. Z przesłanek konserwatorskich wynika, że strefa winna obejmować obszar, na którym elementy dawnego układu przestrzennego tj. rozplanowanie, zabudowa zachowały się w stanie nienaruszonym lub został on jedynie nieznacznie zniekształcony. Jest to obszar uznany za szczególnie ważny jako materialne świadectwo historyczne i kulturowe. W strefie zakłada się pierwszeństwo wymagań konserwatorskich przy realizacji robót budowlanych i innych zmianach zagospodarowania. Działania konserwatorskie w strefie „A” zmierzają do zachowania, uczytelnienia historycznego układu przestrzennego i konserwacji jego elementów takich jak rozplanowanie ciągów komunikacyjnych, nawierzchnia, historyczna linia zabudowy, kompozycja wnętrz urbanistycznych, układy zieleni zabytkowej, cieków czy zbiorników wodnych. Dąży się do zachowania sposobu użytkowania gruntów.

Do objęcia strefą „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej kwalifikują się następujące obszary:

1) w Barkowie:

- a) kościół parafialny p.w. św. Marcina wraz z otaczającym cmentarzem,
- b) kościół poewangelicki ob. pomocniczego p.w. św. Antoniego wraz z cmentarzem;

2)w Bukolewie zespół dworsko-folwarczny;

3)w Bychowie zespół kościelny: kościół filialny p.w. św. Jana Nepomucena wraz z terenem cmentarza przykościelnego;

4)w Korzeńsku:

a) w Powidzku zespół kościelny: kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela wraz z zespołem rządcówki z folwarkiem,

b) kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Św. wraz z cmentarzem przykościelnym,

c) cmentarz poewangelicki w północnej części wsi niedaleko kościoła ewangelickiego;

5)cmentarzem przykościelnym, bramą, murem przykościelnym plebanią, salką katechetyczną, zabudowaniami gospodarczymi, rzeźbą św. Jana Nepomucena;

6)w Radzadzku zespół kościelny: kościół parafialny p.w. św. Karola Boromeusza z plebanią i cmentarzem;

7)w Żmigrodzie:

a) historyczne założenia miasta,

b) zespół pałacowo-parkowy wraz z wieżą kasztelańską, oranżerią i aleją od północnego zachodu,

c) kościół parafialny p.w. św. Trójcy z bramą kościelną, budynkiem dawnej plebanii i budynkami gospodarczymi,

d) kościół pomocniczy p.w. św. Stanisława,

e) cmentarz katolicki parafialny we wschodniej części miasta około 100 m od Rynku wraz z kaplicą,

f) miejscem pocmentarnym po dawnym cmentarzu ewangelickim w południowej części miasta, przy drodze do Wińska,

g) miejsce pocmentarne (dawny cmentarz żydowski na dawnym przedmieściu południowym).

Strefa „B” ochrony konserwatorskiej. Z przesłanek konserwatorskich wynika, że strefa winna obejmować obszary, w których elementy dawnego układu przestrzennego tzn. rozplanowanie, kształt zewnętrzny zabudowy, a także jej powiązania z zielenią i krajobrazem zachowały się w stosunkowo dobrym stanie. Działalność w strefie „B” ochrony konserwatorskiej zmierza do zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, w tym przede wszystkim zabudowy, układu ciągów komunikacyjnych. Zmierza też do restauracji i modernizacji technicznej obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem do nich współczesnej funkcji.

Na obszarze miasta i gminy Żmigród ustalono w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego następujące strefy „B”:

- 1)w Łapczycach dla zespołu pałacowo-folwarcznego z parkiem oraz aleją lipową biegnącą wzdłuż drogi;
- 2)w Garbcach:
 - a) dla zespołu folwarcznego wraz z otaczającą zabudową,
 - b) dla cmentarza poewangelickiego na zachód od wsi;
- 3)w Żmigrodzie dla fragmentów miasta wskazanych na obu rysunkach Studium.

Do objęcia strefę „B” ochrony konserwatorskiej kwalifikują się ponadto następujące obszary:

- 1)w Barkowie:
 - a) cmentarz parafialny zlokalizowany na wschód od wsi przy szosie do Żmigrodu,
 - b) cmentarz poewangelicki zlokalizowany na północ od wsi przy drodze do miejscowości Kędzie,
 - c) zespół folwarczny;
- 2)w Barkówku zespół folwarczny;
- 3)w Borzęcinie:
 - a) zespół folwarczny,
 - b) kaplica pomocnicza p.w. św. Jadwigi;
- 4)w Bychowie zespół folwarczny;
- 5)w Dąbkach zespół folwarczny;
- 6)w Góreczkach zespół folwarczny;
- 7)w Grądziku zespół folwarczny;
- 8)w Kanclerzowicach:
 - a) zespół folwarczny wraz z zespołem czworaków po przeciwnej stronie drogi oraz stodołą,
 - b) zespół folwarczny;
- 9)w Karnicach zespół folwarczny;
- 10)w Kaszycach Milickich zespół dworsko-folwarczny;
- 11)w Korzeńsku:
 - a) kościół poewangelicki, obecnie katolicki pomocniczy,
 - b) cmentarz przy kościele ewangelickim;
- 12)w Morzęcinie zespół folwarczny;

13)w Niezgodzie zespół folwarczny;

14)w Osieku zespół folwarczny;

15)w Powidzku:

- a) zespół folwarku wraz z dworkiem po przeciwnej stronie drogi,
- b) ruiny kościoła poewangelickiego z cmentarzem,
- c) cmentarz parafialny katolicki na południowy zachód od wsi;

16)w Radziądzu:

- a) cmentarz poewangelicki na zachodnim skraju miejscowości,
- b) zespół folwarczny (w Karolówce);

17)w Węglewie zespół folwarczny;

18)w Żmigródku zespół folwarczny;

19)w Żmigrodzie:

- a) folwark na północ od zespołu zamkowego,
- b) dawny cmentarz ewangelicki, obecnie park.

Strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego. Z przesłanek konserwatorskich wynika, że strefa winna obejmować tereny harmonijnego współistnienia krajobrazu przyrodniczego z historyczną zabudową lub obszary o wyglądzie ukształtowanym w wyniku działalności człowieka. Działania konserwatorskie w strefie „K” obejmują restaurację zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, ochronę krajobrazu naturalnego przestrzennie związanego z historycznym założeniem, ochronę form i sposobu użytkowania terenów takich jak: układ dróg, miedz, zadrzewień, alei, szpalerów, grobli, stawów, przebiegu cieków wodnych, z zaleceniem utrzymania wykształconego sposobu parcelacji gruntów i formy użytkowania.

Strefę „K” ochrony krajobrazu kulturowego ustalono w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego w Łapczycach dla terenu leżącego poza zasięgiem stref „A” i „B” ochrony konserwatorskiej.

Ponadto strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego winny być objęte obszary sąsiadujące z tymi, które kwalifikują się do objęcia strefami „A” i „B” ochrony konserwatorskiej oraz obszary istniejącego i planowanego zainwestowania w miejscowościach leżących w zasięgu Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”.

Strefa „E” ochrony ekspozycji. Z przesłanek konserwatorskich wynika, że strefa winna obejmować tereny, które stanowią zabezpieczenie odpowiedniej ekspozycji zabytków bądź zespołów obiektów zabytkowych.

Strefę „E” ochrony ekspozycji ustalono w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla stanowiska archeologicznego nr 15/14/73-26 AZP w Łapczycach. Ponadto do objęcia tą strefą kwalifikują się, wskazane na obu rysunkach Studium, obszary w mieście Żmigród.

Strefa „W” ścisłej ochrony archeologicznej. Z przesłanek konserwatorskich wynika, że strefa winna obejmować tereny o rozpoznanej zawartości archeologicznej podlegających ochronie konserwatorskiej, a charakteryzujące się własną formą krajobrazową.

Strefę „W” ścisłej ochrony archeologicznej ustalono w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla stanowiska archeologicznego nr 15/14/73-26 AZP w Łapczycach.

Strefa „OW” obserwacji archeologicznej. Z przesłanek konserwatorskich wynika, że strefa winna obejmować obszary o stwierdzonej lub domniemanej zawartości ważniejszych reliktyw archeologicznych. Dotyczy to miejscowości o metryce średniowiecznej i nowożytniej oraz o zachowanych reliktyw pradziejowego i historycznego osadnictwa. Ponadto strefa „OW” obserwacji archeologicznej winna obejmować obszary sąsiadujące z tymi, które są już objęte strefą „B” ochrony konserwatorskiej lub kwalifikują się do objęcia strefami „A” i „B” ochrony konserwatorskiej.

Ponadto zidentyfikowano wymagające ochrony **zabytkowe układy zieleni**, takie jak: parki, cmentarze oraz szpalery i aleje drzew.

6.4. Uwarunkowania wynikające z ochrony środowiska kulturowego.

1. Na obszarze gminy udokumentowano liczne stanowiska archeologiczne (858 stanowisk), które w większości nie wykluczają możliwości różnych sposobów zagospodarowania terenów, ale stwarzają pewne utrudnienia we wprowadzaniu tego zagospodarowania, jeśli wiąże się z robotami ziemnymi (konieczność uzgodnienia realizacji przedsięwzięcia z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków i odpowiedniego zabezpieczenia stanowiska). Największe ograniczenia dla przekształceń obecnego sposobu zagospodarowania stwarzają stanowiska archeologiczne, które zostały wpisane do rejestru zabytków – 41 stanowisk.

2. Na obszarze gminy znajdują się 15 niearcheologicznych obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Stwarza to określone ograniczenia w działaniach dotyczących tych obiektów zabytkowych i ich otoczenia oraz wymaga uzyskiwania pozwolenia właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków (np. w przypadku modernizacji budynku).

3. Na obszarze gminy zidentyfikowano 616 niearcheologicznych obiektów ujętych w ewidencji zabytków, głównie budynki mieszkalne lub mieszkalno-gospodarcze z XIX w. i z początku XX wieku, ale także różne zespoły zabudowy i układy przestrzenne wsi. Ich zabytkowe walory powinny być uwzględniane w przypadku modernizacji, remontów lub zmiany funkcji tych obiektów lub układów i zespołów.

4. W celu prowadzenia skutecznej ochrony wartości kulturowych, w planach miejscowych należy wyznaczać strefy ochrony konserwatorskiej oraz objąć ochroną zabytkowe układy zieleni.

DZIAŁ II.

***UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-
GOSPODARCZE***

7. DEMOGRAFIA.

7.1. Dynamika liczebności gminy.

Od połowy lat 90. ubiegłego wieku zaludnienie miasta i gminy Żmigród zmieniało się (według wybranych okresów) następująco (tabela nr 7.1):

Tabela nr 7.1. Zmiany w zaludnieniu miasta i gminy Żmigród w okresie 1985-2004 r.

Rok	Miasto	Wieś	Gmina razem
1985	5 446	9 500	14 946
1986	5 407	9 484	14 891
1987	5 399	9 469	14 868
1996	6 445	8 779	15 224
1999	6 480	8 713	15 193
2001	6 572	8 737	15 309
2002	6 575	8 410	14 985
2003	6 587	8 426	15 013
2004*	6 726	8 570	15 296

* Dane uzyskane w Gminie; pozostałe dane – według GUS.

W tym okresie zaznaczała się już wyraźna stagnacja w dynamice liczebności populacji miasta i gminy, przejawiająca się niewielkimi rocznymi fluktuacjami w przedziale 14,8 tys. do nieco ponad 15,5 tys. mieszkańców. W samym mieście, po niewielkim spadku w drugiej połowie lat 90., notowano sukcesywny wzrost zaludnienia. W okresie 1985-2003 liczba mieszkańców miasta wzrosła o 1141 osób, tj. o prawie 20,1%. W tym samym czasie zaludnienie wiejskiej części gminy zmniejszyło się o 930 osób, tj. o prawie 10%. O takich zmianach wielkości zaludnienia decydował sukcesywnie malejący przyrost naturalny oraz przeważnie ujemne (zwłaszcza na wsi) saldo migracyjne. Stopa przyrostu naturalnego w mieście w 1987 r. wynosiła 5,0‰, a na wsi aż 8,1‰, w 2001 r. – odpowiednio 1,1‰ i 3,3‰. W 2003 r. odnotowano w mieście względnie wysoką stopę przyrostu naturalnego – 2,6‰, podczas gdy na wsi – 2,1‰. Jest to jednak przypadek odosobniony, gdyż z reguły przyrost naturalny na wsi jest wyższy niż w mieście, i tak też było również w gminie Żmigród w większości lat. Za szczególny przypadek uznać też należy wzrost stopy przyrostu naturalnego – zarówno w mieście, jak i na wsi - w 2003 roku, co zaowocowało wzrostem zaludnienia w następnym – 2004 roku.

Zgodnie z długofalowymi prognozami demograficznymi GUS-u dla powiatów (powiatu trzebnickiego) w odniesieniu do miasta i gminy Żmigród (przyjmując prognozowane tendencje w

zmianach zaludnienia dla całego powiatu) założyć można, że do 2015 roku liczba mieszkańców miasta wzrośnie do **6900** mieszkańców, a na wsi do **8700** mieszkańców. W następnych latach zaludnienie miasta i gminy może nadal powoli wzrastać. W tym samym czasie przewiduje się spadek zaludnienia w całym województwie, a także w całym kraju, zwłaszcza w dużych aglomeracjach miejskich.

7.2. Biologiczne cechy populacji.

Pomimo, że Żmigród należy do miast małych (poniżej 10,0 tys. mieszkańców), to w charakterze jego populacji uwidaczniają się wyraźne cechy „miejskie”. W strukturze płci zaznacza się wysoka przewaga kobiet; wskaźnik feminizacji wynosi tu ponad 106 kobiet/100 mężczyzn, podczas gdy na wsi wskaźnik ten wynosi 100,8 (104 średnio w powiecie, 108 – w województwie i aż 113 we Wrocławiu). Wskaźnik feminizacji od wielu lat nie ulega istotnym zmianom – zarówno na wsi, jak i w mieście, np. w 1987 roku wskaźnik feminizacji w mieście wyniósł 105, a na wsi tylko 99 (wystąpiła więc tu przewaga mężczyzn), w 2001 roku – odpowiednio 106,4 i 101,9. Przewaga kobiet – zwłaszcza notowana w miastach - jest zjawiskiem naturalnym (kobiety żyją dłużej). Niski wskaźnik feminizacji charakteryzujący populację wiejską (nie tylko gminy Żmigród) wynika z silniejszych skłonności kobiet do migracji ze wsi do miast, gdzie znaleźć mogą lepszą pracę oraz lepsze warunki życia. Stwarza to znaczne problemy społeczne na wsi (brak młodych kobiet).

Istotna różnica pomiędzy miastem a jego wiejskim zapleczem występuje także w strukturze wieku. W mieście w porównaniu z wsią, mniejszy udział ma grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym, w tym dzieci w wieku 0-2 lat, oraz osób w wieku poprodukcyjnym. Większy jest natomiast udział ludności w wieku produkcyjnym (tabela nr 7.2.). Sukcesywnie postępuje proces starzenia się populacji – zarówno w mieście Żmigrodzie, jak i w wiejskiej części gminy, przy czym wyraża się on spadkiem udziału dzieci i młodzieży do lat 18, przy równoczesnym wzroście grupy ludności w wieku produkcyjnym. Udział grupy ludności w wieku poprodukcyjnym natomiast nie zmienia się (przynajmniej w ostatnich latach) istotnie. Odnotowane w roku 2004 pewne „odmłodzenie” populacji w porównaniu z rokiem poprzednim, jest tylko epizodem związanym z – również epizodycznym – wzrostem zaludnienia (i stopy przyrostu naturalnego).

Generalnie populacja miasta i gminy Żmigród jest młodsza niż odpowiednie populacje (miejskie lub wiejskie) całego województwa i kraju. Wyraża się to większym udziałem grupy ludności w wieku przedprodukcyjnym, przy równocześnie mniejszym udziale ludzi starych. Jednak także w przypadku populacji rozpatrywanej gminy miejsko-wiejskiej można już mówić o populacji regresywnej.

Tabela nr 7.2. Struktura wieku populacji.

Obszar	Rok	Grupa wiekowa								
		0 – 2	3 – 6	7 – 12	13 – 15	16 – 18	razem przedprodukcyjna	produkcyjna	poprodukcyjna	
Gmina Żmigród - wieś	2004*	2,8	4,3	8,8	4,7	4,9	25,5	60,3	14,2	
	2003	-	-	-	-	-	24,3	59,8	15,3	
	1999	3,6	5,8	-	-	-	27,6	57,5	14,9	
Miasto Żmigród	2004*	2,9	3,7	7,3	4,5	4,8	23,2	64,6	12,2	
	2003	-	-	-	-	-	22,7	64,6	12,7	
	1999	3,1	4,7	-	-	-	25,4	62,3	12,3	
Województwo dolnośląskie	2003	2,5	3,7	6,8	4,1	4,7	20,1	64,5	15,3	
	2002						21,0	63,7	15,3	
ogółem							24,8	60,7	14,5	
wieś							19,5	65,0	15,5	
miasto						15,9	66,5	17,6		
Wrocław	2003						22,7	62,2	15,1	
Polska	2002						26,0	58,4	15,6	
							ogółem	20,6	64,6	14,8
							wieś			
miasto										

* Dane uzyskane z Gminy.

7.3. Uwarunkowania wynikające z prognoz rozwoju populacji.

1. Uwzględniając prognozy GUS dotyczące powiatu trzebnickiego, przewiduje się dalszy powolny wzrost liczebności populacji miasta i gminy Żmigród; zakłada się na rok 2015:
 - zaludnienie miasta: **6900** mieszkańców,
 - zaludnienie obszarów wiejskich: **8700** mieszkańców,
 - łączne zaludnienie miasta i gminy: **15 600** mieszkańców.
2. Przewiduje się nadal postępujący proces starzenia się populacji; zakłada się następującą strukturę wieku do 2015 roku:

Obszar	Grupa funkcjonalna wieku		
	przedprodukcyjna	produkcyjna*	poprodukcyjna
miasto	20,0%	66,0%	19,0%
wieś	22,0%	63,0%	15,0%

* Na okres perspektywiczny przewiduje się produkcyjną grupę wieku jednakową dla mężczyzn i kobiet – od 18 do 64 lat.

3. W strukturze płci utrzyma się przewaga kobiet w mieście (wskaźnik feminizacji 106) i niewielka przewaga kobiet na wsi (102).

8. MIESZKALNICTWO.

8.1. Dotychczasowy rozwój zasobów mieszkaniowych.

Zasoby mieszkaniowe w mieście Żmigrodzie obejmowały 2006 mieszkań: 7242 izb i 129,8 tys. m² powierzchni użytkowej; na terenach wiejskich gminy - 2372 mieszkania: 9569 izb i 194,1 tys. m² powierzchni użytkowej. Średnia wielkość mieszkania jest na terenach wiejskich (ze zrozumiałych względów) znacznie większa niż w mieście, nie odbiega też istotnie od przeciętnej wielkości mieszkania w województwie i w kraju. Na wsi przypada jednak większa liczba osób na mieszkanie niż w mieście. Pomimo tego standard powierzchniowy na wsi jest wyższy – w mieście Żmigrodzie wyraża się wskaźnikiem 19,7 m² powierzchni użytkowej na osobę, a na wsi żmigrodzkiej – 23 m². Standard ten także nie odbiega od przeciętnego w województwie i w kraju. Zbliżone są też wskaźniki zagęszczenia izb, przy czym wskaźnik tego zagęszczenia, tj. liczba osób na izbę, jest w przypadku Żmigrodu niemal identyczny na wsi i w mieście. Jest to wyjątek, gdyż z reguły na wsi zagęszczenie izb jest większe (przy równocześnie większej powierzchni użytkowej przypadającej na osobę), co wynika z większej liczebności wiejskiej rodziny.

Tempo przyrostu zasobów mieszkaniowych jest w mieście i gminie Żmigród niewielkie. W okresie 1999-2003 liczba mieszkań wzrosła o 93, tj. o 4,9%, liczby izb o 685, tj. o 10,2%, a powierzchni użytkowej o 17 424 m², tj. o 15,5%. Na terenach wiejskich gminy przyrosty zasobów mieszkaniowych wynosiły odpowiednio: 6 mieszkań (0,3%), 690 izb (7,8%) (*błąd w danych GUS*), 24 001 m² (14,1%). Poprawiły się standardy mieszkaniowe (zmniejszyło się zagęszczenie mieszkań), nie tylko z powodu przyrostu zasobów mieszkaniowych (budowano przy tym mieszkania większe), ale także w wyniku słabszego tempa wzrostu zaludnienia; w mieście w omawianym okresie (1999-2003) liczba mieszkańców wzrosła tylko o 1,6%, a na wsi odnotowano spadek zaludnienia o ponad 4%. W roku 2003 oddano do użytku 24 mieszkania; 131 izb, 3066 m² powierzchni użytkowej, z tego 7 mieszkań w mieście; 36 izb i 939 m² powierzchni użytkowej. Wszystkie te nowe mieszkania powstały w zabudowie indywidualnej.

Część zasobów mieszkaniowych stanowi własność gminy:

- 468 mieszkań w 118 budynkach w mieście (23,3% ogólnej liczby mieszkań),
- 55 mieszkań w 36 budynkach na wsi (2,3% ogólnej liczby mieszkań).

W porównaniu z rokiem 1999 liczba mieszkań komunalnych w mieście zmniejszyła się o 267, tj. o ponad 36%, na wsi natomiast wzrosła o 24, tj. o ponad 77%.

Tabela nr 8.1. Charakterystyka zasobów i standardów mieszkaniowych.

Wyszczególnienie cech	Miasto Żmigród		Gmina Żmigród		Dolny Śląsk	Polska
	1999 r.	2003 r.	1999 r.	2003 r.	2003 r.	2003 r.
liczba mieszkań	1 913	2 006	2 366	2 372		
liczba izb	6 739	7 424	8 879	9 569		
powierzchnia użytkowa w m ²	112 376	129,8 tys.	170 099	194,1 tys.		
średnia powierzchnia mieszkaniowa w m ²	58,7	64,7	71,9	81,8	65,6	68,6
liczba izb w mieszkanii	3,52	3,70	3,75	4,03	3,61	3,69
liczba osób na mieszkanie	3,35	3,28	3,68	3,55	3,07	3,25
liczba osób na izbę	1,04	0,89	0,98	0,88	0,85	0,88
powierzchnia użytkowa mieszkaniowa na osobę (w m ²)	17,5	19,7	19,5	23,0	21,3	21,0

8.2. Uwarunkowania wynikające z prognozowanego rozwoju zasobów mieszkaniowych.

1. Założenia:

- Średnia wielkość gospodarstwa domowego (liczba osób/mieszkanie):
 - 2,8 w mieście,
 - 3,0 na wsi.
- 1 mieszkanie = 1 gospodarstwo domowe (*pełne zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, zarówno na wsi, jak i w mieście*).
- Standard powierzchniowy: 25 m² powierzchni użytkowej/osobę w mieście.
1000 m² terenu/1 mieszkanie (= dom jednorodzinny) na wsi.
- Wskaźnik intensywności zabudowy mieszkaniowej brutto w mieście wynosi 0,3.
- Stosunek powierzchni ogólnej do powierzchni użytkowej = 1,3 (w zabudowie miejskiej).

2. Prognoza zapotrzebowania na tereny pod zabudowę mieszkaniową:

2.1. Miasto:

- a) 6900 mieszkańców (według prognozy demograficznej w 2015 roku) x 25 m²/osobę = 172 500 m² powierzchni użytkowej,
- b) 172 500 m² docelowej powierzchni użytkowej – 129 800 m² (istniejące i zachowane docelowo zasoby mieszkaniowe) = 42 700 m² powierzchni użytkowej w nowobudowanych mieszkaniach,
- c) 42 700 m² x 1,3 = **55 510** m² powierzchni ogólnej: 0,3 (wskaźnik intensywności „i”) ≈ 185 000 = **18,5 ha** nowych terenów.

2.2. Wieś:

- 8700 mieszkańców (według prognozy demograficznej w 2015 roku): 3,0 (liczebność gospodarstwa według założeń) = 2900 mieszkań – 2372 mieszkania (istniejące i zachowane docelowo zasoby mieszkaniowe) = **528** nowych mieszkań (= domów jednorodzinnych) x 1000 m² = 528 000 m² – **52,8 ha** terenu pod nową zabudowę mieszkaniową jednorodziną i zagrodową.

9. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.

9.1. Usługi oświaty i wychowania.

Na obszarze miasta i gminy działa tylko jedno wyodrębnione **przedszkole** publiczne – w mieście – posiadające sześć oddziałów i 180 miejsc. Przedszkole to jest niedociążone; uczęszcza do niego 140 dzieci (2003 r. – według GUS). Na terenach wiejskich funkcjonuje pięć oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, do których uczęszczało 71 dzieci (2003 r. – GUS). Łączna liczba dzieci objęta wychowaniem przedszkolnym wynosi 211, co stanowi 46,8% liczby dzieci w wieku przedszkolnym. Jest to – jak na warunki polskie – dość wysoki wskaźnik uczestnictwa w wychowaniu przedszkolnym, niższy jednak niż w krajach Unii Europejskiej, gdzie do wychowania przedszkolnego przywiązuje się szczególnie dużą wagę.

Sieć **szkół podstawowych** obejmuje dwie placówki w mieście oraz pięć placówek na wsi. Szkoły podstawowe w mieście posiadają 28 pomieszczeń do nauki oraz 32 oddziały. Uczęszczało do nich 757 uczniów (2003 r. – według GUS); na 1 oddział przypada ponad 23 dzieci, co jest wskaźnikiem względnie korzystnym. Szkoły wiejskie dysponują 33 pomieszczeniami do nauki oraz 30 oddziałami. Uczęszczało do nich (2003 r.) 532 dzieci; na 1 oddział przypada poniżej 18 uczniów, co wskazuje pośrednio na zadowalające obciążenie wiejskich placówek szkolnych w gminie Żmigród. Szkoły podstawowe znajdują się we wsiach: Barkowo, Bytów, Korzeńsko, Powidzko i Radziądz, są więc w miarę równomiernie rozmieszczone na obszarze gminy (jej wiejskiej części). Modernizacji wymagają szkoły w Korzeńsku i Powidzku (wyposażenie w pracownie komputerowe, sale gimnastyczne i boiska sportowe).

W mieście działają trzy **gimnazja** dysponujące 24 pomieszczeniami do nauki i 29 oddziałami. W 2003 roku uczęszczało do nich 724 uczniów; 25 uczniów/oddział; ponad 30 uczniów/pomieszczenie do nauki. Znajduje się tu również **Państwowy Zespół Szkół** im. Jana Pawła II, obejmujące – obok jednego z gimnazjów – także:

- Technikum Zawodowe (około 120 uczniów),
- Liceum Ogólnokształcące i Liceum Profilowane (około 90 uczniów),
- Zasadnicze Szkoły Wielozawodowe (około 130 uczniów),
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych (około 90 uczniów),
- Policealne Studium Ekonomiczne (około 50 uczniów).

W Żmigrodzie przy ul. Rybnickiej znajduje się ponadto **Zespół Szkół Specjalnych**, prowadzący naukę na poziomie podstawowym (około 30 uczniów) i gimnazjalnym (około 40 uczniów). Pod tym samym adresem działa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

9.2. Usługi kultury, sportu i rekreacji.

Podstawowe znaczenie dla życia kulturalnego miasta i gminy Żmigród ma Zespół Placówek Kultury z siedzibą w Żmigrodzie. Obejmuje on Żmigrodzki Ośrodek Kultury (ŻOK), Miejską i Gminną Bibliotekę Publiczną oraz jej cztery wiejskie filie: w Borkowie, Korzeńsku, Radziądzu i Powidzku oraz świetlice wiejskie.

Księgozbiór Miejskiej Biblioteki Publicznej liczy łącznie 69,5 tys. woluminów, z tego 30,1 tys. woluminów znajduje się w mieście. ŻOK dysponuje salą, w której odbywać się mogą projekcje filmów (stałego kina w gminie nie ma).

W Żmigrodzie działa Ośrodek Sportu i Rekreacji, którego obiekty znajdują się we wschodniej części miasta, przy ul. Sportowej. Na obiekty te składają się:

- nowoczesna hala sportowa,
- pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej z trybunami,
- bieżnia lekkoatletyczna,
- dwa wielofunkcyjne boiska asfaltowe,
- basen kąpielowy,
- pole namiotowe (50 miejsc),
- zadaszona estrada,
- pawilon szatni z zapleczem sanitarnym.

Organizacyjnie Ośrodek stanowi część Zespołu Placówek Kultury.

Wiejskimi boiskami sportowymi dysponuje większość miejscowości gminy, z wyjątkiem: Gatki, Kaliszkowic, Niezgody, Przedkowic, Przywsia, Sani i Węglewa.

9.3. Usługi zdrowia.

Placówki ochrony zdrowia w mieście obejmują szpital (40 łóżek) oraz przychodnię zdrowia. Na terenach wiejskich działają natomiast dwa publiczne ośrodki zdrowia: w Borkowie i Korzeńsku. Wszystkie trzy apteki znajdują się w mieście. W mieście zarejestrowano ponadto pięć prywatnych praktyk lekarskich różnej specjalności. W odczuciu lokalnej społeczności sieć placówek ochrony zdrowia jest niewystarczająca i dostępność do porad medycznych, zwłaszcza specjalistycznych – utrudniona.

9.4. Obiekty sakralne i cmentarze.

W mieście Żmigród działają 3 kościoły parafialne rzymsko-katolickie. Ponadto kościoły znajdują się we wsiach: Borek, Borzęcin, Bychowo, Korzeńsko, Osiek, Powidzko i Radziądz. W miejscowości Radziądz funkcjonuje cmentarz komunalny (o powierzchni 1,5 ha), Jego eksploatację przewiduje się do 2020 roku. Czynne cmentarze parafialne znajdują się w mieście Żmigród oraz

we wsiach: Barkowo, Bychów, Garbce, Korzeńsko, Powidzko i Ruda Żmigrodzka. Istnieją ponadto dwa cmentarze nieczynne – w Barkowie (przy kościele) i w Korzeńsku.

Widzi się potrzebę budowy nowego cmentarza w mieście.

9.5. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju infrastruktury społecznej.

1. Sieć placówek oświaty i wychowania można uznać za wystarczającą; poszczególne obiekty wymagają jedynie doposażenia i modernizacji (np. szkoły podstawowe w Korzeńsku i Powidzku). Pożądany byłby wzrost miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w celu zwiększenia uczestnictwa dzieci w tym wychowaniu do 90% (obecnie około 47%). Nie będzie to stwarzało istotnego zapotrzebowania na nowe tereny inwestycyjne.

2. Za wystarczającą można uznać sieć placówek kultury; rozwój tej branży powinien mieć głównie charakter jakościowy (m.in. poszerzenie zakresu działalności placówek, np. wyposażenie bibliotek o łącza internetowe). Przewiduje się – zgodnie ze „Strategią zrównoważonego rozwoju miasta i gminy Żmigród” – poszerzenie funkcji placówek szkolnych o funkcje „centrów rozwoju lokalnego”. Przewiduje się również utworzenie szkoły muzycznej I stopnia przy Zespole Placówek Kultury. Rozwój tej strefy (głównie jakościowo) nie będzie stwarzał zapotrzebowania na nowe tereny inwestycyjne.

3. Wystarczające jest wyposażenie miasta i gminy w zakresie obiektów sportowo-rekreacyjnych (m.in. nowoczesna hala sportowa). Doposażenia wymagają istniejące boiska wiejskie, w które wyposażona jest większość miejscowości wiejskich.

4. Niezadowalająca jest sieć placówek medycznych. Przewiduje się utworzenie gminnej jednostki ratownictwa medycznego oraz zwiększenie zakresu usług zdrowia o niektóre porady specjalistyczne. Rozwijać się też mogą prywatne gabinety lekarskie. Zakładane zmiany w sferze usług medycznych mają charakter jakościowy i nie będą stwarzać większego zapotrzebowania na nowe tereny inwestycyjne.

5. Cmentarz komunalny znajduje się w Radziądzu (powierzchnia 1,5 ha). Cmentarze parafialne funkcjonują w mieście Żmigród oraz we wsiach: Barkowo, Bychów, Garbce, Korzeńsko, Powidzko i Ruda Milicka. Nieczynne cmentarze znajdują się w Barkowie i Korzeńsku. Widzi się potrzebę stworzenia nowego cmentarza w mieście.

10. BAZA EKONOMICZNA GMINY.

10.1. Dotychczasowa struktura gospodarki.

Wiodącą funkcją wiejskiej części gminy Żmigród pozostaje rolnictwo, pomimo niezbyt korzystnych uwarunkowań naturalnych dla rozwoju tego działu aktywności gospodarczej. Małe miasto Żmigród, będąc lokalnym centrum usługowym, rozwinęło się jednak przede wszystkim jako ośrodek przemysłowy, wykorzystując dogodne położenie komunikacyjne przy ważnej linii kolejowej Wrocław – Poznań. O istotnym znaczeniu rolnictwa na wsi żmigrodzkiej świadczy m.in. relatywnie duży (choć nie dominujący) udział podmiotów reprezentujących ten dział gospodarki narodowej – prawie 22% ogólnej liczby podmiotów (w mieście – 2,7%; średnio w województwie – 2,5%). Dodać tu należy, że do tych podmiotów nie zaliczono indywidualnych gospodarstw rolnych, których liczbę szacować można na około 1280. Udział zatrudnionych w podmiotach prowadzących działalność rolniczą i o zatrudnieniu powyżej 9 osób wynosi na obszarze wiejskim aż 24,5% (2,6% w mieście Żmigrodzie; 1,7% w województwie). Większe zatrudnienie notuje się w przemyśle i budownictwie (razem), bo ponad 50%. Jeśli jednak uwzględnić indywidualne gospodarstwa rolne, to dział rolniczy w strukturze zatrudnienia zdecydowanie przeważa.

Tak jak wszędzie w strukturze branżowej działalności gospodarczej największy udział mają podmioty z działu handel i naprawy – zarówno w mieście (33%), jak i na wsi (prawie 36%). W mieście duży jest udział przemysłu (16,6% ogólnej liczby podmiotów) i budownictwa (14,5%). Na wsi udział podmiotów przemysłowych i budowlanych razem ustępuje udziałowi podmiotów prowadzących działalność rolniczą (nawet nie licząc indywidualnych gospodarstw rolnych). W porównaniu z przeciętnymi wskaźnikami wojewódzkimi niewielki – zwłaszcza na wsi – jest udział podmiotów prowadzących działalność z zakresu pośrednictwa finansowego oraz obsługi nieruchomości i firm (tabela nr 10.1).

Przedsiębiorstwa miasta i gminy Żmigród cechuje silne rozdrobnienie; 96,6% ogólnej liczby podmiotów (1115 w 2003 r. – według GUS) zatrudnia poniżej 10 osób. Choć udział tych małych podmiotów nie odbiega od przeciętnego w województwie, a jest nawet niższy niż np. we Wrocławiu (96,6%), to jednak wskaźnik średniej wielkości zatrudnienia w pozostałych przedsiębiorstwach, wynoszący 37 zatrudnionych/1 przedsiębiorstwo, jest znacząco niższy (49,3 zatrudnionych/1 przedsiębiorstwo w województwie i 56 we Wrocławiu). Mniejszy jest też udział przedsiębiorstw dużych, o zatrudnieniu 50 i więcej osób. W mieście i gminie Żmigród wynosi on tylko 0,5% (0,8% średnio w województwie i tyle samo we Wrocławiu). Równocześnie wyższy jest udział osób fizycznych w strukturze własnościowej podmiotów gospodarki narodowej, wynoszący 84,3% w mieście Żmigrodzie oraz 92,5% na wsi żmigrodzkiej (76,4% średnio w województwie i 73,1% we

Wrocławiu). Spółka prawa handlowego jest 29 (4,6% ogółu prywatnych podmiotów) w mieście, w tym 15 z udziałem kapitału zagranicznego oraz 7 (1,5%) na wsi, w tym 4 z udziałem kapitału zagranicznego. Pozostałe nieuspołecznione formy własności podmiotów reprezentowane są przez: 43 spółki cywilne (6,8%) w mieście i 13 (2,9%) na wsi, 6 przedsiębiorstw spółdzielczych (0,9%) w mieście i 2 (0,4%) na wsi, 6 podmiotów należących do fundacji (0,9%) w mieście i 7 (1,5%) na wsi. Podmioty publiczne stanowią 3,8% ogólnej liczby podmiotów w mieście (25 podmiotów) i tylko 1,1% na wsi żmigrodzkiej (5 podmiotów).

Tabela nr 10.1. Struktura wielkościowa podmiotów gospodarki narodowej.

Obszar	Wielkość podmiotów według liczby zatrudnionych			Średnie zatrudnienie w przedsiębiorstwach o zatrudnieniu 10 i więcej osób
	<10 osób	10-49 osób	50 i więcej osób	
miasto i gmina Żmigród razem	1076 96,4%	34 3,05%	6 0,54%	37,0
województwo dolnośląskie	96,1%	3,1%	0,8%	49,3
Wrocław	96,6%	2,6%	0,8%	56,0

Miasto i gmina Żmigród należą do podregionu wrocławskiego (według NTS.3), którego produkt krajowy brutto (PKB) *per capita* jest najniższy w województwie dolnośląskim (stanowi 72,6% wskaźnika średniwojewódzkiego; 73,8% wskaźnika średniokrajowego). Także wartość dodana brutto przeliczona na jednego zatrudnionego, wynosząca 39 686 zł (2003 r. – według GUS), jest tu znacznie niższa niż w województwie (50 529 zł) i średnio w kraju (44 081 zł). Podregion wrocławski jest najuboższy, najslabiej uprzemysłowiony i najmniej zurbanizowany, a także najrzadziej zaludniony wśród czterech podregionów województwa (podregiony według NTS.3: jeleniogórski, legnicki, wrocławski i miasto Wrocław). W podregionie tym przeważa osadnictwo wiejskie, a w strukturze gospodarczej – rolnictwo.

Miasto i gmina Żmigród są reprezentatywne pod względem cech ekonomicznych dla podregionu wrocławskiego. Dochód budżetu gminnego, wynoszący 1217,5 zł/mieszkańca (2003 r. – według GUS) jest znacznie niższy niż w średniej gminie województwa (1515,0 zł/mieszkańca – bez uwzględnienia miast na prawach powiatu). Jest też niższy od dochodu budżetu przeciętnej gminy podregionu wrocławskiego (1405 zł/mieszkańca). Niski jest przy tym udział dochodów własnych, który wynosi mniej niż 40% całego dochodu budżetu; w przeciętnej gminie województwa udział ten wynosi 55,3%, a podregionu 54,5%.

Wydatki budżetu miasta i gminy Żmigród w roku 2003 nieznacznie przekroczyły dochody (1243 zł/mieszkańca – według GUS). Podobnie, jak w większości gmin województwa i podregionu, niewielką (15,5%) część wydatków poniesiono na inwestycje (średnio w województwie, bez miast-powiatów – około 15%, a w podregionie – 17,7%). W strukturze branżowej wydatków gminnego budżetu zdecydowanie dominuje oświata i wychowanie – 41,3%. Taka dominacja charakteryzuje większość gmin, ale w przypadku Żmigrodu jest ona szczególnie wysoka (33,8% w przeciętnej gminie województwa). Kolejne miejsce w wielkości wydatków budżetowych zajmuje opieka społeczna (10,4%) i administracja publiczna (14,2%). Stosunkowo wysoki udział mają też wydatki poniesione na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 10,2% (wskaźnik zbliżony do średniowojewódzkiego).

Jak widać z zestawienia w tabeli nr 10.3, struktura branżowa wydatków budżetu gminy istotnie się nie zmienia w czasie. W szczególności utrzymuje się dominacja wydatków na oświatę. Struktura ta, oraz w ogólności niskie dochody własne budżetu gminy, wskazują na niewielką koncentrację aktywności gospodarczych. Także wskaźnik bezrobocia jest tu wyższy (około 24%) niż przeciętnie w województwie (22,4%), aczkolwiek nie tak wysoki, jak na przykład w podregionie jeleniogórskim (27,6%), gdzie upadło wiele przedsiębiorstw przemysłowych; stopa bezrobocia w podregionie wrocławskim wynosi 22,6% (dane z 2003 roku – według GUS; stopa bezrobocia we Wrocławiu wynosiła 12,4%, a średnio w kraju 18,0%).

Tabela nr 10.2. Struktura branżowa podmiotów gospodarki narodowej.

Obszar	Ogółem	Rolnictwo, leśnictwo	Przemysł	Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele, restauracje	Transport, magazyny, łącznie	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości i firm
miasto i gmina Żmigród	1116 (100,0%)	118 (10,6%)	155 (13,9%)	138 (12,4%)	380 (34,0%)	36 (3,2%)	61 (5,5%)	25 (2,2%)	94 (8,4%)
miasto Żmigród	655 (100,0%)	18 (2,7%)	109 (16,6%)	95 (14,5%)	216 (33,0%)	25 (3,8%)	32 (4,9%)	14 (2,1%)	72 (11,0%)
gmina Żmigród – wieś	461 (100,0%)	100 (21,7%)	46 (10,0%)	43 (9,3%)	164 (35,6%)	11 (2,4%)	29 (6,3%)	11 (2,4%)	22 (4,8%)
województwo dolnośląskie	100,0%	2,5%	9,3%	9,8%	33,2%	3,0%	7,4%	3,6%	18,7%
Wrocław	100,0%	0,5%	8,7%	10,5%	30,2%	2,1%	7,0%	3,8%	24,5%

Tabela nr 10.3. Struktura wydatków budżetu gminnego w ostatnich latach (według GUS).

Rok	Ogółem w tys. zł (%)	Administracja publiczna	Oświata, wychowanie	Ochrona zdrowia	Opieka społeczna	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	Kultura i ochrona dóbr kultury	Kultura fizyczna	Gospodarka mieszkaniowa
2003	18.603,8 (100,0%)	2.634,6 (14,2%)	7.675,7 (41,3%)	183,3 (1,0%)	2.682,9 (14,4%)	1.897,9 (10,2%)	876,1 (4,7%)	170,3 (0,9%)	175,5 (0,9%)
2002	18.851,4 (100,0%)	b.d.	7.814,8 (41,5%)	2.899,8 (15,4%)		2.177,7 (11,6%)	735,7 (3,9%)	b.d.	154,3 (2,8%)
2001	19.405,2 (100,0%)	b.d.	8.152,7 (42,0%)	2.901,5 (14,9%)		1.956,5 (10,1%)	673,2 (3,5%)	b.d.	573,0 (3,0%)
1999	16.675,3 (100,0%)	b.d.	7.630,1 (45,0%)	3.150,8 (19,0%)		2.438,5 (14,6%)	606,3 (3,6%)	b.d.	193,6 (1,2%)

10.2. Rolnictwo i leśnictwo.

Pomimo korzystnych warunków dla hodowli wynikających z dużego udziału trwałych użytków zielonych w strukturze przestrzeni rolniczej w produkcji rolniczej gminy dominuje obecnie kierunek roślinny. Podobnie, jak w większości innych gmin, po roku 1990 hodowla została istotnie ograniczona, co wynikało z zewnętrznych uwarunkowań ekonomicznych. W strukturze zasiewów dominują zboża; w zależności od lokalnych uwarunkowań siedliskowych – żyto i jęczmień, owies oraz pszenica (na lepszych glebach). Uprawia się ponadto ziemniaki i łubin, a na lepszych glebach – także buraki cukrowe i rzepak. Plony ziemioplodów, z powodu na ogół mało korzystnych uwarunkowań siedliskowych, należą do najniższych w województwie. Ponadto położenie znacznej części żmigrodzkiej rolniczej przestrzeni produkcyjnej w zasięgu obszarów chronionych (w tym obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Baryczy”), poważnie ogranicza intensywniejsze formy produkcji. W całej gminie powinny być lansowane proekologiczne formy gospodarowania.

Ważną gałęzią produkcji rolniczej gminy jest hodowla stawowa. Powierzchnia stawów hodowlanych wynosi 1525 ha, co stanowi aż 8,7% przestrzeni rolniczej. Dalszy rozwój powierzchni stawowych może napotkać istotne ograniczenia wynikające z deficytu wody (ujemny klimatyczny bilans wodny – *patrz rozdz. 5.1.4*).

W strukturze własnościowej gruntów rolnych istotne znaczenie miały w przeszłości gospodarstwa państwowe (PGR) oraz spółdzielcze. Po zmianach ustrojowych państwa, te wielkoobszarowe uspołecznione przedsiębiorstwa rolnicze upadły. Tak więc obecnie produkcja rolnicza zdominowana jest przez gospodarstwa indywidualne, przeważnie małoobszarowe i niskotowarowe. Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2000 roku na obszarze wiejskim gminy działały 1294 gospodarstwa rolne, z tego 1292 indywidualne. Wśród indywidualnych gospodarstw rolnych 878 dysponowało arealem powyżej 1 ha; średnia wielkość prywatnego gospodarstwa rolnego wynosi niespełna 8 ha użytków rolnych. Obserwuje się jednak proces koncentracji gruntów w tych gospodarstwach pochodzących z wykupu lub z dzierżawy gruntów państwowych. Obecnie we władaniu indywidualnych gospodarstw rolnych znajduje się (w mieście i gminie razem) 10 273 ha gruntów rolnych, tj. 56,7% całkowitej przestrzeni rolniczej. Powstały też prywatne gospodarstwa wielkoobszarowe (areal powyżej 100 ha): w Kanclerzowicach (610 ha), Morzęcinie (160 ha), Karnicach (153 ha), Korzeńsku (250 ha), Barkowie (398 ha), Laskowej (220 ha), Chodlewie (211 ha) i Łapczycach (420 ha). Wymienione gospodarstwa prowadzą zarówno produkcję roślinną, jak i zwierzęcą (bydło rогate lub trzoda chlewna). Jest to produkcja w większej części towarowa (ponad 70% produkcji kierowana jest na sprzedaż, a w niektórych gospodarstwach – nawet 100%). W hodowli nie występują zbyt duże stada (do 30 sztuk bydła i do niespełna 290 sztuk trzody

chlewniej), a chów prowadzony jest metodą ściółkową. W Radziądzu działa duże gospodarstwo rybne (220 ha) produkujące około 80 ton ryb.

Z rolnictwem związane są przedsiębiorstwa zajmujące się przetwórstwem płodów rolnych lub obsługą produkcji rolniczej. Do najważniejszych należą: Przedsiębiorstwo Handlu Sprzętem Rolniczym AGROMA, Spółdzielnia Mleczarska, Spółdzielnia Kółek Rolniczych, Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, dwa młyny.

Lasy na obszarze gminy tworzą duże zwarte kompleksy na północ od rzeki Baryczy oraz na wschód od zespołu stawów Jamnik. Zarządzane są przez Państwowe Gospodarstwo Leśne – Nadleśnictwo Żmigród, w skład którego wchodzi dwa obręby leśne – Żmigród i Sułów, dzielące się na 11 leśnictw (Borek, Chodlewo, Gruszczyca, Koniowo, Łąki, Niezgoda, Olsza, Przywsie, Radziądź, Ujeździec, Wilkowo). Do właścicieli prywatnych należy 95 ha gruntów leśnych, a do gminy – 4 ha. W strukturze siedliskowej przeważają siedliska lasowe nad borowymi (udział 5,6%), a w drzewostanach dominuje sosna (68% powierzchni leśnej). Z innych ważniejszych gatunków lasotwórczych wymienić należy dąb (13%) oraz olszę (12%). Cenne przyrodniczo liściaste lasy zajmują niżej położone tereny w dolinie Baryczy. Wykazują one (co do składu gatunkowego) zgodność z uwarunkowaniami przyrodniczymi odznaczając się wysoką odpornością na oddziaływanie szkodliwych czynników. Lasy w dolinie rzeki Baryczy należą do największych w kraju zachowanych kompleksów drzewostanów liściastych. Stan zdrowotny lasów gminy określony jest jako zadowalający; zaliczane są one do I strefy – słabych zagrożeń przemysłowych.

W gospodarce leśnej drzewostany dojrzałe (tj. znajdujące się w wieku rębności) użytkowano poprzez zręby zupełne. Obecnie większość użytkowania lasu odbywa się przez cięcia wykonywane rębniami złożonymi. Nadleśnictwo Żmigród wprowadziło produkcję drzew i krzewów ozdobnych, w tym m.in. rododendronów. Planuje się zwiększenie powierzchni leśnej poprzez zalesienie gruntów marginalnych. W 2003 roku zalesiono 38 ha gruntów nieleśnych, w tym 21 ha gruntów prywatnych.

Do zalesienia przeznaczono też 3 ha gruntów nieleśnych (GUS – 2003 r.).

10.3. Pozostała nierolnicza sfera produkcyjna i usługi komercyjne.

Pomimo dogodnego położenia komunikacyjnego przy równocześnie względnie słabym zapleczu rolniczym, miasto Żmigród nie należało do szczególnie uprzemysłowionych ośrodków przemysłowych, a tym samym funkcje specjalizowane nie dominowały zbytnio nad funkcjami centralnymi. Tym niemniej w przeszłości (tj. przed zmianami ustrojowymi kraju, jakie nastąpiły po 1989 r.) przemysł – podobnie jak w większości innych miast kraju (a tym bardziej Dolnego Śląska)

– stanowił podstawowy element bazy ekonomicznej miasta i główne miejsce zatrudnienia. Jeszcze w połowie lat 80. ubiegłego wieku przemysł zajmował pierwsze miejsce w strukturze zatrudnienia, przewyższając cały sektor usługowy. Zakłady przemysłowe zatrudniały wówczas 31,1% ogółu pracujących w mieście, a wraz z budownictwem – 44,8%; przeciętnie w miastach kraju w przemyśle zatrudnionych było wówczas 33,3% ogółu pracujących, a wraz z budownictwem – 43,1%. Przytoczone wskaźniki struktury zatrudnienia dotyczyły wprawdzie wyłącznie sektora uspołecznionego, ale można je uznać za miarodajne w określaniu struktury gospodarczej, gdyż liczba zatrudnionych w sektorze prywatnym była wówczas znikoma.

Po zmianach ustrojowych państwa znaczenie przemysłu w bazie ekonomicznej miasta Żmigrodu – podobnie jak w całym kraju – istotnie zmalała, a szereg przedsiębiorstw przemysłowych upadło. Obecnie w przemyśle razem z budownictwem pracuje tylko 28% ogółu zatrudnionych, przy czym udział ten odnosi się wyłącznie do zatrudnionych w podmiotach o zatrudnieniu powyżej 9 osób. Tak więc rzeczywisty udział przemysłu w strukturze zatrudnienia jest tu jeszcze mniejszy. Ten dział gospodarki narodowej został też zdominowany przez sektor usługowy, zarówno rynkowy, jak i socjalny (uwzględniając przy tym także wyłącznie podmioty usługowe o zatrudnieniu powyżej 9 osób, chociaż w usługach zdecydowanie dominują drobne przedsiębiorstwa). Dla porównania warto przytoczyć udział przemysłu i budownictwa w szerszym kontekście regionalnym, który przedstawia się następująco:

- powiat trzebnicki – 40,1%,
- podregion wrocławski – 46,9%,
- województwo dolnośląskie – 38,4%.

Porównanie powyższe potwierdza względnie słabe znaczenie przemysłu w strukturze gospodarczej (i w strukturze funkcji) miasta Żmigrod. Wyższy udział przemysłu notuje się na terenach wiejskich gminy – aż 54,5%. Wskaźnik ten nie jest jednak w ogóle miarodajny, gdyż w jego określeniu pominięto m.in. rolników indywidualnych, którzy niewątpliwie mają największy udział w rzeczywistej strukturze zatrudnienia na wsi.

Struktura branżowa i wielkościowa żmigrodzkich przedsiębiorstw przemysłowych jest dość zróżnicowana. Trudno wskazać tu jakąś specjalizację, chociaż wyróżnia się do pewnego stopnia przetwórstwo rolno-spożywcze i sektor drzewny. Do najważniejszych przedsiębiorstw przemysłowych lub przemysłowo-usługowych działających na obszarze miasta i gminy Żmigrod należą:

- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „PROMAD” Producent Maszyn Drogowych w Żmigrodzie,

- W. Quandt JUMBODACH Sp. z o.o. w Żmigrodzie – producent pap dachowych i materiałów dekarских,
- „TEKWOJ” Fabryka mebli w Bychowie,
- „MOSTOSTAL” w Żmigrodzie,
- Państwowy Zakład Budżetowy „Stawy Milickie” w Rudzie Suławskiej. Zakład Rybacki w Radziądzu,
- Zakład Przędzalniczo-dziewiarski w Żmigrodzie,
- „KOBIGA-EKO” sp. z o. o. w Żmigrodzie,
- Nadleśnictwo Żmigród,
- „DREW-MARK” Zakład Przerobu Drewna w Garbcach,
- PPHU Zakład Produkcji Opakowań i Innych Wyrobów z Drewna w Korzeńsku,
- Kopalnie Gazu Ziarnego w Radziądzu i w Borzęcinie należące do Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A.,
- Przedsiębiorstwo Produkcji Mebli „JAFRA” w Karnicach (produkcja stylowych krzeseł, stołów i mebli skrzyniowych z litego drewna),
- Przedsiębiorstwo Aluminiowych Konstrukcji Budowlanych „ALCON” Sp. z o.o. w Żmigrodzie,
- BOUWMAN GASTRO-INSTAL sp. z o. o. w Żmigrodzie.

Rozwinęły się ponadto drobne przedsiębiorstwa o charakterze rzemieślniczym (produkcyjne i naprawcze) oraz usługowym: murarskie, ogólnobudowlane, elektromechaniczne, stolarskie, ślusarskie, kaletnicze, blacharskie, mechaniki pojazdowej, instalatorskie, betoniarskie, naprawy sprzętu RTV, produkujące wyroby z drewna. Koncentrują się one głównie w mieście, ale pojawiają się również w miejscowościach wiejskich.

Sieć placówek handlu detalicznego obejmuje 148 sklepów, z tego 101 w mieście (2002 r. – według GUS). Znajduje w nich zatrudnienie 310 osób, z tego 239 osób w mieście. Warto przypomnieć, że w połowie lat 80. ubiegłego wieku w handlu na terenie całego miasta Żmigród pracowało 298 osób. Nie nastąpił zatem odczuwalny przyrost miejsc pracy z tytułu znacznego rozwoju sieci handlowej jaki nastąpił (w całym kraju) po roku 1989. Przeważają bowiem małe obiekty handlowe o powierzchni nie przekraczającej 40 m²; średni wskaźnik zatrudnienia wynosi 2,1 zatrudnionych/sklep (2,4 osoby/sklep w mieście i 1,5 osoby/sklep na wsi); średnio w województwie – 2,5 zatrudnionych/sklep. Na 1000 mieszkańców przypada około 9,9 placówek handlu detalicznego; 101,4 mieszkańców/sklep (średnio w powiecie 104,8, w województwie 90,4 mieszkańców/sklep), przy czym w mieście na jeden sklep przypada tylko 65,3 mieszkańców (15,3

placówek handlowych/1000 mieszkańców). Tak silne zagęszczenie sieci handlowej w mieście świadczy o jego silnej dominacji jako środka centralnego (usługowego) w gminie. W mieście działa ponadto targowisko o powierzchni 1750 m². Znajduje się tam też pięć spośród sześciu (w całej gminie) stacji paliw.

Turystyka, jako dział gospodarki narodowej, nie odgrywa w bazie ekonomicznej gminy istotnej roli. Bazę noclegową tworzą jedynie dwa obiekty dysponujące 62 miejscami noclegowymi. W 2003 roku gminę odwiedziło (i zatrzymało się na nocleg) 1354 turystów, w tym 1185 w mieście. Udzielono 5870 noclegów, w tym 5275 w mieście. Średni okres pobytu turysty wyniósł zatem 4,3 doby. Niewielką część – 11,5% - stanowili turyści zagraniczni, przy czym w mieście tylko 4,05%.

10.4. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gospodarczego.

1. Miejsko-wiejska gmina Żmigród położona jest w strefie północnej województwa dolnośląskiego i w podregionie wrocławskim (NTS.3), należących do najsłabiej uprzemysłowionych i zurbanizowanych części regionu i o najniższym produkcie krajowym brutto. Na niskim poziomie kształtuje się (na tle województwa) dochód budżetu gminy (przeliczony na 1 mieszkańca), przy względnie niewielkim udziale dochodów własnych (poniżej 40%). Stan taki wynika głównie z uwarunkowań przyrodniczych, nie sprzyjających intensywniejszym formom gospodarki.

2. Podstawowym elementem bazy ekonomicznej gminy jest rolnictwo pomimo niezbyt wysokich walorów miejscowej rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Z tego względu uzyskiwane plony należą do najniższych w województwie. Rolnictwo żmigrodzkie, zdominowane przez gospodarstwa indywidualne, jest silnie rozdrobnione i niskotowarowe. Obserwuje się jednak proces koncentracji ziemi – powiększania areału gospodarstw rolniczych i powstało też kilka gospodarstw wielkotowarowych.

3. Zdecydowanie dominuje roślinny kierunek produkcji rolnej, pomimo korzystnych warunków dla hodowli bydła rogatego (duży areał trwałych użytków zielonych). W chowie zwierząt stosuje się wyłącznie technologie ściółkową, co jest korzystne z ekologicznego punktu widzenia; dominują gospodarstwa o małej obsadzie zwierząt. Istotnym elementem żmigrodzkiego rolnictwa jest gospodarka rybacka na stawach, stanowiąca specyfikę gminy. Jej dalszy rozwój (wzrost ilościowy) jest jednak ograniczony z powodu niewystarczających zasobów wodnych (*patrz rozdz. 5.8 pkt 5*).

4. Przemysł, skoncentrowany głównie w mieście, odgrywa obecnie stosunkowo niewielką rolę w bazie ekonomicznej, a także w strukturze zatrudnienia gminy. Reprezentowane są różne branże, z wyróżniającym się przemysłem rolno-spożywczym i drzewnym. Ponadto rozwinęło się szereg małych przedsiębiorstw o charakterze rzemieślniczym – usługowym, produkcyjnym i naprawczym: murarskie, ogólnobudowlane, elektromechaniczne, stolarskie, ślusarskie, kaletnicze, blacharskie, mechaniki pojazdowej, introligatorskie, betoniarskie, naprawy sprzętu RTV, produkcji wyrobów z drewna. Skupiają się one głównie w mieście, ale pojawiają się również w miejscowościach wiejskich.

5. Struktura wielkościowa przedsiębiorstw jest silnie rozdrobniona. Wśród podmiotów gospodarczych zdecydowanie dominują osoby fizyczne, a w ich strukturze branżowej – handel i naprawy.

6. Turystyka, jako dział gospodarki, jest słabo rozwinięta, co wyraża się nikłą bazą noclegową. Pomimo wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych, nie ma warunków (także ze względu na charakter tych walorów) dla większego rozwoju turystyki masowej, dającej największe wpływy do budżetu i stymulująco oddziałujące na poszerzenie rynku pracy. Możliwy jest natomiast rozwój różnych ekstensywnych form turystyki (w tym kwalifikowanej i agroturystyki).

7. Wobec niewielkich możliwości większego rozwoju rolnictwa (w tym gospodarki rybackiej), masowej turystyki i większego przemysłu (głównie ze względów ekologicznych), nieunikniony będzie dynamiczny rozwój małej i średniej przedsiębiorczości (MŚP), co skutkować będzie zapotrzebowaniem na określone tereny. Część tego typu przedsiębiorstw pojawiać się może na terenach mieszkaniowych, zwłaszcza na wsi, gdzie wykorzystywać mogą m.in. porolnicze siedliska (zabudowa zagrodowa) - ich obiekty gospodarcze. Niektóre z małych przedsiębiorstw, ze względu na ich uciążliwy dla środowiska charakter (różne zakłady naprawcze, blacharskie, stolarskie lub itp.) wymagać będą wyodrębnionych terenów odizolowanych od terenów o funkcjach chronionych (w tym mieszkaniowych).

DZIAŁ III.

***UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE
Z ISTNIEJĄCEGO ZAGOSPODAROWANIA
I STRUKTURY WŁASNOŚCI GRUNTÓW***

11. STAN PRAWNY GRUNTÓW.

11.1. Struktura własności gruntów.

Miasto i gminę Żmigród charakteryzuje nadal silna dominacja państwowej własności gruntów. Grunty Skarbu Państwa obejmują 36,5% obszaru miasta i aż 56,3% obszarów wiejskich gminy. Do osób fizycznych należy 32,3% powierzchni gruntów miejskich oraz 39,3% gruntów wiejskich. Większa ich część wchodzi w skład indywidualnych gospodarstw rolnych: 81,8% w mieście i 94,8% na wsi. Do Gminy należy 3,8% powierzchni miasta i gminy łącznie, przy czym w mieście aż 20,1%, a na obszarze wiejskim 3,2% (tabela nr 11.1). Udział gruntów gminnych jest zatem na rozpatrywanym obszarze większy niż przeciętnie w kraju (2,4%), ale mniejszy niż średnio w województwie dolnośląskim (4,7%). Bardzo niski jest udział gruntów gminnych przekazanych w wieczyste użytkowanie – 0,14% ogólnej powierzchni miasta i gminy (0,4% średnio w kraju oraz 0,65% średnio w województwie).

Największy udział wśród gruntów gminnych mają tereny użytków rolnych – 45,8% (w mieście aż 49,0%). Na obszarze wiejskim gminy zdecydowanie dominują tereny komunikacyjne, które obejmują 46,6% gruntów gminnych, czyli więcej niż tereny rolne (45,1%). W mieście gminne tereny komunikacyjne zajmują tylko 13,3% obszaru, duży jest natomiast udział terenów osadniczych – 36,6%, zwłaszcza przemysłowych. Znikomy – zarówno w mieście, jak i na obszarze wiejskim – jest udział lasów, które wraz z terenami zadrzewionymi i zakrzaczonymi obejmują tylko 2% gruntów gminnych (5,6% w mieście oraz 1,2% na wsi). Z całkowitej powierzchni zalesionej i zadrzewionej do Gminy należy tylko 0,2% gruntów.

Pozostałe formy własności nie odgrywają większej roli w strukturze własności gruntów. Największa powierzchnia gruntów należy do powiatu – 0,7% w mieście i 0,4% na wsi. Do kościoła należy 0,3% gruntów miejskich i 0,2% gruntów wiejskich. Szczegółowy udział poszczególnych grup właścicieli gruntów zestawiono w tabeli nr 11.1.

Tabela nr 11.1. Struktura własności gruntów.

L.p.	Forma własności	Miasto Żmigród						Gmina Żmigród – wieś					
		Ogółem		Osadnicze		Rolne		Ogółem		Osadnicze		Rolne	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	Grunty Skarbu Państwa, bez przekazanych w wieczyste użytkowanie, w tym:	346	36,5			250	39,0	15 824	56,3			6 453	36,9
	Zasoby Własności Rolnej SP	109	11,5					4 243				4 102	
	trwały zarząd państwowych jednostek organizacyjnych (bez PGL)	18						54					
	Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”	34	3,6					9 006					
2.	Grunty Skarbu Państwa w wieczystym użytkowaniu	48	5,1			10	1,6	6	0,0			1	
3.	Grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych osób prawnych	0	0,0					1	0,0				
4.	Grunty gminne i związków międzygminnych	136	20,6	52	39,3			905	3,2	43	9,9	408	2,3
5.	Grunty gminne w wieczystym użytkowaniu	38	4,0					2	0,0				
6.	Grunty osób fizycznych, w tym:	307	32,3			271	42,3	11 060	39,3			10 443	59,8
	wchodzące w skład gospodarstw rolnych	251	26,4			240	37,4	10 489	37,3			10 033	

L.p.	Forma własności	Miasto Żmigród						Gmina Żmigród – wieś					
		Ogółem		Osadnicze		Rolne		Ogółem		Osadnicze		Rolne	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	Grunty Skarbu Państwa, bez przekazanych w wieczyste użytkowanie, w tym:	346	36,5			250	39,0 72,2	15 824	56,3			6 453	36,9 40,8
	Zasoby Własności Rolnej SP	109	11,5					4 243				4 102	
	trwały zarząd państwowych jednostek organizacyjnych (bez PGL)	18						54					
	Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”	34	3,6					9 006					
2.	Grunty Skarbu Państwa w wieczystym użytkowaniu	48	5,1			10	1,6 20,8	6	0,0			1	
7.	Grunty spółdzielni	0	0,0					2	0,0	2	100,0		
8.	Grunty kościelne i związków wyznaniowych	3	0,3					68	0,2	5	7,3	63	0,4 92,7
9.	Grunty powiatowe	7	0,7					103	0,4				
10.	Grunty powiatowe w wieczystym użytkowaniu	0	0,0					0	0,0				
11.	Grunty wojewódzkie	3	0,3					34	0,1				
12.	Grunty wojewódzkie przekazane w wieczyste użytkowanie	0	0,0					0	0,0				
13.	Grunty spółek prawa handlowego	1	0,1					109	0,4				
14.	Grunty partii politycznych	0	0,0					8	0,0				
15.	Pozostałe grunty	0	0,0					0	0,0				

L.p.	Forma własności	Miasto Żmigród						Gmina Żmigród – wieś					
		Ogółem		Osadnicze		Rolne		Ogółem		Osadnicze		Rolne	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	Grunty Skarbu Państwa, bez przekazanych w wieczyste użytkowanie, w tym:	346	36,5			250	39,0 72,2	15 824	56,3			6 453	36,9 40,8
	Zasoby Własności Rolnej SP	109	11,5					4 243				4 102	
	trwały zarząd państwowych jednostek organizacyjnych (bez PGL)	18						54					
	Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”	34	3,6					9 006					
2.	Grunty Skarbu Państwa w wieczystym użytkowaniu	48	5,1			10	1,6 20,8	6	0,0			1	
RAZEM		948		157	100,0	641	67,6	28 128	100,0	435		17 477	

Tabela nr 11.2. Struktura użytkowania gruntów gminnych (bez przekazanych w wieczyste użytkowanie).

Rodzaj użytkowania	Miasto		Obszar wiejski		Miasto i gmina razem	
	ha	%	ha	%	ha	%
Przestrzeń rolnicza	96	49,0	408	45,1	504	45,8
Lasy i zadrzewienia	11*	5,6	11 (7)*	1,2	22 (7)*	2,0
Wody powierzchniowe	0	0,0	2	0,2	2	0,2
TERENY ZAINWESTOWANE	88	44,9	465	51,4	553	50,2
Tereny osadnicze, w tym:	62	(36,6)	43	(4,8)	105	(9,5)
- tereny mieszkaniowe	8		0		8	
- tereny przemysłowe	22		0		22	
- inne tereny zabudowane	19		5		24	
- inne tereny niezabudowane	6		4		10	
- tereny rekreacyjne	7		23		30	
- grunty rolne zabudowane	0		11		11	
Tereny komunikacyjne:	26	(13,3)	422	(46,6)	448	(40,7)
- drogi	26		422		448	
- koleje	0		0		0	
Pozostałe tereny	1	0,5	19	2,1	20	1,8
Razem	196	100,0	905	100,0	1 101	100,0

11.2. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów.

1. W strukturze własnościowej gruntów dominujący udział ma państwo, zwłaszcza na terenach wiejskich – ponad 56% areалу (w mieście 36,5%); duży udział w tej własności mają (oprócz lasów) użytki rolne.
2. Drugim co do udziału właścicielem są osoby fizyczne – 32,3% gruntów miejskich oraz prawie 40% gruntów wiejskich, przy czym większość z tych gruntów wchodzi w skład indywidualnych gospodarstw rolnych.
3. Gmina dysponuje ponad 20% gruntów w granicach miasta oraz 3,2% gruntów wiejskich. Taki udział – na terenach wiejskich gminy – jest większy niż przeciętnie w kraju, ale niższy od średniowojewódzkiego. Wśród gruntów gminnych udział użytków rolnych jest

zbliżony do udziału terenów zainwestowanych, przy czym na obszarze wiejskim szczególnie wysoki jest udział terenów komunikacyjnych, a w mieście – terenów osadniczych.

4. Pozostałe formy własności nie odgrywają na obszarze miasta i gminy Żmigród większej roli. Szczególnie niski jest obecnie udział gruntów spółdzielczych.

12. UKŁAD KOMUNIKACYJNY.

12.1. Komunikacja kolejowa.

Gminę Żmigród przecina południkowo, na długości około 20 km, ważna linia kolejowa nr 271 o znaczeniu krajowym, relacji Wrocław – Poznań. Jest to linia dwutorowa, zelektryfikowana, o dużym natężeniu ruchu. Przewiduje się rozbudowę i modernizację trasy kolejowej (jako korytarza transportowego E-59 Europejskiego Systemu Kolejowego) poprzez dodanie drugiej pary torów i dostosowanie do prędkości ruchu pociągów 160 km/h. Stacja kolejowa znajduje się w Żmigrodzie, a przystanki – w Garbcach i Korzeńsku. Kolej dla gminy ma znaczenie głównie jako zapewniająca powiązania zewnętrzne z dużymi ośrodkami ponadregionalnymi (Wrocław, Poznań) i regionalnymi lub lokalnymi (Leszno, Rawicz).

Charakterystycznym elementem infrastruktury kolejowej (i zarazem zainwestowania gminy) jest ukształtowany w formie dużej pętli tor doświadczalny użytkowany przez Centrum Naukowe Techniki Kolejowej w Warszawie. Jest to zatem zewnętrzny (ponadlokalny) element zainwestowania, nie mający istotnego znaczenia gospodarczego dla gminy.

12.2. Układ drogowy.

Oprócz magistralnej linii kolejowej nr 271 (E-59), drugi ważny element korytarza transportowego stanowi droga krajowa nr 5 o znaczeniu międzynarodowym (E 261). Na odcinku Żmigródek – Korzeńsko droga krajowa przebiega równoległe i w bliskim sąsiedztwie linii kolejowej. W ostatnich latach na trasie tej ruchliwej drogi wybudowano wschodnie obejście miasta Żmigrodu uwalniając je od ruchu tranzytowego. Obwodnica ta położona jest jednak zbyt blisko terenów zainwestowania miejskiego, blokując jego przestrzenny rozwój w kierunku wschodnim, południowo-wschodnim i północno-wschodnim. Od strony zachodniej poważaną barierę rozwoju stanowi z kolei linia kolejowa. Tak więc w dalszym rozwoju miasta niedawno oddana obwodnica miasta może przestać pełnić swoją dotychczasową funkcję. Przewiduje się wybudowanie nowej drogi ekspresowej S-5. Do czasu uchwalenia niniejszego studium jej szczegółowa lokalizacja na obszarze gminy Żmigród nie została określona. W powiązaniach zewnętrznych gminy istotną rolę odgrywają też drogi wojewódzkie: nr 339 prowadząca do Wołowa oraz nr 439 prowadząca do Milicza. Stan techniczny i parametry obu tych dróg są niezadowolające. Podobnie jest z drogami powiatowymi. Na 112,9 km przebiegających przez gminę dróg powiatowych, aż 19,8 km (17,5%) posiada nawierzchnię gruntową (6,3% średnio w kraju i 2,9% średnio w województwie). Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez gminę przedstawia się następująco:

- 1) nr 1110D relacji granica powiatu – Chodlewo – Borek – droga powiatowa nr 1319D;

- 2) nr 1111D relacji granica powiatu – Laskowo – Korzeńsko;
- 3) nr 1274D relacji Wińsko – Barkowo – Żmigród;
- 4) nr 1316D relacji granica województwa – Dębno – droga nr 5;
- 5) nr 1317D relacji Korzeńsko – Chodlewo;
- 6) nr 1318D relacji Garbce – Korzeńsko;
- 7) nr 1319D relacji granica powiatu – do drogi nr 439;
- 8) nr 1320D relacji granica województwa – Gatka – Radziądz;
- 9) nr 1321D relacji Radziądz – Osiek – Prusice;
- 10) nr 1322D relacji Żmigród – Osiek – Gruszczyca (16,8 km, z tego w mieście 1,6 km);
- 11) nr 1323D relacji Barkowo – Kędzie – Bychowo – droga nr 1274D;
- 12) nr 1324D relacji Barkowo – granica powiatu (Turzany);
- 13) nr 1325D relacji Barkowo – Raszowice – droga nr 339;
- 14) nr 1326D relacji droga nr 1274D – Łapczyce – droga nr 1325D;
- 15) nr 1327D relacji Kliszkowice – droga nr 1326D;
- 16) nr 1328D relacji od drogi nr 5 – Borzęcin – Morzęcino;
- 17) nr 1329D relacji Nowy Dwór – Domanowice – Żmigród (10,8 km, z tego 1,2 km w mieście);
- 18) nr 1403D relacji granica powiatu – Niezgoda (droga nr 439).

Gęstość dróg powiatowych wynosi 38,6 km/100 km² i jest znacznie niższa niż średnio w kraju 75,4 km/100 km²), w województwie (85,9 km/100 km²) oraz w powiecie (80,1 km/100 km²). Mniejsze jest też zagęszczenie sieci dróg gminnych – około (szacunkowo) 47 km/100 km²; 84,5 km/100 km² średnio w kraju, 74,9 km/100 km² w województwie i 50,5 km/100 km² w powiecie. Korzystniejszy jest natomiast wskaźnik udziału dróg gminnych o utwardzonej nawierzchni (wyższy niż przeciętnie w kraju, województwie i powiecie).

12.3. Transport publiczny.

W przewozach osobowych podstawowe znaczenie ma komunikacja osobowa, obsługiwana przez PKS w Wołowie i we Wrocławiu. Zapewnia ona połączenie z miejscowościami: Milicz, Wińsko, Prusice, Trzebnica, Wołów i Rawicz. Niezależnie od możliwości dojazdu pociągiem, przechodzące przez gminę przelotowe linie autobusowe zapewniają połączenie z Wrocławiem i Poznaniem, a ponadto z Lubinem.

12.4. Uwarunkowania wynikające z istniejącego systemu komunikacyjnego oraz możliwości i potrzeb jego rozwoju.

1. Przez gminę przebiega południkowo korytarz transportowy rangi europejskiej, na który (obecnie) składa się dwutorowa, zelektryfikowana linia kolejowa nr 271 relacji Wrocław – Poznań (E-59) oraz droga krajowa nr 5 (E-261). Na trasie tej drogi w ostatnich latach powstało obejście miasta Żmigród od strony wschodniej, stanowiące poważną barierę rozwoju przestrzennego miasta w tym kierunku (od strony zachodniej barierę rozwojową stanowi linia kolejowa).
2. Planowana jest rozbudowa (dodanie pary torów) oraz modernizacja (dostosowanie do prędkości ruchu pociągów do 160 km/h) linii kolejowej, co stwarzać będzie określone zapotrzebowanie na tereny i tym samym wywoływać skutki przestrzenne.
3. Planowana jest – w ramach korytarza transportowego – realizacja drogi ekspresowej S-5, która może polegać na odpowiedniej modernizacji istniejącej drogi krajowej nr 5 lub na przeprowadzeniu jej inną trasą, przebiegającą po zachodniej stronie miasta Żmigród. Do czasu uchwalenia niniejszego studium szczegółowa lokalizacja drogi ekspresowej S-5 na obszarze gminy Żmigród nie została określona.
4. W bliższych powiązaniach zewnętrznych najważniejsze znaczenie ma droga wojewódzka nr 339 prowadząca do Wołowa oraz droga nr 439 prowadząca do Milicza; szczególnie ta druga droga ma też istotne znaczenie w powiązaniach wewnątrzgminnych.
5. Sieć dróg powiatowych (18 odcinków o łącznej długości 112,9 km), a także dróg gminnych jest znacząco rzadsza niż średnio w kraju, województwie i powiecie. Wiąże się to jednak z rzadkim zaludnieniem i dla obsługi powiązań zewnętrznych jest wystarczająca. Niezadawalający jest natomiast stan techniczny dróg powiatowych i gminnych (aż 17,5% długości dróg powiatowych w gminie posiada nawierzchnię gruntową; średnio w kraju 6,3%, w województwie 2,9%, a w powiecie – 6,0%).
6. Niezadawalający jest też stan dróg wojewódzkich; oprócz poprawy nawierzchni i odpowiedniego poszerzenia pasów drogowych, pożądane byłoby stworzenie obejść na niektórych odcinkach tych dróg.

7. Komunikacyjne położenie gminy jest stosunkowo korzystne – z punktu widzenia powiązań zewnętrznych, zwłaszcza dalekosiężnych (w tym międzynarodowych), pożądane byłoby natomiast usprawnienie wewnętrznej obsługi komunikacyjnej, w tym realizację nowych odcinków dróg gminnych.

8. W transporcie publicznym o charakterze lokalnym podstawową rolę odgrywa komunikacja autobusowa, a w powiązaniach dalszych – kolejowa.

13. UKŁAD FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNY I STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENÓW.

13.1. Sieć osadnicza.

Tabela nr 13.1. Zaludnienie jednostek osadniczych i zmiany w okresie lat 1999-2004.

L.p.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	
		2004 r.	1999 r.
1.	Barkowo	412 (638)	612
1.1.	Barkówko	134	
1.2.	Szydłów	21	
1.3.	Wierzbina	71	
2.	Borek w tym:	192 (216)	197
2.1.	Nowe Domy	24	
3.	Borzęcin	448	440
4.	Bychowo	412	401
5.	Chodlewo	248	250
6.	Dębno	186	190
7.	Dobrosławice	171	190
8.	Garbce	265	270
9.	Gatka + Czarny Las	138 + 41 (179)	169
10.	Grądzik	102	110
11.	Kanclerzowice	290	270
12.	Karnice	176	180
13.	Kaszyce Milickie	577	560
14.	Kędzie	155	170
15.	Kliskowice	235	285
16.	Korzeńsko	887	980
17.	Książęca Wieś	102	110
18.	Laskowa	159	160
19.	Łapczyce + Kliskowice Małe	309 + 40 (349)	311
20.	Marzęcino	64	75
21.	Nieżgoda	220	220
22.	Osiek w tym	174 (357)	373
22.1.	Osiek Mały	123	
22.2.	Bukałowo	42	
22.3.	Jamnik	18	

L.p.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	
		2004 r.	1999 r.
1.	Barkowo	412 (638)	612
23.	Powidzko	264	250
24.	Przedkowice	90	80
25.	Przywsie	121	119
26.	Radziądz	504 (523)	496
	w tym		
26.1.	Karolówka	19	
27.	Ruda Żmigrodzka	213	210
28.	Sanie	186	174
29.	Węglewo	86	88
30.	Żmigródek	712	731
Razem wsie		8 630	8 671*
	miasto Żmigród	6 726	6 531*

* Według GUS – 6480 mieszkańców (miasto) i 8713 mieszkańców (wieś).

Sieć osadniczą gminy tworzy ośrodek miejski oraz 40 miejscowości wiejskich – wsi i przysiółków skupionych w 30 sołectwach (31 obrębów razem z miastem). W mieście koncentruje się około 44% populacji całego obszaru miejsko-wiejskiego gminy. Osadnictwo wiejskie jest silnie rozdrobnione; średnie zaludnienie wiejskiej jednostki osadniczej wynosi 216 mieszkańców (średnio w kraju – 269 mieszkańców, a w województwie 283 mieszkańców). Stosunkowo rzadka jest też wiejska sieć osadnicza – 7,3 km²/jednostkę osadniczą, co jest konsekwencją rzadkiego zaludnienia wiejskiej części gminy (około 30 mieszkańców/km²).

W strukturze wiejskiej sieci osadniczej dominują miejscowości nie przekraczające 200 mieszkańców. Liczba tych miejscowości wynosi 16 (na 40 wszystkich miejscowości wiejskich) i skupiają one ponad 34% wiejskiej populacji gminy. Z tego aż 10 miejscowości liczy poniżej 100 mieszkańców (5,5% populacji wiejskiej gminy). Drugą najliczniejszą grupę wielkościową stanowią wsie o zaludnieniu od 200 do 300 mieszkańców – 7 miejscowości; 20,1% populacji wiejskiej gminy. Cztery wsie liczą powyżej 500 mieszkańców i zamieszkuje je 31% populacji wiejskiej gminy. Największą wsią gminy jest Korzeńsko (887 mieszkańców), a następnie Żmigródek (712 mieszkańców). Najmniej liczna grupę stanowią miejscowości o zaludnieniu w przedziale 300-500 mieszkańców, których jest tylko trzy (wszystkie o zaludnieniu powyżej 400 mieszkańców) skupiających łącznie niespełna 15% wiejskiej populacji gminy (tabela nr 13.1).

Przedstawiona powyżej aktualna struktura sieci osadniczej zmieniała się w ostatnich latach w niewielkim zakresie. W okresie lat 1999-2004 wyraźniejszy wzrost zaludnienia odnotowano w

Kanclerzowicach, Powidzku, Barkowie. Większy spadek liczebności nastąpił m.in. w Dobrosławicach, Kędziach, Kliszkowicach, Korzeńsku, Żmigródku (przy ogólnym niewielkim spadku zaludnienia wiejskiej części gminy – tabela nr 13.1).

Ze względu na silną dominację miasta (jako ośrodka centralnego obszaru gminy), nie ukształtowały się inne – wiejskiej ośrodki usługowe. Ze względu na wielkość zaludnienia oraz oddalenie od miasta potencjalnymi wspomagającymi ośrodkami usługowymi mogą się stać: Korzeńsko, Radziądz i Kaszyce Milickie.

13.2. Struktura użytkowania terenu.

Mała koncentracja aktywności gospodarczych i związane z tym ekstensywne zagospodarowanie miejsko-wiejskiej gminy Żmigród (patrz rozdz. 10) oraz względnie rzadkie zaludnienie odzwierciedla się nikłym udziałem terenów zainwestowanych, które wynosi 5,1%, przy czym na terenach wiejskich 4,4% (średnio w całym kraju – 7,6%, a w województwie dolnośląskim – 10,2%). Nawet w granicach administracyjnych miasta Żmigród tereny zainwestowane stanowią tylko 24,2% obszaru municypalnego. W strukturze użytkowania terenów dominuje przestrzeń rolnicza, pomimo mało sprzyjających warunków siedliskowych. Na terenach wiejskich obejmuje ona ponad 62% ogólnej powierzchni gruntów, a w mieście nawet więcej – 67,5% (średnio w kraju – 59,5%, a w województwie – 58,9%). Tak wysoki udział gruntów użytkowanych rolniczo wynika ze wspomnianego na początku nikłego udziału terenów zainwestowanych. Udział lasów i terenów zadrzewionych jest bowiem dość wysoki – 30,3% (na samych terenach wiejskich – ponad 31%), wyższy niż średnio w kraju – 28,7% i w województwie – 28,9%. W przestrzeni rolniczej zaznacza się jednak szczególnie duży udział stawów i rowów, kilkakrotnie przekraczający odpowiednie wskaźniki – średniokrajowy i średniowojewódzki. Duży jest też udział trwałych użytków zielonych – ponad 35% rolniczego areału.

Wśród terenów zainwestowanych na uwagę zasługuje wyjątkowo niski udział terenów osadniczych – niewiele ponad 40%. Większy jest udział terenów komunikacyjnych – prawie 60% terenów zainwestowanych. Przewaga terenów komunikacyjnych zaznacza się szczególnie na obszarach wiejskich gminy, gdzie ich powierzchnia jest 1,8-krotnie większa niż terenów osadniczych; w mieście tereny osadnicze 2,1-krotnie przewyższają udział terenów komunikacyjnych (średnio w województwie i w kraju udział terenów osadniczych około 2-krotnie przewyższa udział terenów komunikacyjnych). Znaczna przewaga terenów komunikacyjnych nad terenami osadniczymi jest regułą w gminach wiejskich, zwłaszcza rzadko zaludnionych, a do takich zaliczyć można wiejską część miejsko-wiejskiej gminy Żmigród (30 mieszkańców/km²).

W obrębie terenów osadniczych w granicach miasta dominują tereny przemysłowe – ponad 36% ogólnej powierzchni. Tereny mieszkaniowe obejmują tam nieco ponad 19% arealu, ale jeśli zaliczyć do nich także tereny rolne zabudowane (dominuje na nich zabudowa mieszkaniowa, chociaż nie tylko), to udział terenów mieszkaniowych wyniesie razem 26,1% ogólnej powierzchni osadniczej miasta. Średnia gęstość zaludnienia na terenach osadniczych miasta wynosi około 42 mieszkańców/ha, tj. 4200 mieszkańców/km² (36,2 mieszkańców/ha średnio w kraju i 60 mieszkańców/ha średnio w województwie dolnośląskim). Zagęszczenie na terenach mieszkaniowych (łącznie z terenami rolnymi zabudowanymi) wynosi 160,6 mieszkańców/ha, czyli na jednego mieszkańca przypada 62,2 m² terenów mieszkaniowych (198 m²/mieszkańca średnio w kraju i 167 m²/mieszkańca średnio w województwie). Na jedno mieszkanie przypada w mieście Żmigrodzie 204 m² terenów mieszkaniowych i 783 m² terenów osadniczych (średnio w województwie odpowiednio: 512 m² i 899 m²). Gęstość zaludnienia na wiejskich terenach osadniczych gminy Żmigród wynosi 19,4 mieszkańców/ha, a na terenach mieszkaniowych (łącznie z terenami rolnymi zabudowanymi) 22,7 mieszkańców/ha; na jednego mieszkańca przypada 440 m² terenów mieszkaniowych, a na jedno mieszkanie – 1565 m² (1834 m² terenów osadniczych). Te wskaźniki, ukazujące znacznie niższą gęstość zaludnienia terenów osadniczych i mieszkaniowych na wsi w porównaniu z miastem, wynikają z dużego udziału terenów rolnych zabudowanych, odznaczających się z reguły niższą intensywnością zabudowy (głównie zabudowa zagrodowa). Tereny te obejmują ponad 82% wiejskiej przestrzeni osadniczej. Tereny „czysto” mieszkaniowe zajmują na wsi zaledwie 2,8% powierzchni osadniczej. Znikomy jest (w odróżnieniu od miasta) udział terenów przemysłowych. Stosunkowo dużo jest natomiast terenów rekreacyjnych – prawie 5,8%. Relatywnie mały jest udział terenów rekreacyjnych w zagospodarowaniu osadniczym miasta – tylko 3,5% powierzchni.

Wśród terenów komunikacyjnych zdecydowanie przeważają drogi. Niemalże jest jednak udział terenów kolejowych: ponad 8,2% na obszarze wiejskim i ponad 27% w granicach miasta.

Tabela nr 13.1. Struktura użytkowania gruntów.

Rodzaje użytkowania	Gmina – wieś				Miasto Żmigród			
	ha	%			ha	%		
OGÓLEM	28 128	100,00		-	949	100,0	-	-
TERENY ZAINWESTOWANE	1 240	4,41	100,00	-	230	24,2	100,0	-
TERENY OSADNICZE	435	1,55	35,08	100,00	157	16,5	68,3	100,0
- tereny mieszkaniowe	12	0,04	0,97	2,76	30	3,2	13,0	19,1
- tereny rolnicze zabudowane	359	1,28	28,95	82,53	11	1,2	4,8	7,0
- tereny przemysłowe	3	0,01	0,24	0,69	57	6,0	24,8	36,3
- tereny inne zabudowane	16	0,06	1,29	3,68	38	4,0	16,5	24,2
- tereny zurbanizowane niezabudowane	20	0,07	1,61	4,60	13	1,4	5,6	8,3
- tereny rekreacyjne	25	0,09	2,02	5,75	8	0,8	3,5	5,1
TERENY KOMUNIKACYJNE	801	2,85	64,60	100,00	73	7,7	31,7	100,0
- drogi	735	2,61	59,27	91,76	53	5,6	23,0	72,6
- koleje	66	0,23	5,33	8,24	20	2,1	8,7	27,4
- inne komunikacyjne	0	0,00	0,00	0,00	0	0,0	0,0	0,0
UŻYTKI KOPALNIANE	4	0,01	0,32	-	0	0,0	0,0	0,0

Rodzaje użytkowania	Gmina – wieś				Miasto Żmigród			
	ha	%			ha	%		
OGÓLEM	28 128	100,00		-	949	100,0	-	-
TERENY OTWARTE	26 889	95,58	100,00	-	719	75,8	100,0	-
PRZESTRZEŃ ROLNICZA	17 477	62,13	65,00	100,00	641	67,5	89,2	100,0
- grunty orne	11 185	39,76	41,60	64,00	386	40,7	53,7	60,2
- sady	18	0,06	0,07	0,10	1	0,1	0,1	0,2
- łąki trwałe	3 661	13,02	13,61	20,95	198	20,9	27,5	30,9
- pastwiska trwałe	703	2,50	2,61	4,02	29	3,0	4,0	4,5
- stawy	1 525	5,42	5,67	8,73	0	0,0	0,0	0,0
- rowy	385	1,37	1,43	2,20	27	2,8	3,8	4,2
LASY I ZADRZEWIENIA	8 759	31,14	32,57	100,00	51	5,4	7,1	100,0
- lasy	8 584	30,52	31,92	98,00	30	3,2	4,2	58,8
- zadrzewienia i zakrzewienia	175	0,62	0,65	2,00	21	2,2	2,9	41,2
WODY	187	0,66	0,69	100,00	23	2,4	3,2	100,0
- wody płynące	130	0,46	0,48	69,52	17	1,8	2,4	73,9
- wody stojące	57	0,20	0,21	30,48	6	0,6	0,8	26,1
NIEUŻYTKI	385	1,37	1,43	-	2	0,2	0,3	-
RÓŻNE	80	0,28	0,30	-	2	0,2	0,3	-

13.3. Uwarunkowania wynikające z ukształtowanej sieci osadniczej, struktury funkcjonalno-przestrzennej.

1. Miejsko-wiejska gmina Żmigród należy do obszarów słabo zurbanizowanych; 44% ludności miejskiej (wskaźnik urbanizacyjny znacznie niższy od średniokrajowego, a tym bardziej średniowojewódzkiego).
2. Wiejska sieć osadnicza wykazuje silne rozdrobnienie; średnie zaludnienie miejscowości wiejskiej wynosi 216 mieszkańców, a sołectwa 288 mieszkańców. Są to wskaźniki niższe od przeciętnych dla kraju i województwa. Dominują jednostki osadnicze liczące do 200 mieszkańców (34% populacji wiejskiej gminy), a największa miejscowość nie przekracza 1000 mieszkańców (Korzeńsko – niespełna 900 mieszkańców).
3. Żmigród należy do małych miast (poniżej 10 tys. mieszkańców), z dominacją funkcji centralnych, przy niewielkim udziale funkcji specjalizowanych – głównie przemysłowych (znaczenie tych funkcji w ostatnich latach zmalało), pomimo korzystnego położenia komunikacyjnego (*patrz rozdz. 12.4 pkt 7*).
4. Z wiejskich jednostek osadniczych – Korzeńsko, Radziadz i Kaszyce Milickie – tworzyć się mogą drugorzędne (wspomagające) ośrodki usługowe w gminie, ze względu na ich wielkość oraz oddalenie od ośrodka miejskiego.
5. W strukturze użytkowania gruntów całej miejsko-wiejskiej gminy niewielki udział mają tereny zainwestowane (4,4% - wliczając w to zagospodarowanie miejskie), co jest odzwierciedleniem rzadkiego zaludnienia i małej koncentracji aktywności gospodarczej.
6. Pomimo niezbyt korzystnych uwarunkowań przyrodniczych, w strukturze użytkowania gruntów dominuje rolnicza przestrzeń produkcyjna, natomiast względnie nieduży jest udział lasów i terenów zadrzewionych (30,3%), niewiele wyższy niż średnio w kraju i województwie.
7. Wśród terenów zainwestowanych w wiejskiej części gminy zdecydowanie dominują tereny komunikacyjne (60%) przy niewielkim udziale terenów osadniczych, co jest

- typowe dla gmin wiejskich o rzadkim zaludnieniu. Wpływa też na to przebieg przez gminę ważnych arterii komunikacyjnych (*patrz rozdz. 12.4*).
8. W mieście przeważają tereny osadnicze, a wśród nich – tereny przemysłowe (36% powierzchni terenów osadniczych); tereny mieszkaniowe obejmują 26,1% powierzchni miejskich terenów osadniczych.
 9. Na jedno mieszkanie przypada w mieście 204 m² powierzchni terenów mieszkaniowych (783 m² terenów osadniczych), na wsi – około 1670 m² terenów mieszkaniowych (około 1840 m² terenów osadniczych). Na znacząco wyższy wskaźnik dotyczący terenów wiejskich, wpływa duży udział terenów rolnych zabudowanych (głównie pod zabudową zagrodową), którą tu wliczono do wiejskich terenów osadniczych.

14. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.

14.1. Gospodarka wodno-ściekowa.

14.1.1. Zaopatrzenie w wodę.

Na koniec 2003 roku długość sieci wodociągowych – według danych GUS – wynosiła 93 km (według „Programu ochrony środowiska dla gminy Żmigród” – 84 km), z tego na miasto przypadało 16 km tej sieci. Liczbę przyłączy sieci wodociągowej do budynków określono 2389, z tego 795 w mieście. Od roku 1996 długość sieci wodociągowej wzrosła o 17 km, tj. o 22,4%, głównie na terenach wiejskich (w mieście przyrost sieci wodociągowej wyniósł w tym okresie tylko 1 km). Obecnie prawie wszystkie tereny osadnicze miasta i gminy są zwodociągowane; trwają prace nad przyłączeniem do sieci wodociągowej dwóch przysiółków: Czarny Las i Bukolewo. Część sieci wodociągowej, zwłaszcza w centralnej części miasta jest już jednak w znacznym stopniu wyeksploatowana i wymaga wymiany.

Zużycie wody w roku 2003 wynosiło 513 dam³, z tego w mieście 303 dam³ (59%). Średnioroczny wskaźnik zużycia wody w całej gminie wynosi 34,2 m³/mieszkańca (około 94 l/dobę/mieszkańca), przy czym w mieście jest znacznie wyższy – 46,2 m³ (około 127 l/dobę/mieszkańca); średnie zużycie wody wodociągowej w ciągu roku 2003 (według GUS) w województwie wynosi 34,8 m³/mieszkańca. Zaopatrzenie miasta i gminy w wodę odbywa się z 9 ujęć, z których 6 znajduje się pod zarządem Zakładu Gospodarki Komunalnej Żmigród. Dwa pod zarządem PGNiG Oddział Zielonogórski, a jedno ujęcie, w Bychowie, (dla grupowego wodociągu) należy do Zakładu Wodociągowego Związku Gmin „Bychowo”:

- Żmigródek; 8 studni; zasoby eksploatacyjne 202 m³/h,
- Barkowo; 2 studnie; zasoby eksploatacyjne 80 m³/h,
- Kaszyce Milickie; 2 studnie; zasoby eksploatacyjne 140 m³/h,
- Radziądz; 2 studnie, w tym jedna rezerwowa; zasoby eksploatacyjne 35 m³/h (w studni eksploatowanej),
- Osiek – Bukolewo; 2 studnie, w tym jedna rezerwowa; zasoby eksploatacyjne 30 m³/h (w studni eksploatowanej),
- Korzeńsko; 1 studnia; zasoby eksploatacyjne 32 m³/h,
- Kopalnia Gazu Ziemnego w Radziądzu; 1 studnia; zasoby eksploatacyjne 1,6 m³/h,
- Kopalnia Gazu Ziemnego w Borzęcinie; 1 studnia; zasoby eksploatacyjne 30 m³/h,
- Bychowo (zaopatruje system wodociągowy 76 wsi i należy do największych w północnej części Dolnego Śląska); 6 studni, w tym 3 studnie o zasobach eksploatacyjnych 421 m³/h oraz 3 studnie zastępcze o zasobach 390 m³/h.

Ujęcia pobierają wyłącznie wody podziemne z piętra czwartorzędowego. Zasoby tych wód są wystarczające, znacznie przekraczające zużycie. Również jakość wód jest zadowalająca, a występujące zanieczyszczenia mają charakter naturalny. Zwraca się jednak uwagę, że niektóre eksploatowane poziomy wodonośne mają słabą izolację litologiczną przed infiltracją zanieczyszczeń z powierzchni gruntu, m.in. w związku z tym dla ujęć wód podziemnych w Barkowie i Korzeńsku ustanowiono pośrednie strefy ochronne (pozostałe ujęcia mają wyznaczoną tylko strefę bezpośrednią).

Na obszarze gminy, w Bychowie, znajduje się stacja uzdatniania wody o wydajności 330 m³/h. Stacja wyposażona jest w filtry odżelaziające i odmanganiające, jak również w dmuchawy napowietrzające wodę.

Największym odbiorcą wody z wodociągu na obszarze miasta i gminy Żmigród jest Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej w Żmigrodzie. Do innych odbiorców należą DPPD S.A. Zakład Przemysłu Drzewnego, Zakład Energetyczny „Wrocław” S.A. oraz Zakład Wodociągowy Związku Gmin „Bychowo”. To ostatnie przedsiębiorstwo zasila jednak w większości wodociągi miejscowości położonych poza gminą.

Do niezbędnych – obecnych i przyszłych – inwestycji dotyczących zaopatrzenia miasta i gminy Żmigród w wodę zaliczyć można: rozbudowę sieci w związku z przyrostem nowych terenów zabudowanych, wspomnianą już modernizację części sieci polegającą na wymianie zużytych odcinków oraz likwidację niektórych ujęć wody (zmniejszenie ich liczby w gminie).

14.1.2. Odprowadzanie ścieków.

W odróżnieniu od wyposażenia miejscowości w sieci wodociągowe, znacznie słabiej przedstawia się standard gospodarki ściekowej. Dotyczy to jednak wiejskich terenów osadniczych. Szacuje się, że około 28% (w skali całej gminy) gospodarstw domowych i zakładów przemysłowych podłączonych jest do sieci kanalizacji sanitarnej. W mieście około 98% mieszkańców korzysta z tej sieci i jest to wskaźnik wyższy niż dla przeciętnego miasta w województwie; na wsi szacunkowo 8% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej.

W 2003 roku – według danych GUS – długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosiła 34,0 km, z tego w mieście 22 km. Według „Programu ochrony środowiska...” długość sieci kanalizacyjnej wynosi 40,9 km. Ten wzrost wynika zapewne z ukończonej budowy sieci we wsiach Żmigródek, Borek i Garbce. W okresie lat 1996-2003 długość sieci kanalizacji sanitarnej wzrosła ponad 2-krotnie (o 112,5%), przy czym na terenach wiejskich wzrost ten był 12-krotny, a w mieście, już na początku omawianego okresu dobrze wyposażonego w tym zakresie, przyrost długości sieci wyniósł około 47%. Pomimo tego wysokiego tempa rozwoju sieci kanalizacyjnych nadal większość

wiejskich terenów osadniczych pozostaje poza zasięgiem tych systemów; liczba przyłączy do budynków wynosi we wsiach 192 (w mieście 695 – w 2003 roku według GUS). Podstawowymi urządzeniami do usuwania ścieków bytowych są na wsi suche ustępy, bezodpływowe osadniki gnilne – okresowo opróżniane oraz doły chłonne. Osadniki gnilne odznaczają się różnym stanem technicznym i nie zawsze eksploatowane są prawidłowo. Często obserwuje się bezpośrednie zrzucanie surowych ścieków do kanalizacji deszczowej lub rowów. Przy wysokim stopniu zwodociągowania gminy, taka praktyka stwarza wysokie zagrożenie środowiska gruntowo-wodnego. Przejawem tego zagrożenia na obszarze gminy jest znaczny stopień degradacji ekosystemów wodnych w rzekach Baryczy, Orli, Sącicznicy oraz ich dopływów, a także wód w rowach melioracyjnych. Szacuje się, że około 35% ścieków komunalnych wytwarzanych na obszarze miasta i gminy trafia na oczyszczalnię ścieków. W 2003 roku, według danych GUS, systemami kanalizacji odprowadzanych było 288 dam^3 ścieków, z tego 270 dam^3 z miasta (około 94%).

Na obszarze miasta działa komunalna oczyszczalnia ścieków o maksymalnej przepustowości $Q_{\max} = 2200 \text{ m}^3/\text{d}$ ($Q_{\text{sr} \cdot \text{h}} = 1900 \text{ m}^3/\text{d}$; $Q_{\max \cdot \text{h}} = 190 \text{ m}^3/\text{h}$). Obecnie oczyszczalnia ta jest obciążona w 40-50%. Redukcja zanieczyszczeń w zakresie BZT₅, ChZT i zawiesiny ogólnej osiąga 90-95%, natomiast biogenów około 80%. Zrzut oczyszczonych ścieków odbywa się do rzeki Sącicznicy w km 0+600. Oprócz tej oczyszczalni, na obszarze gminy działa 11 indywidualnych systemów odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków, w tym 6 oczyszczalni zakładowych:

- Szkoła Podstawowa w Barkowie; oczyszczalnia typu PURFLO z drenażem rozszczepiającym,
- Szkoła Podstawowa w Korzeńsku; oczyszczalnia typu PURFLO z drenażem rozszczepiającym,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa „POLA” w Żmigródku; biologiczne oczyszczanie ścieków z odprowadzeniem do potoku Struga ($Q_{\text{sr}} = 52,8 \text{ m}^3/\text{d}$),
- Szkoła Podstawowa w Powidzku; odprowadzanie (zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym) ścieków do ziemi ($Q_{\text{sr}} = 4,0 \text{ m}^3/\text{d}$),
- Kliszkowice; oczyszczalnia typu TURBOJET EP-80 ($80 \text{ m}^3/\text{d}$) z podwyższonym usuwaniem biogenów, obsługująca trzy budynki wielorodzinne spółdzielni mieszkaniowej,
- Zakład Eksploatacji „Tor Doświadczalny” w Węglewie; osadnik gnilny, zrzut do rzeki Barycz,

- Zielonogórski Zakład Górnictwa Nafty i Gazu; oczyszczanie ścieków na osadnikach żelbetowych i filtrze piaskowym, odprowadzanie drenażowe,
- POM Żmigród; odprowadzanie ścieków i wód opadowych do rzeki Barycz,
- Zlewnia Mleka w Barkowie; oczyszczanie ścieków na osadnikach żelbetowych i filtrze piaskowym, odprowadzanie drenażowe,
- Kopalnia Gazu Ziarnego „Radziądz”; oczyszczanie ścieków bytowo-gospodarczych z popłuczyn w 3-komorowym osadniku.

Na terenach wiejskich – w kilku miejscowościach – istnieją odcinki kanalizacji deszczowej, które odprowadzają ścieki do cieków powierzchniowych i rowów melioracyjnych. Najpełniejszy system odprowadzania wód opadowych ma miasto. W przeważającej części jest to jednak kanalizacja ogólnospławna (18,4 km) i tylko 3,4 km stanowi wyłącznie kanalizacja deszczowa. Taki układ niekorzystnie wpływa na pracę oczyszczalni komunalnej.

Systemy kanalizacji deszczowej są w znacznym stopniu zdekapitalizowane i na wielu odcinkach niedrożne. Nierzadko wykorzystywane są do zrzutu ścieków sanitarnych, a kanalizacje te nie posiadają urządzeń podczyszczających ścieki.

W koncepcjach rozwoju gospodarki ściekowej w gminie (zapisanych m.in. w „Programie ochrony środowiska...”) przewiduje się dwa główne systemy: jeden związany z istniejącą komunalną oczyszczalnią ścieków w Żmigrodzie (oczyszczalnia ta wymagać będzie pewnej modernizacji wynikającej ze zwiększonego zrzutu ścieków) oraz drugi system związany z budowaną nową oczyszczalnią ścieków w Korzeńsku, do której podłączone będą kanalizacje wsi Korzeńsko, Chodlewo, Laskowa, Dębno i Przywsie (tj. północna część gminy). Przewiduje się ponadto budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Ruda Milicka i Niezgodą, zakończone oczyszczalnią ścieków w Rudzie Milickiej. Ta niewielka oczyszczalnia obsługiwać ma 433 odbiorców; projektowany zrzut do rzeki Baryczy w ilości $Q = 58 \text{ m}^3/\text{d}$. Dla oczyszczalni ścieków w Korzeńsku przewiduje się obsługę około 1580 odbiorców oraz zrzut oczyszczonych ścieków do rzeki Orli w ilości $Q = 210 \text{ m}^3/\text{d}$. Sieć kanalizacyjna (do wybudowania) obsługiwana przez cztery oczyszczalnie ścieków ma mieć 14 230 m długości, w tym 9250 m to sieć przesyłowa.

Odpowiednio zmodernizowana oczyszczalnia w Żmigrodzie obsługiwać będzie pozostałe miejscowości gminy. Zlewnia tej oczyszczalni obejmować ma 50 556 m sieci kanalizacji sanitarnej, w tym 32 861 m sieci przesyłowej. Oprócz budowy nowych systemów kanalizacyjnych, których łączna długość obejmować będzie około 31,0 km, do najpoważniejszych przedsięwzięć inwestycyjnych należeć będzie modernizacja istniejących systemów, w szczególności rozdzielanie kanalizacji ogólnospławnej w mieście (o długości 18,0 km). Znaczej też rozbudowy (i

modernizacji) wymagają same sieci kanalizacji deszczowej. Planuje się budowę 18,0 km sieci kanalizacji deszczowej odprowadzających ścieki do wód powierzchniowych.

14.2. Gospodarka odpadami.

Odpady komunalne z miasta i gminy Żmigród wywożone są na składowisko we wsi Gatka (zarządzane przez ZGKiM w Żmigrodzie). Składowisko to, położone około 11 km od miasta Żmigród, posiada 1,4 ha powierzchni i około 33,5 tys. m³ pojemności całkowitej. W 2002 roku na składowisko to trafiło 1814 ton odpadów komunalnych z miasta i gminy (w tym 1633 ton, tj. 90% odpadów niesegregowanych). Przewiduje się eksploatację składowiska do końca 2007 roku.

Głównym wytwórcą odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe i różne obiekty usługowe, a także zakłady przemysłowe, w szczególności: Przedsiębiorstwo Produkcji Mebli „JAFRA” w Karnicach, Zakłady Przemysłu Drzewnego w Korzeńsku oraz „BOOWMAN GASTRO-INSTAL” w Żmigrodzie.

W mieście i gminie pilotażowo wdrożono system selektywnej zbiórki odpadów (segregacja odpadów „u źródła”). Selekcji podlega tu szkło (białe i kolorowe osobno) oraz plastik. Kontenery dla selektywnej zbiórki rozmieszczono przede wszystkim w rejonach z zabudową wielorodzinną (11 miejsc).

Brak danych nie pozwala na określenie ilości i rodzajów wytwarzanych w gminie odpadów przemysłowych. Nie wykazano też (w bazie SIGOP) odpadów niebezpiecznych. Odnośnie frakcji organicznych (odpady biorozkładalne), to szacuje się, że stanowią one około 16% strumienia odpadów komunalnych; na rok 2003 wskaźnikowo określono ilość odpadów organicznych na 600 ton.

Miasto i gmina Żmigród ma uchwalony (w 2004 r.) Plan Gospodarki Odpadami, stanowiący część Programu Ochrony Środowiska. W planie tym zwrócono uwagę na konieczność modyfikacji dotychczasowego systemu zbierania i unieszkodliwiania odpadów. Najbardziej pożądanym byłoby utworzenie ponadgminnego systemu gospodarki odpadami. W przypadku braku inicjatywy w kierunku utworzenia związku międzygminnego dla rozwiązania tego problemu, najpilniejszym zadaniem dla gminy będzie utworzenie nowego, własnego składowiska odpadów. Jego lokalizacja musi być jednak poprzedzona odpowiednim studium lokalizacyjnym. Rozwiązanie tego problemu nie będzie łatwe z uwagi na cechy środowiska przyrodniczego oraz występowanie rozległych obszarów objętych ochroną.

14.3. Gospodarka energetyczna.

14.3.1. Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Przez gminę przebiegają dwie napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia:

- linia 110 kV – S-153 relacji Oborniki Śląskie – Żmigród,
- linia 110 kV – S-136 relacji Żmigród – Rawicz.

Zaopatrzenie obszaru gminy w energię elektryczną odbywa się z sieci państwowej liniami napowietrznymi średniego napięcia 20 kV z GPZ 110 kV/20 kV, znajdującego się na terenie miasta. Do poszczególnych odbiorców energii przesyłana jest napowietrznymi lub kablowymi liniami niskich napięć ze stacji transformatorowych (w większości słupowych) 20 kV/0,4 kV. Stan techniczny sieci średniego napięcia ocenia się jako dobry, natomiast sieć niskich napięć wymaga remontów. W sieci elektroenergetycznej, w jej przepustowości, występują rezerwy.

Przewiduje się budowę nowej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Ścinawa – Żmigród.

14.3.2. Zaopatrzenie w gaz sieciowy.

Długość rozdzielczej sieci gazowej wynosi 51,6 km, z tego 163 km w mieście. Liczba przyłączy do budynków wynosi 2153, z tego 1926 w mieście; około 87% mieszkańców miasta korzysta z gazu sieciowego. Oprócz miasta, rozdzielcza sieć gazowa znajduje się w Żmigrodzku (niskiego ciśnienia) oraz w Radziądzu (średniego ciśnienia).

Przez obszar gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia, relacji Aleksandrowice – Borzęcin – Żmigródek – Radziądz, z odgałęzieniami:

- 1) Aleksandrowice – kopalnia Załęcze – DN 350; ciśnienie nominalne PN 6,3 MPa;
- 2) kopalnia Załęcze – kopalnia Borzęcin – DN 250; ciśnienie nominalne PN 6,3 MPa;
- 3) kopalnia Borzęcin – kopalnia Radziądz – DN 300; ciśnienie nominalne 6,3 MPa;
- 4) kopalnia Radziądz – DN 200; ciśnienie nominalne DN 200; ciśnienie nominalne PN 6,3 MPa;
- 5) wieś Radziądz – DN 80; ciśnienie nominalne PN 6,3 MPa;
- 6) wieś Żmigródek – DN 80; ciśnienie nominalne PN 6,3 MPa.

Stacje redukcyjno-pomiarowe I° znajdują się w Borzęcinie, Żmigrodzku i Radziądzu, II° w Żmigrodzie przy ul. Kolejowej oraz w Żmigrodzku.

Dalsza rozbudowa sieci gazowej w gminie uzależniona będzie od możliwości technicznych i ekonomicznych warunków dostawy paliwa. Obecnie w gminie działa wiele punktów dystrybucji gazu propan-butan, wykorzystywanego do celów kuchennych i grzewczych przez niektóre gospodarstwa nie mające dostępu do gazu sieciowego.

14.3.3. Zaopatrzenie w energię cieplną.

W systemach ogrzewania dominują indywidualne paleniska domowe, wykorzystujące głównie paliwa stałe. W mieście działa też kilka lokalnych kotłowni (najczęściej przyzakładowe) opalanych głównie węglem.

14.4. Uwarunkowania wynikające ze stanu wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną oraz potrzeb i możliwości rozwoju tej infrastruktury.

1. Miasto i gmina Żmigród są w pełni zwodociągowane, tylko przysiółki Czarny Las i Bukalowo są w trakcie wodociągowania.
2. Zaopatrzenie gminy w wodę odbywa się z 9 ujęć; woda pobierana jest z piętra czwartorzędowego; jej ilość jest wystarczająca (znacznie przekraczająca aktualne zużycie), a jakość zadowalająca (występują tylko zanieczyszczenia naturalne), chociaż niektóre eksploatowane poziomy wodonośne mają słabą izolację od powierzchni gruntu; dla ujęć wód podziemnych w Barkowie i Korzeńsku wyznaczono pośrednie strefy ochronne.
3. W Bychowie znajduje się stacja uzdatniania wody.
4. Aktualny wskaźnik zużycia wody wynosi 34,2 m³/mieszkańca rocznie (około 94 l/dobę/mieszkańca) na terenach wiejskich oraz 46,2 m³/mieszkańca rocznie (około 127 l/dobę/mieszkańca) w mieście.
5. Rozbudowaną sieć kanalizacji sanitarnej ma jedynie miasto, gdzie około 98% mieszkańców korzysta z tej sieci; na wsi tylko około 8%. Zakończono budowę sieci kanalizacyjnej we wsiach Żmigródek, Borek i Garbce. Obserwuje się szybkie tempo przyrostu sieci kanalizacyjnej, nadal jednak podstawowym sposobem odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków bytowych na wsi są suche ustępy, bezodpływowe osadniki gnilne lub doły chłonne (okresowo opróżniane). Obiekty te nie zawsze są prawidłowo eksploatowane, stanowiąc istotne zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego i wodnego.
6. W mieście działa komunalna oczyszczalnia ścieków o przepustowości $Q_{\max} = 2200 \text{ m}^3/\text{d}$ ($Q_{\text{sr h}} = 1900 \text{ m}^3/\text{d}$) i jest obecnie obciążona w 40-50%. Na oczyszczalnię tę trafia

- szacunkowo 35% ścieków komunalnych wytwarzanych w mieście i gminie. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków z oczyszczalni żmigrodzkiej jest rzeka Sąciecznica.
7. Oprócz komunalnej oczyszczalni ścieków na obszarze miasta i gminy działa 11 indywidualnych systemów odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków, w tym 6 zakładowych.
 8. Najpełniejszym systemem kanalizacji deszczowej dysponuje miasto, przy czym 18,4 km sieci to kanalizacja ogólnospławna (3,4 km wyłącznie deszczowa). W kilku miejscowościach wiejskich istnieją odcinki kanalizacji deszczowej odprowadzające ścieki opadowe do cieków powierzchniowych (głównie rowów melioracyjnych). Systemy kanalizacji deszczowej są w znacznym stopniu zdekapitalizowane i niedrożne. Miejscami wykorzystywane są też do zrzutu ścieków bytowych. Systemy kanalizacji deszczowej nie posiadają urządzeń podczyszczających ścieki.
 9. W koncepcjach rozwoju gospodarki ściekowej gminy przewiduje się dwa główne systemy kanalizacji sanitarnej – jeden związany z istniejącą oczyszczalnią ścieków w Żmigrodzie, z odpowiednią jej modernizacją (zrzut ścieków do rzeki Sąciecznicy) oraz drugi, związany z nową oczyszczalnią w Korzeńsku (zrzut ścieków do rzeki Orla). Ponadto przewiduje się budowę małej oczyszczalni ścieków w Rudzie Milickiej (zrzut oczyszczonych ścieków do rzeki Baryczy) obsługującej także miejscowość Niezgoda.
 10. Obecnie odpady komunalne z miasta i gminy Żmigród wywożone są na składowisko we wsi Gatka, położone około 11 km od miasta (1,4 ha powierzchni i około 33,5 tys. m³ pojemności całkowitej). Przewiduje się eksploatację tego składowiska do końca 2007 roku, tak więc wskazanie nowego miejsca składowania żmigrodzkich odpadów należy do najpilniejszych do rozwiązania problemów w gminie. Obecnie jednak przystąpiono do rozbudowy istniejącego składowiska.
 11. W gminie wprowadzono pilotażowo system selektywnej zbiórki odpadów, którym objęto głównie tereny z zabudową wielorodzinną.
 12. W dalszym rozwoju gospodarki odpadami, jako pożądane, uznaje się włączenie gminy do ponadgminnego (np. powiatowego) systemu tej gospodarki.

13. Przez gminę przebiegają dwie linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV: S-153 (Oborniki Śląskie – Żmigród) i S-136 (Żmigród – Rawicz). Planowana jest budowa nowej linii wysokiego napięcia 110 kV relacji Ścinawa – Żmigród. Wzdłuż linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia obowiązują strefy ochronne.
14. Zaopatrzenie całej gminy w energię elektryczną odbywa się napowietrznymi liniami średniego napięcia 20 kV ze zlokalizowanego na terenie miasta GZP 110 kV/20 kV. Poszczególni odbiorcy otrzymują energię elektryczną liniami niskich napięć (napowietrznymi lub kablowymi) ze stacji transformatorowych, w przewadze słupowych. Stan sieci elektroenergetycznej średniego napięcia ocenia się jako dobry, natomiast sieci niskich napięć wymagają remontów. Obecnie w przepustowości elektroenergetycznej gminy występują rezerwy.
15. Przez obszar gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia (DN 350), od którego odchodzi kilka odgałęzień.
16. Zaopatrzenie miasta i niewielkiej części wsi gminy odbywa się z rozdzielczej sieci średniego i niskiego ciśnienia; stacje redukcyjno-pomiarowe I^o zlokalizowane są w Borzęcinie, Żmigrodzku i Radziądzu, a stacje II° w Żmigrodzie (przy ul. Kolejowej) i Żmigrodzku. Długość sieci rozdzielczej wynosi 51,3 km (z tego 16,3 km w mieście), a liczba przyłączy do budynków wynosi 2153 (z tego 1926 w mieście).
17. Na terenach osadniczych gminy dotychczas nie objętych sieciami gazowymi, wykorzystywany jest dla celów kuchennych, a niekiedy także grzewczych, gaz propan-butan, rozprowadzany przez wiele punktów działających w gminie.
18. W systemach ogrzewania dominują indywidualne paleniska domowe lub (w mieście) lokalne kotłownie wykorzystujące głównie węgiel jako paliwo. Te przestarzałe systemy ogrzewania stanowią obecnie największe źródło emisji zanieczyszczeń do powietrza w gminie.

CZEŚĆ C.

KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

15. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENU.

15.1. Zmiany w strukturze użytkowania gruntów i w układach osadniczych.

1. Zakłada się dalszy umiarkowany rozwój przestrzenny zainwestowania, w tym zabudowy mieszkaniowej i obiektów aktywności gospodarczej, z zastrzeżeniem dalszych punktów niniejszego rozdziału oraz ustaleń szczegółowych z rozdziału 16.1 i 16.2.
2. Przyrost terenów osadniczych powinien polegać przede wszystkim (i w pierwszej kolejności) na dopełnianiu i intensyfikacji zagospodarowania istniejących układów, a następnie na dodawaniu nowych terenów zainwestowanych bezpośrednio do granic istniejących terenów osadniczych. Niedopuszczalne jest rozpraszanie nowej zabudowy poza skupione układy osadnicze. Na wyznaczonych terenach dodanych przyrost zabudowy powinien również mieć charakter sukcesywny (ciągły), a nie rozproszony.
3. Najwięcej nowych terenów pod rozwój osadnictwa na pozamiejskim obszarze gminy wyznaczona się we wsiach: Żmigródek, Korzeńsko i Radziądz. Większe tereny zainwestowania osadniczego, ale głównie dla zabudowy letniskowej (indywidualnej rekreacji) wskazuje się ponadto w Chodlewie i Czarnym Lesie. W mieście ekspansję terenów zainwestowanych zakłada się głównie w kierunku południowo-zachodnim, wzdłuż drogi powiatowej nr 1274D (głównie nowe tereny z zabudową mieszkaniową) oraz w kierunku południowo-wschodnim, częściowo poza istniejącą obwodnicę drogi krajowej nr 5 (głównie tereny przeznaczone dla koncentracji aktywności gospodarczych).
4. W obszarze miasta Żmigród dąży się do segregacji funkcji oraz zachowania charakteru zabudowy i historycznego układu urbanistycznego. Segregację funkcji przewiduje się też na wiejskich obszarach osadniczych poprzez wskazanie wyodrębnionych terenów dla aktywności gospodarczych, gdzie lokalizować będzie można obiekty stwarzające

15.2. Zmiany w układzie komunikacyjnym.

1. Zakłada się wprowadzenie zmian parametrów technicznych (modernizacje), w tym poszerzenie pasów drogowych wielu istniejących dróg i ulic, stosownie do klas ustalonych w rozdz. 19.1.

2. Przewiduje się możliwość przeprowadzenia drogi ekspresowej na zasadach określonych w rozdz. 19.1. ust. 2 oraz na rysunku Studium pt.: „Kierunki rozwoju przestrzennego”.
3. Przewiduje się budowę obejść i łączników na trasach dróg: wojewódzkiej nr 339 i powiatowych nr 1274D, 1329D, zgodnie z ustaleniami rozdz. 19.1. ust. 4 i 5 oraz z rysunkiem Studium pt.: „Kierunki rozwoju przestrzennego”.
4. Przewiduje się budowę nowych odcinków dróg (oprócz obejść i łączników, o których mowa w ust. 3), określonych w rozdz. 19.1.ust. 6-9 oraz na rysunku Studium pt.: „Kierunki rozwoju przestrzennego”.
5. Zakłada się modernizację linii kolejowej nr 271 relacji Wrocław – Poznań, zarówno dla transportu towarowego, jak i osobowego, zgodnie z ustaleniami zawartymi w rozdz. 19.2 ust. 1.
6. Zakłada się znaczny przyrost miejsc postojowych dla samochodów, według zasad określonych w rozdz. 19.2 ust. 3 i 19.3 ust. 4.
7. Przewiduje się rozbudowę systemu tras rowerowych, według zasad określonych w rozdz. 19.2 ust. 4.

15.3. Zmiany w systemach infrastruktury technicznej.

1. Zakłada się wzrost jednostkowego zużycia wody – do 110 l/mieszkańca/dobę dla miejscowości wiejskich i do 130 l/mieszkańca/dobę w mieście; konsekwentnie wzrośnie ilość wytwarzanych ścieków. Przewidywane ilości zużywanej wody i wytwarzanych ścieków określono w rozdz. 20.1 ust. 1 i 2.
2. Rozbudowa sieci wodociągowej odbywać się będzie w miarę przyrostu terenów zabudowanych. Przewiduje się też wymianę oraz modernizację przestarzałej lub wyeksploatowanej części istniejącej sieci wodociągowej oraz likwidację niektórych ujęć wody, według działań określonych w rozdz. 20.1 ust. 1.

3. Rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci kanalizacyjnej sanitarnej wynikać będzie z przyrostu nowych terenów zwodociągowanych oraz z sukcesywnego wyposażania istniejących terenów zwodociągowanych a dotychczas nieskanalizowanych, według zasad określonych w rozdz. 20.1 ust. 2.
4. Przewiduje się modernizację i rozbudowę systemów kanalizacji deszczowej, zgodnie z planami i programami przyjętymi w gminie.
5. Zakłada się objęcie wszystkich gospodarstw domowych i podmiotów gospodarczych działających w gminie (istniejących i nowopowstających) systemami odbioru odpadów komunalnych. Przewiduje się dalszy rozwój systemów selektywnej zbiórki odpadów. Najbardziej pożądane byłoby utworzenie ponadgminnego systemu gospodarki odpadami.
6. Przewiduje się eksploatację istniejącego składowiska odpadów w Gatce do końca 2007 roku.
7. Przewiduje się budowę nowej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Ścinawa – Żmigród. Ponadto rozbudowa sieci elektroenergetycznej będzie następowała w miarę zgłaszanych potrzeb przez mieszkańców i inne podmioty.
8. Przewiduje się rozbudowę sieci gazowej w miarę zgłaszanych potrzeb przez mieszkańców i podmioty gospodarcze.
9. Zakłada się sukcesywne przekształcanie dotychczasowych systemów ogrzewania na bardziej ekologiczne.

16. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW.

16.1. Ogólne zasady kształtowania układu funkcjonalno-przestrzennego oraz standardów zagospodarowania.

1. Cały obszar gminy dzieli się na tereny (jednostki terenowe), dla których określono przeważające przeznaczenie (podstawowe funkcje terenów), funkcje dopuszczalne oraz generalne sposoby i zasady zagospodarowania. Jednostki te oznaczono na rysunku Studium pt.: "Kierunki rozwoju przestrzennego" symbolami liczbowo-literowymi i wydzielono liniami rozgraniczającymi. Funkcję linii rozgraniczających pełnią również przedstawione na tym rysunku granice obrębów, linie kolejowe oraz ulice i drogi (w tym planowane), z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Na rysunku studium pt.: "Kierunki rozwoju przestrzennego" do wydzielenia terenów, o których mowa w ust. zastosowano linię rozgraniczającą orientacyjną – wydzielającą tereny oznaczone symbolem „KDST” – i będąca także linią rozgraniczającą, o której mowa w ust. 1. Wydziela ona pasy terenów o minimalnej szerokości 150 m dla przeprowadzenia drogi ekspresowej S-5 oraz obszary dla dróg zapewniających obsługę terenów sąsiadujących z drogą ekspresową. Znajdujące się wewnątrz terenów „KDST” drogi nie stanowią linii rozgraniczających.
3. Przeważające przeznaczenie terenu, wymienione w rozdz. 16.2 w zdaniach wprowadzających do poszczególnych ustępów („tereny z przewagą”, „tereny dla”), oznacza takie funkcje i formy zagospodarowania, które powinny zajmować więcej niż połowę wyznaczonej w niniejszym Studium jednostki terenowej, z zastrzeżeniem, że regulacja ta nie ogranicza powierzchni, która może być pokryta zielenią towarzyszącą (za którą na terenach oznaczonych symbolami: „MP”, „P”, „PE”, „W”, „K”, „O”, „E”, „ZD”, „WS”, „PRR” i „PRU” uważa się także niezabudowane użytki rolne i leśne, zadrzewienia i zakrzaczenia). Pozostałe części jednostki terenowej mogą być zagospodarowane w sposób, który w ustaleniach określono jako dopuszczalny (dopuszczalne rodzaje przeznaczenia i sposoby zagospodarowania), z zastrzeżeniem rozdz. 16.3 ust. 2, 5 i 6.
4. W rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy preferowane powinny być kierunki w maksymalnym stopniu wykorzystujące i podkreślające walory środowiska

przyrodniczego, z zachowaniem dużej dbałości o jego stan. W szczególności należy zabezpieczyć walory w obrębie dolin i w sąsiedztwie stawów oraz na obszarze Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy” i Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Baryczy”.

5. Nowa jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa (lub wielorodzinna o zbliżonym charakterze), mieszkaniowo-gospodarcza i mniejsza zabudowa służąca działalności gospodarczej powinna swoją architekturą nawiązywać do tradycji regionalnych; wysokość takiej zabudowy nie powinna przekraczać 2-kondygnacji naziemnych z ewentualnie użytkowym poddaszem i odpowiednio 12 m licząc od poziomu gruntu do najwyższego punktu dachu; preferuje się pokrycie dachowe symetryczne o nachyleniu połąci około 45°.
6. Nowa lub modernizowana wielorodzinna zabudowa mieszkaniowa gabarytami (liczbą kondygnacji nadziemnych) powinna nawiązywać do zabudowy istniejącej, w szczególności w strefie śródmiejskiej; na nowych terenach zabudowa wielorodzinna nie powinna przekraczać 4-kondygnacji nadziemnych. Pożądane jest poddanie rehabilitacji istniejących zespołów wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej, w tym zespołu budynków mieszkalnych po byłych PGR-ach.
7. Należy ograniczać lokalizację budynków w bezpośrednim sąsiedztwie linii rozgraniczających dróg i ulic klasy zbiorczej (Z) i wyższych klas (G, GP i S). Warunki lokalizacji nowej zabudowy, w tym na stały pobyt ludzi, określają m. in. odpowiednie przepisy.
8. W użytkowaniu i zagospodarowaniu jednostek terenowych należy – oprócz ustaleń określonych w rozdz. 16.2 - uwzględnić chronione obiekty i obszary, rozważyć powołanie proponowanych w Studium tego typu obiektów i obszarów oraz respektować zasady zagospodarowania dotyczące innych wydzieleni przestrzennych określonych w niniejszym Studium.
9. Dopuszcza się dokonywanie scaleń i podziałów geodezyjnych, które nie będą utrudniały realizacji ustaleń Studium i w zgodzie z obowiązującymi przepisami.

10. Pod pojęciem drobna działalność gospodarcza (produkcyjna, naprawcza lub komercyjno-usługowa) należy rozumieć przedsiębiorstwa z grupy MŚP (mała i średnia przedsiębiorczość) o zatrudnieniu do 10 osób.
11. Pod pojęciem „usługi niekomercyjne” należy rozumieć działalność usługową nie nastawioną na osiągnięcie zysku, realizowaną zarówno przez podmioty publiczne, jak i prywatne. Do działalności komercyjnej (inaczej gospodarczej) – nie tylko usługowej – zalicza się natomiast takie, które nastawione są na osiągnięcie zysku.
12. Pod pojęciem działalność/obiekt/funkcja nieuciążliwa należy rozumieć taką, która w miejscu lokalizacji (a nie tylko poza granicami nieruchomości) nie spowoduje obniżenia standardów środowiska określonych (dla danych typów zagospodarowania terenów) w przepisach szczególnych.
13. Pod pojęciem usługi chronione należy rozumieć te, dla których w przepisach ochrony środowiska ustalono standardy jakości środowiska takie jak dla zabudowy mieszkaniowej lub wyższe (np. szpitale, domy opieki społecznej, budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży itp.).

Tabela nr 16. 1. Liczba jednostek terenowych poszczególnych kategorii, z wyłączeniem dróg i ulic oraz linii kolejowych.

Symbole terenów	Liczba jednostek terenowych poszczególnych kategorii																															Łączna liczba terenów	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31		
	Barkowo	Borek	Borzęcin	Bychowo	Chodlewo	Dębno	Dobrosławice	Garbce	Gatka	Grądzik	Kanclerzowice	Karnice	Kaszyce Milickie	Kędzie	Kliszkwice	Korzeńsko	Książęca Wieś	Laskowa	Lapczyce	Morzęcino	Niezgoda	Osiek	Powidzko	Przedkowice	Przywsie	Radziądz	Ruda Żmigrodzka	Sanie	Węglewo	Żmigród	Żmigódek		
MU	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-	20	
MW	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
MN	-	-	-	-	1	1	-	6	-	-	-	-	1	1	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	3	2	21	
ML	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	9	
MP	18	5	6	8	4	5	3	5	6	5	6	4	3	7	6	11	4	5	10	3	8	10	8	4	3	7	12	3	4	2	10	195	
U	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	
UZ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	
ZP,U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3	
US	-	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-	1	1	-	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	3	1	17	
UT	-	1	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	5	
UTT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
UTA	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
US,ZP	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	
KSN	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	4	
KP	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	
PP	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	20	
P	3	-	1	1	1	-	-	-	-	1	-	1	2	1	1	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	19	
PK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	3	
PE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
W	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	1	8		
K	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	1	8		

O	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3			
E	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	3		
ZP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	7			
ZCN	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	4			
ZCC	1	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2	-	9			
ZCK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1			
ZD	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	5			
ZLU	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	5			
ZL	19	6	7	6	27	3	2	9	13	-	8	4	5	33	5	7	5	12	13	7	9	11	1	-	5	8	8	5	1	1	11	251		
WS	-	-	-	1	1	1	-	-	2	-	3	-	-	2	-	6	1	4	-	-	-	4	1	2	-	1	1	-	-	9	-	39		
RO	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5		
PRR	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2	-	1	-	2	1	2	-	-	-	11		
PRU	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	1	-	-	1	10		
R	16	8	9	15	9	5	5	12	11	3	10	7	7	8	10	20	4	11	9	3	11	8	10	5	4	7	6	5	11	23	15	287		
ZE	7	6	1	3	9	3	1	9	4	3	4	3	1	9	2	9	18	5	2	-	8	2	2	1	-	2	3	1	3	4	4	129		
KK	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	4	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	11		
KDST	-	2	2	-	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2	17		
R-S(1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
MU-S(2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2

16.2. Funkcjonalne jednostki terenowe – szczegółowe zasady i standardy zagospodarowania.

1. MU – Tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej (jednorodzinnej i wielorodzinnej) i usług, z zastrzeżeniem pkt 5;

- 1) dopuszcza się obiekty nieuciążliwej dla funkcji mieszkaniowej działalności gospodarczej: usługowej, usługowo-produkcyjnej, produkcyjnej (z wyjątkiem produkcji rolnej) i naprawczej; obiekty te mogą być wbudowane w budynki mieszkaniowe (zwłaszcza usługi w parterach), jak również mogą być realizowane w formie odrębnych budynków i lokalizowane na wyodrębnionych działkach/jednostkach terenowych;
- 2) dopuszcza się - także na wydzielonych działkach lub jednostkach terenowych - zieleni urządzonej oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne, pod warunkiem, że nie będzie stanowiło uciążliwości dla sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej;
- 3) dopuszcza się lokalizację miejsc postojowych, zarówno terenowych, jak i w budynkach, z zastrzeżeniem, że jednokondygnacyjne naziemne garaże mogą być lokalizowane wyłącznie na zasadach i w miejscach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- 4) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
- 5) zakazuje się lokalizacji:
 - a) obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²,
 - b) stacji paliw;
- 6) zaleca się, by nowe obiekty należały wyłącznie do kategorii obiektów nieuciążliwych;
- 7) wskaźnik intensywności zabudowy na nowych terenach nie powinien przekraczać wartości 0,6; części terenów niezabudowanych i nieutwardzonych powinny być zagospodarowane wysokiej jakości zielenią kompozycyjną.

2. MW – Tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;

- 1) dopuszcza się jednorodzinną zabudowę mieszkaniową, także na wydzielonych jednostkach terenowych;

- 2) dopuszcza się obiekty (w tym wbudowane w budynki mieszkalne, zwłaszcza w ich partery) usługowe i dla prowadzenia innej, nieuciążliwej dla funkcji mieszkaniowej, drobnej działalności gospodarczej o charakterze małej przedsiębiorczości;
- 3) dopuszcza się, w tym na wydzielonych działkach lub jednostkach terenowych, zieleni urządzonej oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne;
- 4) dopuszcza się lokalizację miejsc postojowych, zarówno terenowych, jak i w budynkach, z zastrzeżeniem, że jednokondygnacyjne naziemne garaże mogą być lokalizowane wyłącznie na zasadach i w miejscach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- 5) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej z lokalizacją urządzeń towarzyszących tej sieci, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
- 6) należy dążyć do rehabilitacji i estetyzacji istniejącej zabudowy oraz zagospodarowania terenu, w szczególności poprzez odpowiednie kształtowanie zieleni;
- 7) udział powierzchni biologicznie czynnej nie może stanowić mniej niż 25% każdej nieruchomości; na nieruchomościach z istniejącą zabudową, na których warunek ten nie jest spełniony, dopuszcza się pomniejszenie powierzchni biologicznie czynnej o 10% w stosunku do istniejącej.

3. MN – Tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i towarzyszących jej usług, z zastrzeżeniem pkt 8;

- 1) dopuszcza się zabudowę wielorodzinną o zbliżonym do zabudowy jednorodzinnej charakterze (forma, gabaryt i wysokość);
- 2) dopuszcza się prowadzenie nieuciążliwej drobnej działalności produkcyjnej lub naprawczej w budynku mieszkalnym;
- 3) dopuszcza się nieuciążliwe usługi niekomercyjne na wydzielonych działkach/jednostkach terenowych;
- 4) dopuszcza się, w osobnych budynkach lub na wyodrębnionych działkach/jednostkach terenowych, lokalizację obiektów komercyjnych usług towarzyszących zabudowie mieszkaniowej, w tym osiedlowych centrów handlowo-usługowych;

- 5) dopuszcza się lokalizację miejsc postojowych, zarówno terenowych, jak i w budynkach, z zastrzeżeniem, że jednokondygnacyjne naziemne garaże mogą być lokalizowane wyłącznie na zasadach i w miejscach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- 6) dopuszcza się także, na wydzielonych działkach/jednostkach terenowych, zieleni urządzonej oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne, pod warunkiem, że nie będzie stanowiło uciążliwości dla sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej;
- 7) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowanie oraz obszary podlegające ochronie;
- 8) zakazuje się lokalizacji:
 - a) obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²,
 - b) stacji paliw;
- 9) zalecana minimalna powierzchnia nowowydzielanych działki wynosi:
 - a) 1000 m² dla zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej,
 - b) 800 m² dla zabudowy jednorodzinnej bliźniaczej (na jedno mieszkanie),
 - c) 500 m² dla zabudowy jednorodzinnej szeregowej, atrialnej i innej nie wymienionej powyżej,
 - d) 400 m² terenu/mieszkanie w przypadku zabudowy wielorodzinnej, o której mowa w pkt 1;
- 10) udział powierzchni biologicznie czynnej nie może stanowić mniej niż 40% każdej nieruchomości; na nieruchomościach z istniejącą zabudową, na których warunek ten nie jest spełniony, dopuszcza się pomniejszenie powierzchni biologicznie czynnej o 10% w stosunku do istniejącej.

4. ML – Tereny z przewagą indywidualnej zabudowy rekreacyjnej (letniskowej), rezydencjonalnej i pensjonatowej;

- 1) dopuszcza się jednorodzinną zabudowę mieszkaniową, także na wydzielonych jednostkach terenowych;
- 2) dopuszcza się usługi związane z funkcją rekreacyjną (np. gastronomii lub handlu) i inne usługi turystyczne (np. hotel);

- 3) dopuszcza się zieleń urządzoną oraz zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne, w tym na wydzielonych działkach/jednostkach terenowych a także obiekty małej architektury;
- 4) dopuszcza się przeprowadzanie dróg publicznych i wewnętrznych oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
- 5) zalecana minimalna powierzchnia działki wynosi:
 - a) 800 m² dla zabudowy w przypadku domów letniskowych lub dopuszczonych na tym terenie usług (bez bazy noclegowej),
 - b) 1000 m² dla jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej,
 - c) 3000 m² dla zabudowy pensjonatowej i rezydencjonalnej lub obiektów sportowo-rekreacyjnych lokalizowanych na wydodrębionych działkach;
- 6) na działkach nr 96/8, 99/1, 99/3, 106/4, 106/5 w obrębie Radziądz dopuszcza się wymienione powyżej zainwestowanie, pod warunkiem, iż wykonana ocena oddziaływanie na środowisko nie wykaże negatywnego wpływu zainwestowania na gatunki ptaków, dla których ochrony wyznaczony został Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Baryczy” (PLB 020001) oraz na obszary chronione położone w sąsiedztwie rezerwatu przyrody „Stawy Milickie”;
- 7) udział powierzchni biologicznej czynnej nie może stanowić mniej niż 50%, na nieruchomościach z istniejącą zabudową, na których warunek ten nie jest spełniony, dopuszcza się pomniejszenie powierzchni biologicznie czynnej o 10% w stosunku do istniejącej.

5. MP – Tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej, głównie zagrodowej lub jednorodzinnej oraz obiektów usług i drobnej działalności gospodarczej nie kolidujących z funkcją mieszkaniową, z zastrzeżeniem pkt 6;

- 1) dopuszcza się zabudowę wielorodzinną, jeżeli nie będzie kolidowała krajobrazowo z zabudową jednorodziną i zagrodową, w tym socjalną i komunalną;
- 2) dopuszcza się zieleń urządzoną oraz zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne (np. boiska sportowe), w tym na wydzielonych działkach/jednostkach terenowych a także obiekty małej architektury;
- 3) dopuszcza się bazy, składy i magazyny o powierzchni terenu nie przekraczającej 5000 m² oraz o powierzchni pod budynkami nie przekraczającej 2000 m²;

- 4) dopuszcza się obiekty obsługi gospodarki komunalnej (np.: warsztaty lub bazy);
 - 5) dopuszcza się uprawy rolne i ogrodnicze (w tym pod szkłem i folią) oraz ogrody działkowe;
 - 6) dopuszcza się obiekty produkcji rolniczej, w których hodowla nie przekracza 5 DJP w obrębie geodezyjnym Żmigród i 40 DJP w pozostałych obrębach;
 - 7) dopuszcza się obiekty małej przedsiębiorczości gospodarczej (bez zabudowy mieszkaniowej) na wydzielonych działkach/jednostkach terenowych;
 - 8) dopuszcza się przeprowadzanie dróg publicznych i wewnętrznych oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciami, a także miejsc postojowych, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
 - 9) zalecana minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek z wyłącznie zabudową mieszkaniową:
 - a) 1500 dla zabudowy zagrodowej,
 - b) 800 m² dla zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej,
 - c) 600 m² dla zabudowy jednorodzinnej bliźniaczej (na jedno mieszkanie),
 - d) 300 m² dla zabudowy jednorodzinnej szeregowej, atrialnej i innej nie wymienionej powyżej,
 - e) 300 m² terenu/mieszkanie w przypadku zabudowy wielorodzinnej;
 - 10) zalecana minimalna powierzchnia nowowydzielanych działek z zabudową mieszkaniową z obiektami małej przedsiębiorczości gospodarczej lub tylko z takimi obiektami wynosi 1500 m²;
 - 11) dla ograniczenia ewentualnych konfliktów należy dążyć do tworzenia enklaw (jednostek terenowych) z zainwestowaniem nie kolizyjnym względem siebie;
 - 12) udział powierzchni biologicznie czynnej nie może stanowić mniej niż 30% nieruchomości na obszarze miasta, a 40% na terenach wiejskich; na nieruchomościach z istniejącą zabudową, na których warunek ten nie jest spełniony, dopuszcza się pomniejszenie powierzchni biologicznie czynnej o 10% w stosunku do istniejącej.
6. **U – Tereny z przewagą zabudowy usługowej w tym min. stacji paliw**, głównie handlu, gastronomii, rzemiosła i napraw, z wyjątkiem obiektów handlowych o powierzchni sprzedażowej powyżej 2000 m²;

- 1) dopuszcza się funkcje mieszkaniowe tylko jako funkcjonalnie związane z obiektem (np.: mieszkanie właściciela zakładu usługowego, mieszkanie służbowe dozorca itp.);
- 2) dopuszcza się bazy, składy, magazyny i hurtownie o powierzchni gruntu nie przekraczającej 5000 m² oraz o powierzchni pod budynkami nie przekraczającej 2000 m²;
- 3) obiekty obsługi gospodarki komunalnej (np.: warsztaty lub bazy);
- 4) dopuszcza się bazy transportowe;
- 5) dopuszcza się lokalizację miejsc postojowych, zarówno terenowych, jak i w budynkach, z zastrzeżeniem, że jednokondygnacyjne naziemne garaże mogą być lokalizowane wyłącznie na zasadach i w miejscach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- 6) dopuszcza się, w tym na wydzielonych działkach lub jednostkach terenowych, zieleni urządzonej oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne; dopuszcza się także obiekty małej architektury;
- 7) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz dopuszcza się przeprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
- 8) budynki usługowe powinny wyróżniać się atrakcyjną architekturą, a ogrodzenia i zagospodarowanie działki (w tym zielenią), wysokimi walorami estetycznymi;
- 9) udział powierzchni biologicznie czynnej nie może stanowić mniej niż 25% nieruchomości; na nieruchomościach z istniejącą zabudową, na których warunek ten nie jest spełniony, dopuszcza się możliwość pomniejszenia powierzchni biologicznie czynnej o 10% w stosunku do istniejącej.

7. UZ – Teren usług zdrowia;

- 1) dopuszcza się adaptację części lub całego terenu oraz istniejących obiektów na inne nieuciążliwe funkcje usługowe, z wyjątkiem stacji paliw oraz obiektów handlowych o powierzchni sprzedażowej powyżej 2000 m²;
- 2) dopuszcza się adaptację części lub całego terenu oraz istniejących obiektów na funkcje mieszkaniowe;

- 3) dopuszcza się, w tym na wydzielonych działkach lub jednostkach terenowych, zieleni urządzonej oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne; dopuszcza się także obiekty małej architektury;
- 4) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
- 5) udział powierzchni biologicznie czynnej nie może stanowić mniej niż 35% nieruchomości; na nieruchomościach z istniejącą zabudową, na których warunek ten nie jest spełniony, dopuszcza się możliwość pomniejszenia powierzchni biologicznie czynnej o 10% w stosunku do istniejącej.

8. ZP,U – Tereny usług (głównie handlu i gastronomii) w zieleni parkowej;

- 1) dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury;
- 2) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych), sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom oraz dopuszcza się lokalizację terenowych miejsc postojowych, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
- 3) zarówno architektura obiektów i urządzeń usługowych (w tym rekreacyjno-sportowych), jak i zieleni powinny odznaczać się wysokimi walorami estetycznymi i kompozycyjnymi.

9. US – Tereny z przewagą usług sportowo-rekreacyjnych;

- 1) dopuszcza się funkcje mieszkaniowe tylko jako funkcjonalnie związane z obiektem (np.: mieszkanie właściciela zakładu usługowego, mieszkanie służbowe dozorca itp.);
- 2) dopuszcza się zieleni urządzonej i wprowadzanie obiektów małej architektury,
- 3) dopuszcza się usługi związane z funkcją przeważającą (np. hotelarskie, handlu i gastronomii, świetlice wiejskie);
- 4) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;

- 5) dopuszcza się – spełniające w/w wymogi – miejsca postojowe dla samochodów (parkingi), w tym na wydzielonych działkach/jednostkach terenowych;
- 6) na działkach nr 106/6, 106/7 w obrębie Radziądz dopuszcza się wymienione powyżej zainwestowanie, pod warunkiem, iż wykonana ocena oddziaływanie na środowisko nie wykaże negatywnego wpływu zainwestowania na gatunki ptaków, dla których ochrony wyznaczony został Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Baryczy” (PLB 020001) oraz na obszary chronione położone w sąsiedztwie rezerwatu przyrody „Stawy Milickie”;
- 7) na działce nr 66/2 w obrębie Węglewo jako przeznaczenie podstawowe uznaje się świetlicę wiejską i terenowe urządzenia sportowo-rekreacyjne;
- 8) udział powierzchni biologicznie czynnej nie może stanowić mniej niż 70% powierzchni terenu, przy czym do powierzchni biologicznie czynnych nie zalicza się tu gruntowych obiektów sportowych (np. pokrytych trawą boisk); na nieruchomościach z istniejącym zainwestowaniem technicznym, na których warunek ten nie jest spełniony, dopuszcza się pomniejszenie powierzchni biologicznie czynnej o 10% w stosunku do istniejącej.

10. UT – Tereny z przewagą obiektów usług turystycznych (w tym obiektów bazy noclegowej);

- 1) dopuszcza się funkcje mieszkaniowe tylko jako funkcjonalnie związane z obiektem (np. mieszkanie właściciela pensjonatu, mieszkanie służbowe dozorca);
- 2) dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń sportowo-rekreacyjnych, w tym na wyodrębnionych działkach lub jednostkach terenowych;
- 3) dopuszcza się tworzenie zespołów zieleni urządzonej, w tym na wyodrębnionych jednostkach terenowych;
- 4) dopuszcza się lokalizację (w tym w wyodrębnionych obiektach) usług handlu i gastronomii, towarzyszących funkcji turystycznej;
- 5) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie; dopuszcza się – spełniające te same wymogi – miejsca postojowe dla samochodów (parkingi), w tym na wydzielonych działkach/jednostkach terenowych;

- 6) na działce nr 383/1 w obrębie Osiek dopuszcza się wymienione powyżej zainwestowanie, pod warunkiem, iż wykonana ocena oddziaływanie na środowisko nie wykaże negatywnego wpływu zainwestowania na gatunki ptaków, dla których ochrony wyznaczony został Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Baryczy” (PLB 020001) oraz na obszary chronione położone w sąsiedztwie rezerwatu przyrody „Stawy Milickie” oraz użytku ekologicznego wyznaczonego w obrębie Osiek;
- 7) zaleca się by budynki wyróżniały się atrakcyjną architekturą (w niektórych przypadkach pożądane są także cechy symbolizujące przeznaczenie), a ogrodzenia i zagospodarowanie działki, w tym zielenią, wysokimi walorami estetycznymi; zaleca się wprowadzanie obiektów małej architektury podnoszących walory estetyczne terenu;
- 8) udział powierzchni biologicznie czynnej, zagospodarowanej w szczególności zielenią, nie może stanowić mniej niż 40%, a w przypadku parkingu – 20% powierzchni nieruchomości, przy czym do powierzchni biologicznie czynnej nie zalicza się tu terenowych (gruntowych) obiektów sportowych (np. pokrytych trawą boisk).

11. UTT – Teren przeznaczony dla zorganizowania pola golfowego;

- 1) dopuszcza się usługi związane z użytkowaniem pola golfowego (np. hotelarskie, gastronomiczne, handlowe) i inne urządzenia terenowe sportowe, pod warunkiem, iż wykonana ocena oddziaływanie na środowisko nie wykaże negatywnego wpływu zainwestowania na gatunki ptaków, dla których ochrony wyznaczony został Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Baryczy” (PLB 020001) oraz na obszary chronione położone w sąsiedztwie rezerwatu przyrody „Stawy Milickie” oraz użytku ekologicznego wyznaczonego w obrębie Osiek;
- 2) dopuszcza się zielenią urządzoną i lokalizację obiektów małej architektury;
- 3) dopuszcza się przeprowadzanie dróg publicznych i wewnętrznych oraz sieci infrastruktury technicznej z lokalizacją urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
- 4) dopuszcza się w całości lub w różnych częściach terenu inne formy zagospodarowania sportowo-rekreacyjnego, według zasad określonych w ust. 9.

12. UTA – Tereny w przewadze przeznaczone dla gospodarstw agroturystycznych, w których prowadzona jest także działalność rolnicza;

- 1) dopuszcza się funkcje mieszkaniowe tylko jako funkcjonalnie związane z obiektem (np. mieszkanie właściciela pensjonatu, mieszkanie służbowe dozorca);
- 2) dopuszcza się obiekty i urządzenia sportowo-rekreacyjne;
- 3) dopuszcza się usługi handlu, gastronomii i hotelarskie;
- 4) dopuszcza się zieleni urządzonej z lokalizacją obiektów małej architektury;
- 5) dopuszcza się przeprowadzanie dróg publicznych i wewnętrznych oraz sieci infrastruktury technicznej z lokalizacją urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
- 6) udział powierzchni biologicznie czynnej, zagospodarowanej w szczególności zielenią, nie może stanowić mniej niż 60%, a w przypadku parkingu – 20% powierzchni nieruchomości, przy czym do powierzchni biologicznie czynnej nie zalicza się tu terenowych (gruntowych) obiektów sportowych (np. pokrytych trawą boisk).

13. US,ZP – Tereny z przewagą usług sportowo-rekreacyjnych oraz zieleni parkowej lub innych zespołów zieleni urządzonej;

- 1) udziały terenów przeznaczonych pod zieleni parkową lub inne zespoły zieleni urządzonej oraz pod usługi sportowo-rekreacyjne (proporcje pomiędzy tymi sposobami zagospodarowania) są dowolne w ramach danej jednostki terenowej;
- 2) dla części jednostki terenowej wykorzystanej przez usługi sportowo-rekreacyjne, obowiązują ustalenia jak w ust. 9;
- 3) dla części jednostki terenowej wykorzystanej dla parku lub innych zespołów zieleni urządzonej obowiązują ustalenia jak w ust. 24;
- 4) dopuszcza się przeprowadzanie dróg publicznych i wewnętrznych oraz sieci infrastruktury technicznej z lokalizacją urządzeń towarzyszących tym sieciom oraz terenowe miejsca postojowe, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.

14. KSN – Tereny z przewagą obiektów i urządzeń obsługi komunikacji samochodowej (w tym stacje paliw);

- 1) dopuszcza się funkcje mieszkaniowe tylko jako funkcjonalnie związane z obiektem (np. mieszkanie właściciela obiektu usługowego, mieszkanie służbowe dozorczy);
- 2) dopuszcza się zieleni urządzoną, w szczególności o charakterze izolacyjnym i osłonowym, zwłaszcza w przypadku ich sąsiedztwa z istniejącą lub planowaną zabudową mieszkaniową;
- 3) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
- 4) dopuszcza się usługi turystyczne (w tym obiekty bazy noclegowej – np. motel);
- 5) udział powierzchni biologicznie czynnej, zagospodarowanej w szczególności zielenią izolacyjną i osłonową, nie może stanowić mniej niż 20% powierzchni terenu; na terenach z istniejącym zainwestowaniem technicznym, na których warunek ten nie jest spełniony, dopuszcza się pomniejszenie powierzchni biologicznie czynnej o 10% w stosunku do istniejącej.

15. KP – Tereny z przewagą parkingów terenowych;

- 1) dopuszcza się obiekty obsługi gospodarki komunalnej;
- 2) dopuszcza się zieleni urządzoną;
- 3) dopuszcza się sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
- 4) zakazuje się lokalizacji budynków nie będących tymczasowymi obiektami budowlanymi;
- 5) udział powierzchni biologicznie czynnej nie może stanowić mniej niż 10% powierzchni nieruchomości; na nieruchomościach z istniejącą zabudową, na których warunek ten nie jest spełniony, dopuszcza się pomniejszenie powierzchni biologicznie czynnej o 10% w stosunku do istniejącej.

16. PP – Tereny skoncentrowanej aktywności gospodarczej – przemysłowej, usługowej, naprawczej oraz baz i składów, z wyłączeniem aktywności związanych z produkcją rolniczą i obsługą rolnictwa oraz obiektów handlowych o powierzchni sprzedażowej powyżej 2000 m²;

- 1) dopuszcza się obiekty obsługi gospodarki komunalnej;

- 2) dopuszcza się obiekty sportowe w budynkach (np. basen pływacki, kryte korty tenisowe itp.);
- 3) dopuszcza się obiekty usług niekomercyjnych w budynkach, z zastrzeżeniem pkt 4;
- 4) niedopuszczalne jest lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej, w tym zagrodowej, i usług chronionych (typu szkoła, przedszkole itp.);
- 5) dopuszcza się zieleń urządzoną, w szczególności o charakterze izolacyjnym i osłonowym, zwłaszcza w przypadku ich sąsiedztwa z istniejącą lub planowaną zabudową mieszkaniową;
- 6) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie; dopuszcza się też lokalizację miejsc postojowych dla samochodów (parkingi), w tym na wydzielonych działkach lub jednostkach terenowych;
- 7) na terenie wyznaczonym na działce nr 405/3 w obrębie Żmigródek przeznaczenie przeważające określa pkt 1; dopuszcza się tu także przeznaczenie wymienione w pkt 5 i 6; obowiązują ustalenia pkt 4 i 8;
- 8) udział powierzchni biologicznie czynnej, zagospodarowanej w szczególności zielenią izolacyjną i osłonową, nie może stanowić mniej niż 20% powierzchni nieruchomości; na nieruchomościach z istniejącą zabudową, na których warunek ten nie jest spełniony, dopuszcza się pomniejszenie powierzchni biologicznie czynnej o 10% w stosunku do istniejącej.

17. P – Tereny skoncentrowanej aktywności gospodarczej (jak w ust. 16), w tym związanej z produkcją rolniczą (np. intensywne ogrodnictwo, lokalizacja ferm hodowlanych) i obsługą produkcji rolniczej, z wyjątkiem obiektów handlowych o powierzchni sprzedażowej powyżej 2000 m²;

- 1) dopuszcza się obiekty obsługi gospodarki komunalnej;
- 2) dopuszcza się obiekty sportowe w budynkach (np. basen pływacki, kryte korty tenisowe itp.);
- 3) dopuszcza się obiekty usług niekomercyjnych w budynkach, z zastrzeżeniem pkt. 4;
- 4) niedopuszczalne jest lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej, w tym zagrodowej, i usług chronionych (typu szkoła, przedszkole itp.);

- 5) dopuszcza się zieleń urządzoną, w szczególności o charakterze izolacyjnym i osłonowym;
- 6) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych i wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie; dopuszcza się też lokalizację miejsc postojowych dla samochodów (parkingi), w tym na wydzielonych działkach lub jednostkach terenowych;
- 7) udział powierzchni biologicznie czynnej, zagospodarowanej w szczególności zielenią izolacyjną i osłonową, nie może stanowić mniej niż 30% powierzchni nieruchomości; na nieruchomościach z istniejącą zabudową, na których warunek ten nie jest spełniony, dopuszcza się pomniejszenie powierzchni biologicznie czynnej o 10% w stosunku do istniejącej.

18. PK – Tereny obiektów i urządzeń służących do wydobywania gazu ziemnego;

- 1) dopuszcza się obiekty i urządzenia związane z przeróbką, przesyłem i dystrybucją gazu;
- 2) dopuszcza się inne obiekty i urządzenia, nie kolidujące z ww. rodzajem przeznaczenia;
- 3) dopuszcza się zieleń urządzoną i nieurządzoną;
- 4) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych lub wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
- 5) udział powierzchni biologicznie czynnej, zagospodarowanej w szczególności zielenią izolacyjną i osłonową, nie może stanowić mniej niż 20% powierzchni nieruchomości; na nieruchomościach z istniejącą zabudową, na których warunek ten nie jest spełniony, dopuszcza się pomniejszenie powierzchni biologicznie czynnej o 10% w stosunku do istniejącej.

19. PE – Tereny z przewagą powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych;:

- 1) dopuszcza się uprawy rolne i leśne;
- 2) dopuszcza się zieleń urządzoną i nieurządzoną;
- 3) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych lub wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom,

w sposób nie kolidujący z przeznaczeniem i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu;

- 4) po zakończeniu eksploatacji, teren powinien być zrehabilitowany w odpowiednim kierunku (w zależności od miejscowych uwarunkowań i/lub przyszłych potrzeb – w kierunku leśnym, rolnym lub dla wykorzystania rekreacyjnego); rehabilitacja powinna być sukcesywnie prowadzona już w trakcie eksploatacji.

20. W - Tereny z przewagą urządzeń zaopatrzenia w wodę;

- 1) dopuszcza się zieleń urządzoną lub nieurządzoną (o charakterze łąkowym);
- 2) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych lub wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.

21. K – Teren z przewagą oczyszczalni ścieków;

- 1) dopuszcza się zieleń, w szczególności o charakterze izolacyjnym i osłonowym;
- 2) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych lub wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;

22. O – Tereny z przewagą obiektów składowania odpadów;

- 1) dopuszcza się zieleń urządzoną, w szczególności o charakterze izolacyjnym i osłonowym;
- 2) dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń do przeróbki i utylizacji odpadów oraz miejsca grzebalnego (cmentarzyska) padłych zwierząt, jeżeli pozwalając na to będą warunki środowiskowe, w szczególności gruntowo-wodne;
- 3) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych lub wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
- 4) po zakończeniu eksploatacji składowiska, teren należy odpowiednio (stosownie do przyszłych potrzeb) zrehabilitować;

- 5) na obszarze działki nr 2 AM 12 w obrębie Żmigród dopuszcza się – w zakresie gospodarki odpadami – wyłącznie kompostowanie i sortowanie odpadów.

23. E – Tereny z przewagą urządzeń zaopatrzenia w energię elektryczną, w tym wysokich napięć;

- 1) dopuszcza się zieleń urządzoną lub nieurządzoną (o charakterze łąkowym);
- 2) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych lub wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.

24. ZP – Tereny z przewagą zieleni parkowej i innych zespołów zieleni urządzonej;

- 1) dopuszcza się pojedyncze obiekty usługowe uatrakcyjnijające podstawowe zagospodarowanie terenu (np. gastronomia, sanitariaty);
- 2) dopuszcza się obiekty małej architektury;
- 3) dopuszcza się przywrócenie funkcji sakralnych istniejącym obiektom lub nadanie im nowych funkcji, nie kolidujących z ich pierwotnym przeznaczeniem;
- 4) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych lub wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.

25. ZCN - Tereny cmentarzy nieczynnych;

- 1) zachowanie terenu jako obiektu kulturowego, który należy chronić przed zniszczeniem i utrzymywać jako tereny zieleni urządzonej;
- 2) należy zachować pozostałości nekropolii (obiekty sakralne, nagrobki, bramy, ogrodzenia, alejki itp.);
- 3) dopuszcza się przeprowadzanie dróg publicznych lub wewnętrznych oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeznaczeniem i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu oraz nie degradujący walorów przyrodniczych i estetycznych terenu;
- 4) na terenie działki nr 183 w obrębie Powidzko dopuszcza się lokalizację wieży widokowej.

26. ZCC - Tereny z przewagą cmentarzy;

- 1) dopuszcza się zarówno pochówki urnowe jak i ziemne (tradycyjne);
- 2) wskazane jest wprowadzanie zieleni urządzonej: kompozycje zieleni, a także ogrodzenia, bramy, kaplice, nagrobki itp. powinny cechować wysokie walory estetyczne;
- 3) dopuszcza się wprowadzanie obiektów małej architektury (poza nagrobkami);
- 4) dopuszcza się możliwość lokalizacji miejsc postojowych dla samochodów;
- 5) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych lub wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
- 6) wokół cmentarzy obowiązują strefy sanitarne, których zasięg i sposób zagospodarowania określają właściwe przepisy;
- 7) na terenie działek nr 368/3 AM 1 w obrębie Bychowo i nr 4 AM 35 w obrębie Żmigród dopuszcza się lokalizację jednego krematorium.

27. ZCK - Teren krematorium;

- 1) dopuszcza się zieleni urządzonej;
- 2) dopuszcza się możliwość lokalizacji miejsc postojowych dla samochodów;
- 3) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych lub wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
- 4) udział powierzchni biologicznie czynnej nie może stanowić mniej niż 30% powierzchni nieruchomości.

28. ZD - Tereny z przewagą ogrodów działkowych;

- 1) dopuszcza się inne formy użytkowania ogrodniczego;
- 2) dopuszcza się pojedyncze usługi (typu handel i gastronomia);
- 3) dopuszcza się zieleni urządzonej;
- 4) dopuszcza się organizowanie ogólnodostępnych urządzeń oraz obiektów sportowych i rekreacyjnych;
- 5) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych lub wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom,

jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;

- 6) na obszarze działki nr 83 AM 7 obręb Żmigród dopuszcza się poszerzenie istniejącego cmentarza.

29. ZLU – Tereny z przewagą obiektów obsługi gospodarki leśnej;

- 1) dopuszcza się zieleni urządzonej i lokalizację obiektów małej architektury;
- 2) dopuszcza się usługi turystyczne (w tym baza noclegowa) oraz obiekty i urządzenia sportowo-rekreacyjne,
- 3) dopuszcza się funkcje mieszkaniowe tylko jako funkcjonalnie związane z obiektem (np. mieszkanie właściciela obiektu usługowego, mieszkanie służbowe dozorczy).

30. ZL - Tereny z przewagą lasów i dolesień;

- 1) dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących gospodarce leśnej oraz wprowadzanie elementów służących wędrówkom turystycznym (ścieżki - piesze, rowerowe, konne oraz ławki, wiaty itp.);
- 2) dopuszcza się, w ograniczonym zakresie, prowadzenie dróg publicznych i wewnętrznych oraz sieci infrastruktury technicznej, lokalizację obiektów i urządzeń towarzyszących tym sieciom, w szczególności tych, które zostały przedstawione na rysunku Studium pt.: „Kierunki rozwoju przestrzennego”, bez wydzielenia terenu;
- 3) dopuszcza się – za zgodą zarządcy/właściciela lasu – organizowanie parkingów leśnych;
- 4) przy prowadzeniu nasadzeń drzew i krzewów należy zachować 5,0 m odległości od górnej krawędzi skarp rowów i kanałów melioracji podstawowej.

31. WS – Tereny z przewagą wód powierzchniowych wraz ze strefą przybrzeżną;

- 1) dopuszcza się urządzenia i obiekty związane z ochroną przeciwpowodziową oraz inne niezbędne urządzenia hydrotechniczne;
- 2) dopuszcza się zieleni urządzonej i nieurządzonej pod warunkiem, że nie będzie ona zakłócać swobodnego odpływu wód powodziowych;
- 3) dopuszcza się, w ograniczonym zakresie, przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeznaczeniem i pozostałymi zasadami zagospodarowania

terenu, a w szczególności z jego funkcją przeciwpowodziową oraz jako korytarza ekologicznego;

- 4) dopuszcza się wykorzystanie rekreacyjne, o ile nie jest to sprzeczne z przepisami i funkcją akwenu;
- 5) zagospodarowanie terenów w strefie międzywałą, samych wałów przeciwpowodziowych oraz terenu bezpośrednio przyległego do odpowietrznej stopy wału – zgodnie z rygorami określonymi w przepisach odrębnych.

32. RO – Tereny z przewagą sadów, upraw ogrodnich i szkółkarskich (drzew i krzewów ozdobnych);

- 1) dopuszcza się inne intensywne kierunki/formy upraw;
- 2) dopuszcza się lokalizowanie zabudowy gospodarczej związanej z przeważającym zagospodarowaniem oraz towarzyszącej zabudowy mieszkaniowej (np. mieszkanie właściciela, zarządcy, dozorczy itp. gospodarstwa);
- 3) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych lub wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom oraz organizowanie miejsc postojowych dla samochodów (parkingów), jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.

33. PRR – Tereny z przewagą gospodarki rybackiej;

- 1) dopuszcza się wprowadzanie zieleni gatunków rodzimych, charakterystycznych dla terenu Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”, w sposób nie kolidujący z przeważającą funkcją terenu;
- 2) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych lub wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.

34. PRU – Tereny z przewagą gospodarki rybackiej i ekstensywnego zagospodarowania turystycznego;

- 1) dopuszcza się zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne;

- 2) dopuszcza się dopuszcza się wykorzystanie rekreacyjne, o ile nie jest to sprzeczne z przepisami i funkcją akwenu;
- 3) dopuszcza się pojedyncze obiekty usługowe uatrakcyjnijające podstawowe zagospodarowanie terenu (np. gastronomia, sanitariaty);
- 4) dopuszcza się funkcje mieszkaniowe tylko jako funkcjonalnie związane z obiektem (np. mieszkanie właściciela obiektu usługowego, mieszkanie służbowe dozorczy);
- 5) dopuszcza się obiekty małej architektury;
- 6) dopuszcza się wprowadzanie zieleni, w sposób nie kolidujący z przeważającą funkcją terenu;
- 7) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych lub wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.

35. R – Tereny z przewagą pól uprawnych;

- 1) dopuszcza się zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne;
- 2) dopuszcza się budowę stawów hodowlanych, pod warunkiem, że nie będą wpływać negatywnie na funkcjonowanie już istniejących obiektów stawowych, na których lokalizację wydano wymagane prawem pozwolenia, zwłaszcza stawów objętych ochroną ze względów przyrodniczych;
- 3) dopuszcza się przeprowadzanie dróg publicznych i wewnętrznych oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeznaczeniem i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu;
- 4) dopuszcza się – w sąsiedztwie pasów ważniejszych dróg – organizowanie miejsc postojowych dla samochodów (parkingów);
- 5) pożądanym zachowaniem minimum 7-metrowej strefy od brzegów cieków i zbiorników wodnych bez upraw i zagospodarowanie jej jako biofiltra (np. w formie pasa zadrzewień, zakrzewień gatunków rodzimych, charakterystycznych dla terenów Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy” lub co najmniej nie nawożonych łąk);
- 6) wprowadza się zakaz zabudowy, w tym zagrodowej i innej związanej z produkcją rolniczą.

36. ZE – Tereny z przewagą trwałych użytków zielonych;

- 1) dopuszcza się – w ograniczonym zakresie – zadrzewienia i zakrzewienia śródląkowe;
- 2) dopuszcza się przeprowadzanie dróg i ulic (publicznych lub wewnętrznych) oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń towarzyszących tym sieciom, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
- 3) dopuszcza się – w sąsiedztwie pasów ważniejszych dróg – organizowanie miejsc postojowych dla samochodów (parkingi);
- 4) należy zachować wszelkie akwenty oraz grunty podmokłe, wraz ze związanymi z nimi zbiorowiskami roślinnymi;
- 5) zmiana zagospodarowania terenu nie pogorszy stanu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób nie wpłynie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- 6) wprowadza się – z zastrzeżeniem pkt 2 i 3 – zakaz zabudowy, w tym zagrodowej i innej związanej z produkcją rolniczą.

37. **KK - Tereny kolejowe** - obejmujące także graficznie oznaczone linie kolejowe oznaczone symbolem „KKL”; zasady zagospodarowania: zagospodarowanie zgodnie z potrzebami funkcji kolei i jej zarządcy oraz z obowiązującymi przepisami; w części tereny zamknięte.

38. **KDST - Tereny dla przeprowadzenia drogi ekspresowej S-5** oraz obszary dla dróg zapewniających obsługę terenów sąsiadujących z droga ekspresową; zasady zagospodarowania: zagospodarowanie zgodnie z potrzebami funkcji drogi ekspresowej.

39. Jednostkami terenowymi są także oznaczone na rysunku Studium pt.: „Kierunki rozwoju przestrzennego” **podstawowe elementy komunikacji**, dla których zasady zagospodarowania określono w rozdziale 19.1:

- 1) droga główna ruchu przyspieszonego oraz – jako wariant – droga ekspresowa symbol „**KDGP/KDS**” wraz z przyległymi terenami przeznaczonymi do realizacji odpowiednich rozjazdów,
- 2) drogi główne – symbol „**KDG**”,
- 3) drogi i ulice zbiorcze – symbol „**KDZ**”,
- 4) drogi i ulice lokalne – symbol „**KDL**”,
- 5) drogi i ulice dojazdowe (wybrane) – symbol „**KDD**”,
- 6) drogi zapewniające obsługę terenów sąsiadujących z droga ekspresową – symbol „**KDO**”.

40. Tereny, w tym odcinki dróg, których symbol składa się z członu wymienionego w ust. 1-39 oraz oddzielonego od niego myślnikiem:

- 1) członu S(1) są wydzieleniami związanymi jedynie z wariantem 1 (zachodnim) planowanego przebiegu drogi ekspresowej S-5 (np. „KDG-S(1)”);
- 2) członu S(2) są wydzieleniami związanymi jedynie z wariantem 2 (wschodnim) planowanego przebiegu drogi ekspresowej S-5 (np. „KDG-S(2)”).

16.3. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1. Linie rozgraniczające poszczególne jednostki terenowe mają charakter orientacyjny, co oznacza, że mogą podlegać pewnym korektom (i uściśleniu) w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
2. Zgodne z ustaleniami Studium jest przyjmowanie w ustaleniach planów miejscowych bardziej rygorystycznych (i zawężonych) regulacji niż te, które zostały określone w niniejszym dokumencie; w szczególności dotyczy to ustaleń odnoszących się do przeznaczenia terenów. Dopuszczalny jest też podział określonych w niniejszym Studium funkcjonalnych jednostek terenowych na mniejsze, z bardziej szczegółowo ustalonymi funkcjami („węższymi”) oraz sposobami zagospodarowania (bardziej szczegółowymi lub bardziej rygorystycznymi).
3. Dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujące są te ustalenia Studium – także w następnych rozdziałach - w których użyto następujące sformułowania:
 - a) przeważające przeznaczenie terenów (zgodnie z zasadami określonymi w rozdz. 16.1 ust. 8), z zastrzeżeniem ust. 5-7,
 - b) dopuszcza się,
 - c) zakazuje się, niedopuszczalne jest, nie powinno[a], nie może,
 - d) należy, powinno[a], może [wyłącznie] stanowić...
4. Dyspozycje sformułowane jako zalecenia – także w następnych rozdziałach - nie są ustaleniami Studium.
5. Dopuszcza się – uznając za również zgodne z ustaleniami Studium - przyjmowanie w ustaleniach planów miejscowych utrzymania dotychczasowego przeznaczenia, sposobu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żmigród. 27.09.2007 r.

zagospodarowania i zabudowy, lub sposobu wykorzystania także na terenach, na których Studium przewiduje ich zmianę.

6. Szczególnym przypadkiem zasady omówionej w ust. 5 jest przyjmowanie w ustaleniach planów miejscowych na nie zabudowanych terenach rolnych i leśnych dotychczasowej formy użytkowania tych gruntów, w tym z wyłączeniem prawa zabudowy, także na terenach, na których Studium przewiduje możliwość wprowadzenia zabudowy.
7. Na terenach przeznaczanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod nowe zainwestowanie zaleca się określać terminy realizacji tego zainwestowania, których przekroczenie spowoduje na tych terenach wejście w życie zakazów wznoszenia budynków i/lub innych obiektów budowlanych.
8. Na terenach, na których dopuszczono lokalizację obiektów budowlanych dopuszcza się realizację obsługujących je urządzeń budowlanych, a na terenach, na których dopuszczono drogi, zarówno publiczne, jak i wewnętrzne, dopuszcza się realizację niezbędnych dla ich wykonania obiektów mostowych, przepustów i innych niezbędnych im obiektów i urządzeń.
9. Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się wykorzystywanie i przebudowę akwenów wodnych, cieków i innych urządzeń melioracyjnych jeżeli nie stoi to w kolizji z pozostałymi ustaleniami niniejszego studium i odrębnymi przepisami.

17. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.

1. System (ruszt) przyrodniczy gminy tworzą:
 - 1) Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy”, na którym obowiązują rygory wynikające z przepisów szczególnych – ustawy o ochronie przyrody oraz dokumentu o utworzeniu tego Parku; po ustanowieniu planu ochrony obowiązywać będą również zasady zagospodarowania i rygory wynikające z ustaleń tego dokumentu;
 - 2) Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Baryczy”, na którym obowiązują rygory gospodarowania wynikające z ochrony tego typu obszarów;
 - 3) rezerваты przyrody, na których obowiązują rygory określone w ustawie o ochronie przyrody oraz w dokumencie o utworzeniu danego rezerwatu;
 - 4) użytki ekologiczne, na obszarze których obowiązują rygory określone w dokumentach o ich utworzeniu;
 - 5) pomniki przyrody;
 - 6) projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Trzebnickie”;
 - 7) potencjalny specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja nad Baryczą”;
 - 8) siedliska roślin i zwierząt objętych ochroną gatunkową;
 - 9) nie objęte dotychczas ochroną prawną cenne przyrodniczo doliny Sąsiecznicy;
 - 10) większe zwarte kompleksy leśne.

2. W obszarze doliny Baryczy obowiązują rygory gospodarowania wynikające z objęcia jej ochroną w ramach Konwencji Ramsarskiej i przynależności do sieci ECONET oraz CORINE-Biotopes.

3. Tereny w dnach dolin, potencjalnie zagrożone wylewem, należy wyłączyć z intensywnego zagospodarowania, a w szczególności z zabudowy kubaturowej. Dopuszczalne jest zagospodarowanie ekstensywne – łąki (najlepiej jednokośne), tereny spacerowe oraz niezbędne przejścia infrastrukturalne, drogi i obiekty hydrotechniczne, w szczególności przeciwpowodziowe, pod warunkiem, że nie ograniczą one przekroju doliny czynnie przewodzącego wysokie wezbrania oraz nie zaburzą ciągłości i funkcji korytarza ekologicznego.

4. Na terenach podmokłych preferuje się zachowanie naturalnych cech siedlisk, w szczególności pożądane jest zachowanie lasów łągowych, torfowisk, oczek wodnych i starorzeczy wraz z siedliskami nadbrzeżnymi. Preferuje się też – jako cenny element struktury ekologicznej – zachowanie trwałych użytków zielonych, zwłaszcza wilgotnych łąk i ich zabezpieczenie przed przekształceniem w grunty orne, a także przed zalesianiem.
5. Ze względu na potrzeby ochrony przeciwpowodziowej należy modernizować system wałów przeciwpowodziowych, w tym poprzez ich odsuwanie od rzek i innych cieków, przed wylaniem których mają chronić oraz, w miarę możliwości, należy podejmować działania zwiększające retencje wód powierzchniowych, jednakże w sposób, który nie będzie pogłębiał deficytu wody w zlewni Baryczy.
6. Zagospodarowanie terenów w strefie międzywała, samych wałów przeciwpowodziowych oraz terenu bezpośrednio przyległego do odpowietrznej stopy wału – zgodnie z rygorami określonymi w przepisach odrębnych.
7. W gospodarce leśnej (na terenach leśnych) należy dążyć do sukcesywnej przebudowy struktury gatunkowej zadrzewień, stosownie do warunków siedliskowych. Także przy zalesianiu nowych terenów należy uwzględnić miejscowe uwarunkowania siedliskowe. Z zalesień powinny być wyłączone wilgotne łąki i zbiorowiska roślinne na podmokłych siedliskach.
8. Rozwiązanie przyjęte w Studium odnośnie zasięgu terenów przeznaczonych pod zalesienie opierają się w większości na przebiegu granicy rolno-leśnej ustalonej w „Planie Urzędzeniowo-Rolnym”.
9. Konieczna przebudowa elementów systemów melioracyjnych, wynikająca z inwestowania na terenach zmeliorowanych, nie może powodować niekorzystnych zmian stosunków gruntowo-wodnych, zwłaszcza na terenach tworzących system przyrodniczy gminy; przebudowa taka wymaga uzgodnienia z właściwym zarządcą systemu melioracyjnego.
10. W ochronie środowiska priorytetowe znaczenie ma ochrona wód podziemnych i powierzchniowych m.in. poprzez:

- 1) ochrona ujęć wód, w tym poprzez zabezpieczenie przed zanieczyszczeniami ich stref ochronnych;
 - 2) sukcesywne porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenach zainwestowanych;
 - 3) wdrażanie odpowiednich (proekologicznych) kierunków produkcji rolniczej i agrotechnik;
 - 4) kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej według zasad określonych w rozdziale 21;
 - 5) zalesianie najsłabszych gleb, z zastrzeżeniem zachowania niezalesionych użytków zielonych ze względów ekologicznych i krajobrazowych; sukcesywną przebudowę struktury gatunkowej lasów stosownie do uwarunkowań siedliskowych;
 - 6) właściwe zagospodarowanie turystyczne; sukcesywne porządkowanie i podwyższanie standardu (ekologicznego) dotychczasowego zagospodarowania;
 - 7) odpowiednie zabezpieczenie połączone z ewentualną modernizacją lub likwidacją połączona z rekultywacją istniejącego składowiska odpadów w Gatce lub budową nowego obiektu w innym miejscu w tym samym obrębie.
11. Należy dążyć - także na terenach przeznaczonych dla skoncentrowanej działalności gospodarczej - do zminimalizowania uciążliwości związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, m.in. poprzez wprowadzanie czystszych technologii w procesach produkcyjnych oraz różnych urządzeń zabezpieczających.
12. Należy dążyć do przenoszenia uciążliwych zakładów i obiektów lub urządzeń z terenów mieszkaniowych oraz lokalizację nowych zakładów i obiektów o takim charakterze na wyodrębnionych terenach przeznaczonych dla aktywności gospodarczej (symbol „PP” i „P”).
13. W dalszym rozwoju zagospodarowania terenów osadniczych istotną rolę powinna odegrać prośrodowiskowa infrastruktura o wysokim standardzie technologicznym.
- Przeanalizować należy możliwość wykorzystywania lokalnych źródeł energii - konwencjonalnych i niekonwencjonalnych (np. pompy ciepłe, energia słoneczna, wiatru i inne).*

14. W strefach ochronnych wokół ujęć wody, wymienionych w rozdziale 14.1 w części B, obowiązują rygory i zasady zagospodarowania określone w przepisach szczególnych oraz w dokumentach o utworzeniu tych stref.
15. W zagospodarowaniu terenów uwzględnić należy zasięg występowania głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 303 „Pradolina Barycz – Głogów (E)” o projektowanym statusie wysokiej (OWO) i najwyższej (ONO) ochrony, określony na obu rysunkach Studium, w szczególności na terenach o wrażliwym środowisku gruntowo-wodnym na infiltrację zanieczyszczeń.
16. Wzdłuż rzek i cieków melioracji podstawowej nowe budynki należy lokalizować w odległości co najmniej 5 m od górnej krawędzi ich koryt. Zaleca się tę zasadę stosować także do sieci infrastruktury obsługujących ww. budynki.
17. Przewidziana w Studium eksploatacja złoża surowców mineralnych powinna:
- 1) zapewnić racjonalne wykorzystanie złóż surowców mineralnych;
 - 2) być realizowana wraz z rekultywacją obszarów zdegradowanych w wyniku działalności górniczej;
 - 3) być realizowana w sposób minimalizujący jej szkodliwe skutki na środowisko przyrodnicze i kulturowe oraz zdrowie ludzi.
18. Sposób zagospodarowania terenów przylegających do dróg i terenów kolejowych winien uwzględniać uciążliwości i inne ograniczenia wynikające z tego sąsiedztwa.

18. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.

1. **Obiekty i układy wpisane do rejestru zabytków** objęte są rygorami prawnymi wynikającymi z treści odpowiednich aktów prawnych, w tym przede wszystkim objęte są ochroną konserwatorską wynikającą z przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. nr 162 poz. 1568). W odniesieniu do obiektów wpisanych do rejestru zabytków zakłada się pierwszeństwo wymagań konserwatorskich przy realizacji robót budowlanych oraz innych zmianach zagospodarowania i użytkowania obiektów. Należy dążyć do pełnej rewaloryzacji zabytków. Rygory te obowiązują niezależnie od położenia budowli czy innego wpisanego do rejestru zabytków obiektu w poszczególnych strefach ochrony konserwatorskiej. Wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają pozwolenia właściwego konserwatora zabytków.

2. **Obiekty ujęte w ewidencji zabytków.** Ewidencja zabytków obejmuje różne obiekty nieruchome powstałe przed 1945 r., w których późniejsza działalność nie zatarła cech świadczących o ich historycznym rodowodzie, stanowiące charakterystyczne przykłady działalności budowlanej dawnych epok lub posiadające znaczące w skali lokalnej walory artystyczno-architektoniczne, w tym stanowiska archeologiczne.
 - 1) dla budynków obowiązują m.in. następujące wymogi konserwatorskie:
 - a) należy zachować ich bryłę, kształt i geometrię oraz zastosowane tradycyjne materiały budowlane,
 - b) należy utrzymać, a w przypadku zniszczenia odtworzyć, historyczny detal architektoniczny,
 - c) należy zachować kształt, rozmiary i rozmieszczenie otworów zgodne z historycznym wizerunkiem budynku; należy utrzymać – lub odtworzyć – oryginalną stolarkę okien i drzwi,
 - d) w przypadku konieczności przebicia nowych otworów, należy je zharmonizować z zabytkową elewacją budynku,
 - e) należy chronić zachowany układ i wystrój wnętrza oraz dążyć do jego odtworzenia w tych przypadkach, gdy uległ niekorzystnym zmianom,
 - f) należy stosować kolorystykę i materiały nawiązujące do tradycyjnych lokalnych rozwiązań, w tym ceramiczne lub tynkowe pokrycie ścian zewnętrznych; zakazuje się stosowania okładzin ściennych typu „siding”.

- g) elementy elewacyjne instalacji technicznych należy montować z uwzględnieniem wartości zabytkowych obiektów;
- 2) wszelkie prace budowlane, a także zmiany funkcji obiektów należy uzgadniać z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków;
- 3) dla stanowisk archeologicznych podjęcie prac ziemnych o charakterze budowlanym, wymaga uzyskania zgody właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- 4) dla urządzeń technicznych trwale związanych z miejscem posadowienia (wiadukty kolejowe, mosty drogowe, itp.) figurujących w ewidencji zabytków, podstawowymi wymogami konserwatorskimi są:
 - a) zachowanie tych urządzeń oraz ich formy,
 - b) utrzymanie ich w należytych stanie technicznym;
- 5) dla obiektów ujętych w ewidencji zabytków, które znajdują się w strefach ochrony konserwatorskiej, dodatkowo obowiązują ustalenia formułowane dla poszczególnych stref; natomiast dla prac remontowych, modernizacyjnych, związanych z rozbudową i przebudową obiektów oraz prac rozbiórkowych prowadzonych przy zabytkach, znajdujących się poza strefami i ujętych w ewidencji, należy uzyskać uzgodnienie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

3. W zasięgu strefy „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej należy:

- 1) zachować i uczynić historyczny układ przestrzenny, tzn.: rozplanowanie historycznych dróg, przebieg historycznych linii zabudowy i historycznych kompozycji zieleni;
- 2) poddać konserwacji lub rewaloryzacji istniejące elementy historycznego układu przestrzennego o walorach zabytkowych, w tym nawierzchnie dróg i placów, ogrodzenia, balustrady, mostki, obiekty małej architektury;
- 3) eliminować obiekty i ich elementy, które zniekształcają założenie historyczne, m.in. komórki i garaże, a także usuwać inne szpecące i dysharmonizujące obiekty, w tym reklamy, obiekty tymczasowe, błędne nasadzenia zieleni;
- 4) przy projektowaniu i realizacji nowej zabudowy stosować - w formie zewnętrznej - rozwiązania imitujące zabytkowe budynki usytuowane w pobliżu; dotyczy to w szczególności wysokości budynków; lokalizacja tych budynków powinna być realizowana zgodnie z historycznymi zasadami, właściwymi dla danego układu przestrzennego;

- 5) należy dostosować współczesną funkcję do wartości zabytkowych zespołów budowlanych i jego poszczególnych obiektów, eliminując uciążliwe funkcje, dotyczy to również wartościowych kompozycji parkowych, nasadzeń przydrożnych, planowanych obsadzeń cieków i zbiorników wodnych o wartościach historycznych;
- 6) należy preferować te inwestycje, które stanowią rozszerzenie lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia istniejących już relacji oraz pod warunkiem, że nie kolidują one z historycznym charakterem obiektu;
- 7) zaleca się, by dachy nowych budynków były symetryczne, o stromiznie i kształcie - jednakowych w granicach nieruchomości - nawiązujących do dachów zabytkowych obiektów w sąsiedztwie - oraz pokryte dachówką ceramiczną;
- 8) stosowane na zewnątrz budynków materiały i ich kolory winny nawiązywać do historycznych rozwiązań; dotyczy to także ogrodzeń, elementów małej architektury, nawierzchni ulic, chodników, placów itp.;
- 9) należy uzgadniać z właściwym konserwatorem zabytków wszystkie zmiany zagospodarowania i sposobu użytkowania, remonty, roboty ziemne o charakterze budowlanym, oraz dokonywanie nowych podziałów geodezyjnych;
- 10) należy dostosować współczesną funkcję do wartości zabytkowych zespołów budowlanych i jego poszczególnych obiektów, eliminując uciążliwe funkcje, dotyczy to również wartościowych kompozycji parkowych, nasadzeń przydrożnych, planowanych obsadzeń cieków i zbiorników wodnych o wartościach historycznych;
- 11) wszelkie zamierzenia inwestycyjne związane z pracami ziemnymi w obrębie stanowisk archeologicznych wymagają przeprowadzenia ratowniczych badań archeologicznych;
- 12) należy wykluczyć możliwość prowadzenia nowych napowietrznych linii teletechnicznych i energetycznych.

4. W zasięgu strefy „B” ochrony konserwatorskiej należy:

- 1) zachować zasadnicze elementy historycznego rozplanowania, w tym przede wszystkim linie zabudowy;
- 2) adaptować - do nowych potrzeb - zachowane obiekty o walorach zabytkowych;
- 3) forma zewnętrzna nowej zabudowy, w tym nachylenie i pokrycie dachu, stosowane na zewnątrz budynków materiały i ich kolory - powinna nawiązywać do architektury budynków w sąsiedztwie, które zostały wzniesione przed 1945 rokiem; dotyczy to

także ogrodzeń, elementów małej architektury, nawierzchni ulic, chodników, placów itp.;

- 4) wysokość nowej zabudowy powinna nawiązywać do wysokości budynków w sąsiedztwie i nie może jej przekraczać;
- 5) należy uzgadniać z właściwym konserwatorem zabytków realizację nowych budynków, a także wszystkie zmiany zagospodarowania i sposobu użytkowania, remonty, przebudowy obiektów ujętych w ewidencji zabytków, zmiany przebiegu oraz nawierzchni ulic i dróg;
- 6) należy przyznać pierwszeństwo wszelkim działaniom odtworzeniowym i rewaloryzacyjnym, zarówno w przypadku przyrodniczych elementów krajobrazu, jaki w stosunku do historycznej struktury technicznej, instalacji wodnych, sieci komunikacyjnych oraz obiektów zabytkowych znajdujących się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków;
- 7) należy preferować te inwestycje, które stanowią rozszerzenie już istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia istniejących już relacji oraz pod warunkiem, że nie kolidują one z historycznym charakterem obiektu; przy opracowywaniu zasad kształtowania przyszłej zabudowy należy uwzględnić historyczny charakter zabudowy i jej rozplanowania: np. mieszkaniowy, zagrodowy, siedliskowy itp.;
- 8) eliminować obiekty i ich elementy, które zniekształcają założenie historyczne, m.in. komórki i garaże, a także usuwać inne szpecące i dysharmonizujące obiekty, w tym reklamy, obiekty tymczasowe, błędne nasadzenia zieleni;
- 9) należy wykluczyć możliwość prowadzenia nowych napowietrznych linii teletechnicznych i energetycznych;
- 10) należy wykluczyć możliwość prowadzenia nowych napowietrznych linii teletechnicznych i energetycznych;
- 11) w obrębie założeń folwarcznych dopuszcza się lokalizację nowych silosów tylko jako wbudowane w obiekty folwarczne, nie będące obiektami historycznych.

5. W zasięgu strefy „K” ochrony krajobrazu kulturowego:

- 1) skala - w tym wysokość - nowej zabudowy nie może być konkurencyjna w stosunku do historycznej zabudowy w danej miejscowości;
- 2) forma nowej zabudowy winna nawiązywać do lokalnej tradycji;

- 3) należy zachować i wyeksponować elementy historycznego układu przestrzennego oraz kompozycję zieleni;
 - 4) nowa zabudowa winna być dostosowana do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie rozplanowania, skali i bryły przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej oraz nawiązywać formami i stosowanymi materiałami do lokalnej tradycji architektonicznej;
 - 5) należy formy inwestowania w maksymalnym stopniu ukierunkować na ich harmonijne wpisanie w otaczający krajobraz; z tego powodu należy wyłączyć z możliwości realizacji inwestycje duże i wielkoobszarowe, jak również te, które wymagają znacznych przeobrażeń krajobrazu;
 - 6) należy utrzymać krajobraz przyrodniczy związany przestrzennie z historycznym założeniem urbanistycznym; winno się uwolnić jego obszar od elementów dysharmonizujących, rekultywować tereny zniszczone, a w przypadku wprowadzania nowych elementów winny one podnosić estetyczne wartości tych terenów i podkreślać ich związek przestrzenny z historycznym założeniem urbanistycznym;
 - 7) należy wszelkie działania inwestycyjne konsultować z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.
6. **W zasięgu strefy „E” ochrony ekspozycji** należy tak kształtować nową zabudowę, aby zachować dotychczasowe dominanty przestrzenne i sylwetę miasta.
7. **W zasięgu strefy „W” ścisłej ochrony archeologicznej.** Obiekty archeologiczne o zachowanej formie krajobrazowej, dla których wyznaczono tę strefę wyłączone są z wszelkiej działalności inwestycyjnej, która mogłaby naruszyć ich specyficzną formę. Dla wszystkich obiektów w strefie wprowadza się priorytet wymogów konserwatorskich oraz zakaz działań inwestycyjnych nie związanych bezpośrednio z konserwacją i rewaloryzacją zabytkowego terenu – dopuszcza się jedynie prowadzenie prac porządkowych, konserwacje zachowanych fragmentów zabytkowych celem ich ekspozycji w terenie lub zabezpieczenia przed zniszczeniem. Na tym terenie wszelkie ewentualne prace należy uzgadniać z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków oraz prowadzić za pozwoleniem na prace archeologiczne i wykopaliskowe.

8. **W zasięgu strefy „OW” obserwacji archeologicznej** wszelkie prace ziemne o charakterze budowlanym winny być prowadzone za zgodą właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków i na warunkach określonych przez ten organ.
9. W obrębie stanowisk archeologicznych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie wszelkie zamierzenia inwestycyjne wymagają przeprowadzenia ratowniczych badań archeologicznych. Należy wyłączyć spod ewentualnego zalesienia obszary stanowisk archeologicznych.
10. Wskazane na rysunku Studium pt.: „Kierunki rozwoju przestrzennego” **zabytkowe układy zieleni**, takie jak: parki, cmentarze oraz szpalery i aleje drzew, należy otoczyć opieką i uzupełnić po wstające w nich ubytki nowymi nasadzeniami odpowiednich gatunków.
11. Zasięg stref, o których mowa w ust. 3-8 określono na obu rysunkach Studium, a objęte nimi obszary wymieniono w rozdziale 6.4.
12. Dopuszcza się wprowadzenie w planach miejscowych dodatkowych, bardziej szczegółowych zapisów służących ochronie dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.
13. Zasób rejestru zabytków i ewidencji zabytków podlega sukcesywnemu rozpoznaniu i może być aktualizowany; zmiany te nie powodują zmian ustaleń studium.
14. Pod pojęciem ewidencja zabytków należy rozumieć ewidencję, o której mowa w art. 22 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
15. Na obszarze gminy nie zidentyfikowano dóbr kultury współczesnej, które wymagałyby szczególnej ochrony.

19. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI.

19.1. Układ i hierarchia dróg.

1. Studium – na rysunku pt.: „Kierunki rozwoju przestrzennego” - określa podstawowy układ dróg publicznych: drogi głównej przyspieszonego ruchu (a docelowo – ekspresowej), dróg głównych, zbiorczych oraz ważniejszych (istotnych dla powiązań funkcjonalnych) dróg lokalnych i dojazdowych (prawie wyłącznie na obszarach pozamiejskich), które wraz z pozostałymi (nieokreślonymi w Studium) drogami lokalnymi, dojazdowymi oraz drogami wewnętrznymi mają zapewnić sprawną obsługę obecnych terenów zainwestowanych, terenów pod nowe inwestycje (wyznaczonych w Studium) oraz terenów nie zainwestowanych (głównie rolniczych).
2. Drogę krajową nr 5 określa się jako drogę główną przyspieszonego ruchu (oznaczoną na rysunku Studium – „Kierunki rozwoju przestrzennego” symbolem „KDGP”) jedno- lub dwujezdniową. Przewiduje się, że jej podstawową funkcję tranzytową przejmie w przyszłości droga ekspresowa S-5, przebiegająca również przez gminę Żmigród. Na rysunku studium pt.: „Kierunki rozwoju przestrzennego” przedstawiono przekazane przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad dwa warianty przebiegu tej drogi wraz z wiążącymi się z nimi systemami dróg niższej klasy. Za korzystniejszy dla gminy uznaje się przebieg drogi ekspresowej S-5 po zachodniej stronie miasta Żmigród, oznaczony jako wariant 1, a w mianach symboli terenów jako S(1). Z kolei za kolizyjny z interesami gminy uznaje się wariant 2, przebiegający po wschodniej stronie miasta i wykorzystujący m. in. jego obwodnicę w ciągu obecnej drogi krajowej nr 5. W mianach symboli terenów ten wariant oznaczony jest jako S(2).
3. Szerokość pasa terenu dla wyznaczenia lokalizacji drogi ekspresowej S-5 określa się na 150 m; w rejonie skrzyżowań szerokość tego pasa zwiększa się do 300 m.
4. Modernizacja (w tym odpowiednie poszerzenie pasa drogowego) do parametrów drogi klasy głównej (symbol „KDG”) dróg wojewódzkich nr 439 i nr 339, przy czym na trasie drogi nr 339 wskazuje się:
 - 1) obejście miasta od strony południowej łączące omawianą drogę wojewódzką nr 339 z obecną drogą krajową nr 5; pozostały (na północ od tego obejścia) odcinek drogi

wojewódzkiej (już na terenie miasta) przyjmuje klasę drogi zbiorczej (symbol „KDZ”);

- 2) obejście od strony wschodniej układu osadniczego wsi Kliszkowice.
5. Modernizacje (w tym odpowiednie poszerzenia pasa drogowego) do parametrów drogi zbiorczej (symbol „KDZ”) dróg powiatowych:
- 1) nr 1110D;
 - 2) nr 1274D, przy czym wskazuje się:
 - a) korektę łuku drogi na odcinku przebiegającym w zachodniej części gminy (przed przysiółkiem Góreczki),
 - b) budowę obejścia od strony północnej układów osadniczych Barkowa i Barkówka,
 - c) budowę obejścia od strony północnej części układu osadniczego wsi Węglewo i łącznika prowadzącego do drogi wojewódzkiej nr 339;
 - 3) nr 1319D;
 - 4) nr 1322D;
 - 5) nr 1329D, przy czym wskazuje się:
 - a) wyprostowanie drogi na odcinku przebiegającym przez układ osadniczy wsi Powidzko,
 - b) budowę obejścia od strony zachodniej układu osadniczego wsi Kaszyce Milickie;
 - 6) nr 1403D.
6. Modernizacje (w tym odpowiednie poszerzenia pasa drogowego) do parametrów drogi lokalnej (symbol „KDL”) dróg powiatowych:
- 1) nr 1111D;
 - 2) nr 1316D;
 - 3) nr 1317D;
 - 4) nr 1318D;
 - 5) nr 1320D;
 - 6) nr 1321D;
 - 7) nr 1323D;
 - 8) nr 1324D, przy czym wskazuje się budowę nowego odcinka pomiędzy przysiółkiem Rogozowa a drogą powiatową nr 1274D;
 - 9) nr 1325D;
 - 10) nr 1326D;

- 11) nr 1327D;
 - 12) nr 1328D.
7. Modernizacje (w tym poszerzenie pasa drogowego i odcinkowe zmiany przebiegu) do parametrów drogi lokalnej (symbol „KDL”) dróg gminnych o relacjach:
- 1) granica gminy – przysiółek Wierzbina – wieś Barkowo (z projektowaną korektą łuku);
 - 2) Piotrkowice – granica gminy – Łapczyce;
 - 3) Bychowo – Żmigród;
 - 4) Krościna Wielka – granica gminy - Morzęcino – Kliszkowice;
 - 5) droga nr 1327D – Kliszkowice Małe – droga nr 1326D;
 - 6) droga wojewódzka nr 439 – Żmigródek, z wybudowaniem łącznika z drogą gminną prowadzącą w kierunku wsi Borek;
 - 7) Żmigródek – Borek;
 - 8) droga nr 1328D – Sanie, z projektowaną korektą włączenia do drogi nr 5;
 - 9) droga nr 5 – Borzęcin;
 - 10) droga nr 5 – Sanie – Powidzko – droga nr 1329D (wraz z korektą łuku);
 - 11) Dobrosławice – droga gminna do Powidzka (o której mowa w lit. j), z nowym odcinkiem do wybudowania;
 - 12) Dobrosławice – droga nr 1329D (Kaszyce Milickie);
 - 13) droga nr 1321D – Osiek – Bukałowo – granica gminy – Koniówko;
 - 14) Bukałowo – granica gminy – Gąski;
 - 15) Niezgoda – Ruda Żmigrodzka;
 - 16) Przywsie – granica gminy – Dębno Polskie;
 - 17) Przywsie – droga nr 5;
 - 18) droga powiatowa nr 1323D – droga powiatowa nr 1110D;
 - 19) Bartków – Lubiel (na krótkim odcinku przecinająca obszar gminy w jej zachodniej części).
8. Budowa nowych odcinków dróg (oprócz obejść i łączników wymienionych w ust. 4, ust. 5 pkt 2 i 5, ust. 6 pkt 8, ust. 6 pkt 6:
- 1) droga łącząca Żmigródek z wsią Garbce (jako dwa warianty drogi lokalnej „KDL”);

- 2) krótki odcinek stanowiący korektę przebiegu drogi gminnej przy wschodniej części układu osadniczego wsi Laskowa (jako droga dojazdowa „KDD”).
9. Przewiduje się modernizację i budowę nowych dróg i ulic, które nie zostały wymienione w poprzednich ustępach, w miarę potrzeb i możliwości realizacyjnych.

19.2. Ustalenia dotyczące pozostałych elementów komunikacji transportu.

1. Przewiduje się modernizację i przebudowę linii kolejowej nr 271 relacji Wrocław – Poznań (ze stacją Żmigród i przystankami osobowymi Garbce i Korzeńsko), jako elementu korytarza transportowego E-59 Europejskiego Systemu Kolejowego, w zakresie umożliwiającym jazdę pociągów pasażerskich z prędkością do 160 km/ha oraz pociągów towarowych z prędkością do 120 km/h. W ramach modernizacji linii, zakłada się m. in. dodanie drugiej pary torów, przebudowę/budowę sieci trakcyjnej, obiektów inżynierskich (mostów, przepustów), przejazdów kolejowych, stacji i peronów (w tym stacji Żmigród) oraz dróg równoległych do tej linii.
2. Należy monitorować trasy ruchu przeznaczone dla transportu niebezpiecznych materiałów i wprowadzać wzdłuż nich rozwiązania ograniczające ewentualne zagrożenia wywołane tym ruchem; dotyczy to przede wszystkim dróg o klasie drogi głównej.
3. Należy wprowadzić zasadę realizacji niezbędnej ilości miejsc parkingowych w obrębie działek dla nowych albo przekształcanych funkcjonalnie lub architektonicznie obiektów, z dopuszczeniem lokalizacji tych miejsc w nieodległym sąsiedztwie, jako „wydzierżawionych”: na obszarze innej nieruchomości; na terenach intensywnie zagospodarowanych można odstępować od ścisłego respektowania tej zasady.
4. Należy opracować powiatową lub regionalną koncepcję ścieżek rowerowych i przystąpić do jej realizacji w terenie. Ścieżki rowerowe prowadzone wzdłuż dróg/ulic klasy zbiorczej lub klas wyższych nie powinny być prowadzone po jezdni przeznaczonej dla ruchu pojazdów samochodowych.

19.3. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1. Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się:
 - 1) dokonywanie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego drobnych korekt przebiegu określonych w Studium dróg i ulic, przy zachowaniu relacji połączeń wskazanych w tym dokumencie oraz nie obniżaniu ustalonych w Studium klas;
 - 2) odstępstwa od spełnienia wszystkich parametrów technicznych wiążących się z przyjętą klasą przez drogi i ulice na terenach zabudowanych (w chwili uchwalenia Studium);
 - 3) przyjmowanie wyższej klasy niż określona w Studium dla całych ulic i dróg lub ich wybranych odcinków, a na odcinkach, których funkcje komunikacyjne przejmą nowe odcinki (obwodnice) obniżenie klasy;
 - 4) wprowadzanie nieoznaczonych na rysunku Studium dróg i ulic publicznych klasy lokalnej i dojazdowej oraz dróg wewnętrznych;
 - 5) zmianę kształtu i powierzchni zajmowanej przez skrzyżowania dróg i ulic;
 - 6) ustalenie innej lokalizacji dla drogi oznaczonej symbolem „KDS”, jeżeli przebieg tej drogi ekspresowej przez gminę Żmigród zostanie określony w innym miejscu.

2. Zaleca się przyjmowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pasów dróg i ulic o szerokościach większych niż minimalne, określone w obowiązujących przepisach.

3. Dla planowanych dróg lokalnych na terenach dotychczas nie zainwestowanych, innych niż leśne, nie dopuszcza się ustalania mniejszej szerokości pasa drogi niż 15 m.

4. Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego należy przyjmować wskaźnik co najmniej 400 miejsc postojowych na 1000 mieszkańców/użytkowników. Dopuszcza się lokalne odstępstwa od tej zasady, jeżeli obecne zagospodarowanie wyklucza taką możliwość.

5. Zaleca się wstrzymanie lokalizowania nowych inwestycji oraz dokonywania zmian przeznaczenia i sposobu użytkowania terenów na całej szerokości pasa określonego dla lokalizacji drogi ekspresowej S-5.

20. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

20.1. Zasady wyposażenia w zakresie infrastruktury technicznej.

1. Dla zapewnienia warunków harmonijnego rozwoju gminy należy zapewnić możliwość przyłączania nowych odbiorców do sieci wodociągowej oraz podejmować niezbędne inwestycje służące rozbudowie i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę. Zakłada się docelowo pełne wyposażenie układów osadniczych – istniejących i planowanych – oraz przyszłych terenów aktywności gospodarczej w systemy wodociągowe. Szacunkowe zapotrzebowanie na wodę – przyjmując wskaźnik 110 l/mieszkańca/dobę dla miejscowości wiejskich i 130 l/mieszkańca/dobę w mieście, oraz współczynnik nierównomierności dobowej 1,3 – przedstawia się następująco: Q_{sr} - 1244 m³/d (na wsi) oraz Q_{max} – 1166 m³/d w mieście. Nie przewiduje się istotnych problemów w zaopatrzeniu w wodę miasta i gminy i konieczności uruchomienia nowych ujęć.
2. Zakłada się sukcesywną rozbudowę systemów kanalizacji sanitarnej. Przewiduje się trzy systemy odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków:
 - związany z istniejącą oczyszczalnią ścieków w Żmigrodzie (większa część gminy),
 - związany z nową oczyszczalnią ścieków w Korzeńsku (głównie północna część gminy),
 - związane z niewielką oczyszczalnią ścieków w Rudzie Milickiej (obsługującą tylko wsie Ruda Milicka i Niezgoda).

Uwzględniając prognozowaną liczbę mieszkańców (*patrz rozdz. 7.3 w części B tekstu Studium – „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”*), ilość wytwarzanych ścieków (przyjmując, że stanowić ona będzie 90% zużytej wody) szacuje się na 1110 m³/d na wsi oraz 1050 m³/d w mieście.

3. Dopuszcza się indywidualne rozwiązania w postaci małych oczyszczalni bez stałej obsługi (np. typu glebowo-korzeniowego) dla pojedynczych posesji lub niewielkich ich zespołów.
4. Gospodarka odpadami – zgodnie z obowiązującymi przepisami powszechnymi i miejscowymi oraz systemem kolekcji, odbioru i unieszkodliwiania odpadów przyjętym w gminie. Preferowane nowoczesne rozwiązania, w tym wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów oraz wykorzystywanie surowców wtórnych. Zakłada się kompleksowe

- rozwiązanie gospodarki odpadami w ramach systemu powiatowego. Czasowo przyjmuje się dalszą eksploatację i rozbudowę istniejącego składowiska odpadów w Gatce lub budowę innego gminnego składowiska odpadów, dla którego miejsce wyznaczono w tym samym obrębie.
5. Zaopatrzenie w energię elektryczną oraz rozbudowa sieci elektroenergetycznych – zgodnie z przyrostem terenów zainwestowanych (przyrostem odbiorców) oraz z dopuszczeniem tworzenia lokalnych źródeł zasilania. Dopuszcza się też lokalizację sieci i urządzeń o znaczeniu ponadlokalnym. Wzdłuż sieci i w sąsiedztwie urządzeń elektroenergetycznych występują, określone w odpowiednich normach, ograniczenia w formach inwestowania i sposobach użytkowania terenu.
 6. Zaopatrzenie w gaz – budowa sieci rozdzielczej (gazyfikacja terenów osadniczych i terenów koncentracji aktywności gospodarczej) – w zależności od zgłaszanych potrzeb i jeśli zaistnieją techniczne i ekonomiczne warunki dostarczania paliwa gazowego. Dopuszcza się też lokalizację gazociągów tranzytowych i urządzeń towarzyszących. Wzdłuż gazociągów oraz w rejonie urządzeń gazowych należy zachować strefy ochronne, zgodnie z obowiązującymi przepisami.
 7. Zaopatrzenie w ciepło – należy preferować proekologiczne systemy ogrzewania, w tym niekonwencjonalne i oparte na odnawialnych surowcach energetycznych.
 8. Dopuszcza się na obszarze gminy lokalizację obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych, z zachowaniem przepisów szczególnych (zwłaszcza w odniesieniu do obszarów chronionych).
 9. Zmiany przebiegu bądź lokalizacji projektowanych sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, w stosunku do przedstawionych w niniejszym opracowaniu, nie stanowią odstępstwa od jego ustaleń.
 10. Inwestycje w zakresie infrastruktury technicznej powinny stwarzać warunki dla harmonijnego rozwoju gminy; dopuszcza się realizację nowych sieci i urządzeń (a także modernizowanie istniejących), w tym nie zdefiniowanych w niniejszym studium, jeżeli

sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.

20.2. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1. Przedstawione na rysunku Studium – „Kierunki rozwoju przestrzennego” przebiegi sieci wodociagowych – istniejących i projektowanych – nie stanowią ustaleń Studium; dopuszcza się możliwość przeprowadzenia tych sieci w inny sposób (w tym przełożenie istniejących).
2. Przedstawione na rysunku Studium – „Kierunki rozwoju przestrzennego” przebiegi istniejących i projektowanych sieci elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia nie stanowią ustaleń Studium; dopuszcza się przeprowadzenie tych sieci w inny sposób (w tym przekładanie sieci istniejących).
3. Przedstawione na rysunku Studium – „Kierunki rozwoju przestrzennego” lokalizacje istniejących i planowanych urządzeń infrastruktury technicznej nie stanowią ustaleń Studium; dopuszcza się lokalizację tych urządzeń w innych miejscach, w sposób jak najmniej kolizyjny z istniejącym i planowanym zagospodarowaniem.
4. Przewiduje się możliwość realizacji nowych sieci, obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych. Przy ich lokalizacji oraz przy przesądzaniu o zasięgach ich ewentualnego szkodliwego oddziaływania, należy uwzględnić ustalenia niniejszego Studium.

21. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.

1. Na obszarach gruntów ornych (pól uprawnych) należy wprowadzać zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne gatunków rodzimych, charakterystycznych dla terenu Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy” w formie pasów/szpalerów (w tym o funkcji wiatrochronnej) lub kęp/enklaw.
2. Należy – w strukturze użytkowania gruntów rolnych – co najmniej utrzymać dotychczasowy udział trwałych użytków zielonych, zwłaszcza łąk na wilgotnych siedliskach.
3. Pożądane wdrażanie „zamkniętych” systemów melioracji.
4. Wzdłuż cieków powierzchniowych przepływających przez pola orne, zachować należy (po obu stronach koryta) pas szerokości minimum 7 m dla umożliwienia stworzenia biofiltra (np. w formie zadrzewień, zakrzewień gatunków rodzimych, charakterystycznych dla terenu Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy” lub nie nawożonych łąk), ograniczającego napływ biogenów do wód z uprawianych pól. Ustalenie to nie będzie dotyczyć cieków stanowiących element przyszłych „zamkniętych” systemów melioracji (o ile takie systemy zostaną wdrożone).
5. Z uwagi na występujący w zlewni rzeki Barycz deficyt wody należy dążyć do ograniczenia budowy nowych stawów.
6. Lokalizacja zabudowy kubaturowej związanej z produkcją rolniczą na terenach oznaczonych na rysunku Studium pt.: „Kierunki rozwoju przestrzennego” symbolem „P”, a w przypadku zabudowy zagrodowej „MP” (zgodnie z ustaleniami w rozdz. 16.2 ust. 5 i 17). Należy przeciwdziałać fragmentacji przestrzeni rolniczej, także w wyniku przeprowadzenia liniowych elementów zainwestowania technicznego (zwłaszcza dróg). Zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze należy ograniczyć do terenów wyznaczonych w Studium pod nowe zainwestowanie.

7. Przy zalesieniach gruntów rolnych należy dążyć do wyrównania granicy rolno-leśnej i łączenia izolowanych enklaw leśnych (łączenia ich w większe zwarte kompleksy), przy uwzględnieniu ograniczeń wymienionych w rozdziale 17.
8. W zagospodarowaniu terenów położonych w rejonie granicy rolno-leśnej (istniejącej i planowanej) należy stworzyć odpowiednie warunki dla kształtowania się strefy ekotonowej lasu i właściwej (ekologicznie) krawędzi lasu. W szczególności lokalizowanie zabudowy powinno być wyłączone w strefie minimum 100 m od granicy lasu.
9. Lasy łęgowe należy wyłączyć z gospodarki leśnej lub gospodarcze wykorzystanie tych siedliskowych typów lasów istotnie ograniczyć (m.in. poprzez minimalizowanie rębności).
10. Zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne należy ograniczyć tylko do przypadków niezbędnego przeprowadzenia dróg lub poszerzenia istniejących pasów drogowych oraz liniowych elementów infrastruktury technicznej (*zgodnie z ustaleniem w rozdz. 16.2 ust. 30 pkt 2*). W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszczalna zmiana przeznaczenia dla zagospodarowania oraz lokalizacji zabudowy o funkcji turystycznej lub powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych.

22. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.

1. Na obszarze gminy nie wyznaczono formalnie **terenów zalewowych** (na mocy przepisów ustawy – Prawo wodne) wskazano natomiast prawdopodobny zasięgi wielkich powodzi z 1979 r. i 1997 r., jako informacje o potencjalnym zagrożeniu, także w miejscach z zabezpieczeniami przeciwpowodziowymi. Na tych obszarach przed wprowadzeniem nowych obiektów budowlanych należy rozważyć ich lokalizację w innych niezagrożonych podtopieniem miejscach; dotyczy to w szczególności przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
2. Na obszarach międzywała obowiązują wymagania wynikające z art. 40, ust. 1, pkt 3 oraz art. 82 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r., Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.).
3. Na obszarze gminy nie zidentyfikowano zagrożeń związanych z **osuwaniem się mas ziemnych**.

23. FILARY OCHRONNE.

Na obszarze gminy Żmigród nie ma potrzeby wskazania terenów i obiektów wymagających wyznaczenia w złożu eksploatowanych surowców mineralnych **filara ochronnego**. Wiąże się to m.in. z faktem, że Studium nie przewiduje uruchomienia jakiegokolwiek podziemnej (wglębnej) eksploatacji surowców mineralnych.

24. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREFY OCHRONNE.

Na obszarze gminy Żmigród nie znajdują się **pomniki zagłady**, które wymagałyby ustanowienia obszarów i ich stref ochronnych.

25. TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE.

Terenami zamkniętymi (dla których zgodnie z obowiązującymi przepisami nie sporządza się miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) są tereny kolejowe, o których mowa w rozdziale 16.2 pkt 37.

26. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEN, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI.

1. Do przekształceń (dla potrzeb nowych funkcji i zagospodarowania) oraz rehabilitacji wyznacza się tereny wskazane na rysunku Studium „Kierunki rozwoju przestrzennego”. Działania te powinny dotyczyć budynków, z których te o dużych wartościach kulturowych powinny zostać zachowane (w tym ich forma architektoniczna). Rehabilitacji podlegać powinny także inne elementy zagospodarowania terenu, w tym tereny zieleni.
2. Do rekultywacji przewidziano tereny oznaczone na rysunku Studium pt.: „Kierunki rozwoju przestrzennego” symbolem „PE” i „O”. Szczegółowe sposoby rekultywacji powinny być określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
3. Ponadto do rekultywacji wskazuje się wszystkie wyrobiska poeksploatacyjne; kierunki rekultywacji poszczególnych wyrobisk (leśny, rolniczy lub rekreacyjny) – do indywidualnego określenia (m.in. w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego).
4. Pożądane jest poddanie rehabilitacji istniejących powojennych zespołów wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej („blokowej”), a odpowiedniej modernizacji – zabudowy powstałej przed 1945 rokiem. Szczegółowe zasady tych działań powinny być określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

27. OBSZARY LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO.

1. **Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym** – nie zostały do niniejszego Studium zgłoszone. W Studium stworzono natomiast warunki umożliwiające realizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym (tj. sieci infrastruktury technicznej, boiska sportowe) wskazując tereny o określonym przeznaczeniu i zasadach zagospodarowania (*rozdział 16.2*).

28. STREFY UZDROWISKOWE.

Na obszarze gminy Żmigród nie występują **strefy uzdrowiskowe**. Brak też uwarunkowań dla powstania i rozwoju funkcji uzdrowiskowej.

29. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI.

Nie wyznacza się w Studium **obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości**.

30. TERENY, NA KTÓRYCH PRZEWIDUJE SIĘ LOKALIZACJE OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m² I POWYŻEJ 400 m².

W Studium nie przewiduje się **lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²**; dopuszcza się natomiast lokalizację mniejszych, w tym przekraczających 400 m² powierzchni sprzedaży.

31. OBSZARY PROBLEMOWE.

Na obszarze gminy Żmigród nie stwierdzono **obszarów problemowych**.

32. NARZĘDZIA REALIZACJI STUDIUM.

32.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego – ogólne zasady sporządzania.

W procesie rozwoju gminy plany miejscowe są podstawowym narzędziem tworzenia reguł zagospodarowania oraz "otwierania terenów" dla różnych nowych zamierzeń inwestycyjnych. Jednocześnie są narzędziem, które w świetle obecnego prawa może nakładać na gminę szereg zobowiązań o charakterze finansowym i inwestycyjnym. W tym celu określa się poniżej przedstawione zasady polityki, odnoszące się do przystępowania do sporządzania miejscowych planów:

- 1) Konieczne jest przystąpienie do planów miejscowych w przypadkach określonych w art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 10 maja 2003 r. Nr 80 poz. 717). Szerzej na ten temat mowa w podrozdziale 32.2.
- 2) Najbardziej pożądane jest przystępowanie do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenach komunalnych, których wartość w wyniku uchwalenia planu znacząco wzrośnie. Dzięki podniesieniu w ten sposób wartości tych gruntów gmina dysponowałaby środkami, np. na ich uzbrojenie. W wielu zatem przypadkach, przed podjęciem uchwały o przystąpieniu do planu, gmina wykupywała by grunty. Ich cena będzie niewątpliwie niższa niż po sporządzeniu planu. W ten sposób korzyści dzieliłyby się pomiędzy pierwotnymi właścicielami a gminą. Potem taki grunt może być zarówno przeznaczony na potrzeby własne gminy, jak i skierowany do sprzedaży.
- 3) Należy przystępować do planu miejscowego, gdy zagrożone są (zamierzeniami inwestycyjnymi różnych podmiotów) szczególne interesy gminy, dla których brak jest alternatywnych lokalizacji. Z takimi sytuacjami mamy do czynienia przede wszystkim w odniesieniu do podstawowych elementów układu ulicznego i drogowego.
- 4) Warto obejmować planami miejscowymi obszary, dla których uprzednio przygotowano atrakcyjną lub choćby akceptowalną koncepcję zagospodarowania oraz istnieje zainteresowany jej realizacją wiarygodny inwestor. W takich sytuacjach plan miejscowy będzie narzędziem, które dopasuje zamierzenia inwestora do interesów gminy i uzasadnionych potrzeb sąsiadów. Taka metoda jest powszechną praktyką postępowania m.in. w Niemczech.
- 5) Wskazane jest przystępowanie do planów na obszarach o potencjalnie korzystnej lokalizacji dla nowych, atrakcyjnych inwestycji, które nie mogą być odpowiednio zagospodarowane ze względu na niewłaściwą wewnętrzną strukturę przestrzenną (np. brak ulic) lub niekorzystną

strukturę własnościową (np. niedogodny dla przyszłego zainwestowania układ działek). Formalne przystąpienie do planu miejscowego powinno być jednak poprzedzone odpowiednimi uzgodnieniami (umowami) z dysponentami nieruchomości, a uchwalenie planu powiązane z decyzjami w zakresie gospodarki gruntami.

- 6) Wskazane jest przystępowanie do planów miejscowych na obszarach, na których będzie to jedyna skuteczna metoda ochrony określonych walorów. Przykładowo, może to dotyczyć zespołów o walorach kulturowych, w szczególności tych, które nie są wpisane do rejestru zabytków. Również plany miejscowe powinny być sporządzone dla obszarów otwartych, które warto zabezpieczyć przed wkraczaniem zainwestowania, w tym dla ochrony walorów krajobrazowych. Należy mieć jednak świadomość, że wprowadzenie rygorów ochronnych może spotkać się niekiedy ze sprzeciwami właścicieli i władających gruntami.
- 7) Należy przystępować do planu miejscowego dla umożliwienia realizacji urządzeń i obiektów wynikających z rozstrzygnięć przyjętych w niniejszym Studium, których wykonanie wymaga uprzednio zmiany przeznaczenia gruntów.
- 8) Należy zmierzać do objęcia obowiązującymi planami miejscowymi wszystkich terenów zurbanizowanych. W odniesieniu do obszarów, których nie można zaliczyć do żadnego z wymienionych w punktach 1-7 przypadków, o kolejności winny decydować potrzeby inwestycyjne, w tym ilość wystąpień o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Kolejność obejmowania poszczególnych terenów planami oraz zakres ich ustaleń winien wynikać z bieżących potrzeb. Przy określaniu zasięgu terenów do objęcia planami miejscowymi - jeżeli sąsiadują one z drogami (ulicami) - należy włączyć pasy tych dróg, co najmniej do ich osi, w granice obszaru objętego planem.

32.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzane na podstawie przepisów szczególnych.

1. W granicach gminy Żmigród występują obszary, które należy objąć planem miejscowym na podstawie przepisów szczególnych. Są to trzy tereny górnicze „Radziadz” i „Borzęcin” utworzone dla eksploatacji złóż gazu ziemnego oraz „Laskowa II” utworzony dla eksploatacji piasku, wymienione w rozdz. 5.1.2. Zgodnie z przepisami ustawy – Prawo geologiczne i górnicze można odstąpić od sporządzania tych planów jeżeli Rada Miejska uzna, że przewidywane szkodliwe wpływy na środowisko prowadzone przez działalność górniczą będą nieznaczne.

2. Obszarami przestrzeni publicznej, w odniesieniu do których ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nakazuje sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, są (z wyjątkiem ich części uznanych za tereny zamknięte):

- 1) wyznaczone w Studium nowe tereny w pasach drogowych (tzn. kategorie terenów oznaczonych symbolami: „KDGP/KDS”, „KDGP”, „KDG”, „KDZ”, „KDL” i „KDD”);
- 2) wyznaczone w Studium nowe tereny elementów infrastruktury technicznej;
- 3) tereny planowanych obiektów organów administracji publicznej oraz publicznych: szkół, obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej i placówek opiekuńczo-wychowawczych, świetlic wiejskich, obiektów i urządzeń sportowo-rekreacyjnych (tj.: place zabaw, boiska sportowe, wieże widokowe), parkingów, obiektów sakralnych;
- 4) tereny planowanych cmentarzy oraz terenów komunalnej zieleni urządzonej (parki i skwery), w tym w całości tereny oznaczone symbolami: „US,ZP” i „ZP,U”.

32.3. Obszary, dla których Gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Ze względu na istniejące uwarunkowania wskazuje się następujące obszary do objęcia planami miejscowymi:

- 1) tereny, na których niniejsze Studium przewiduje odmienne zagospodarowanie (odmienne przeważające przeznaczenie i/lub odmienne zasady zagospodarowania) niż w dotychczasowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- 2) wszystkie tereny przeznaczone pod zainwestowanie, nie objęte obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w tym w szczególności wszystkie ulice i drogi nowo projektowane lub wymagające rozbudowy (np. poszerzenia);
- 3) tereny otwarte (tzn. tereny rolne oraz tereny wyznaczone do zalesienia) na obszarze jednostek oznaczonych symbolami: „R” i „ZE” oraz „ZL” - określone na rysunku Studium pt. „Kierunki rozwoju przestrzennego”.

Kolejność przystępowania do planów miejscowych winna wynikać z bieżących potrzeb. Oprócz sporządzania planów gmina winna prowadzić aktywną politykę, polegającą w szczególności na gospodarce gruntami (wykup/sprzedaż), uzbrojeniu w sieci komunikacyjne i

infrastrukturę techniczną, organizowaniu lub współuczestnictwie w przedsięwzięciach zorganizowanego inwestowania, wsparciu przekształceń restrukturyzacyjnych itp.

32.4. Definicja obszaru, o którym mowa w art. 14 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Obszarem, w rozumieniu art. 14 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 10 maja 2003 r. Nr 80 poz. 717), jest:

- 1) cała – wyznaczona w niniejszym Studium – jednostka terenowa w liniach rozgraniczających;
- 2) część jednostki terenowej, która nie została dotychczas objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, jeśli tworzy jeden zwarty obszar;
- 3) wszystkie części jednostki terenowej, które nie zostały objęte dotychczas miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego i występującymi (enklawami) w rozproszeniu;
- 4) cała jednostka terenowa wyznaczona liniami rozgraniczającymi w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- 5) odcinek pasa drogi w jego liniach rozgraniczających zawarty pomiędzy skrzyżowaniami lub liniami rozgraniczającymi tereny jego bezpośredniego sąsiedztwa, a w przypadku istniejących dróg i ulic także części takich odcinków do osi pasa drogowego;
- 6) enklawa terenów kolejowych położona poza terenami zamkniętymi.

32.5. Wnioski do ponadgminnych działań i opracowań planistycznych lub wykonanych w sąsiednich gminach:

1. Opracowanie i ustanowienie planu ochrony dla Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy” oraz obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Dolina Baryczy”.
2. Opracowanie strategii rozwoju rolnictwa dla powiatu trzebnickiego.
3. Modernizacja linii kolejowej.
4. Budowa wskazanych w Studium obwodnic na trasie przyszłej drogi ekspresowej, wraz z wprowadzeniem rozwiązań technicznych zabezpieczających przed zagrożeniami wynikającymi z transportu substancji niebezpiecznych.
5. Modernizacja obecnych dróg wojewódzkich nr 339 i 439 – odpowiednio do klasy określonej w Studium, wraz z wprowadzeniem rozwiązań technicznych

zabezpieczających przed zagrożeniami wynikającymi z transportu substancji niebezpiecznych.

6. Opracowanie projektu powiatowego lub regionalnego systemu dróg rowerowych i jego realizacja.
7. Budowa systemu dystrybucji gazu.
8. Wdrożenie ponadgminnego (powiatowego) systemu gospodarki odpadami.
9. Uwzględnienie miasta i gminy Żmigród w ponadlokalnych programach, w tym m.in. w zakresie współpracy międzynarodowej, rozwoju gospodarczego, ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców w tym niepełnosprawnych.

33. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM OBJAŚNIAJĄCYM PRZYJĘTE ROZWIĄZANIA.

Dotychczasową strukturę funkcjonalno-przestrzenną obszaru miasta i gminy Żmigród ocenić można jako zgodną z generalnymi uwarunkowaniami (predyspozycjami) przyrodniczymi, tj. racjonalnie wykorzystującą walory i zasoby przyrodnicze. Właściwe, zgodne z miejscowymi uwarunkowaniami środowiskowymi, ukształtowały się kierunki produkcji rolniczej. Odpowiednio wykorzystane zostały także walory wynikające z położenia gminy w systemie komunikacyjnym. Układy osadnicze cechuje ład przestrzenny wyrażający się w architektonicznej jakości zabudowy i jej rozplanowaniu (stosunkowo niewiele współczesnych realizacji, które by rażąco dysharmonizowały z otoczeniem), sposobach zagospodarowania większości posesji oraz w zachowaniu najcenniejszych walorów przyrodniczych. Niekorzystnych cech zagospodarowania przestrzeni i przejawów degradacji oraz dysfunkcji jest stosunkowo niewiele i występują one lokalnie. Wymienić tu można w szczególności substandardowe wyposażenie wiejskich układów osadniczych w systemy odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków, związany z tym w znacznej części wysoki stopień zanieczyszczenia wód powierzchniowych i płytkich wód podziemnych, niektóre zespoły zabudowy (np. po byłych zakładach przemysłowych i PGR-ach), przestarzałe systemy ogrzewania, słabo rozwinięta baza turystyczna (niepełne wykorzystanie walorów turystycznych).

W określeniu kierunków zagospodarowania przestrzennego dążono do utrzymania pozytywnych cech dotychczasowego zagospodarowania przy usprawnieniu funkcjonowania układów oraz do stworzenia warunków dla sukcesywnej eliminacji lokalnie niekorzystnych przejawów tego zagospodarowania, w szczególności w środowisku przyrodniczym i krajobrazie. W rozwiązaniach funkcjonalno-przestrzennych przyjęto podstawową zasadę nierozpraszania zabudowy (tak pojedynczych obiektów, jak i większych ich zespołów) poza ukształtowane skupione zespoły osadnicze. Dalszy rozwój przestrzenny osadnictwa polegać ma głównie na dopełnieniu (lub intensyfikacji) istniejących terenów zabudowanych lub na dodawaniu nowych terenów bezpośrednio przylegających do granic układów osadniczych. Najwięcej nowych terenów pod rozwój osadnictwa na pozamiejskim obszarze gminy wyznaczono we wsiach: Żmigródek, Korzeńsko i Radziądz. Większe tereny zainwestowania osadniczego, ale głównie dla zabudowy letniskowej (indywidualnej rekreacji) wskazano ponadto w Chodlewie i Czarnym Lesie.

W mieście ekspansję terenów zainwestowanych wskazano głównie w kierunku południowo-zachodnim, wzdłuż drogi powiatowej nr 1274D (głównie nowe tereny z zabudową mieszkaniową) oraz w kierunku południowo-wschodnim, częściowo poza istniejącą obwodnicę

drogi krajowej nr 5 (głównie tereny przeznaczone dla koncentracji aktywności gospodarczych).

Dążono też do segregacji funkcji oraz zachowania charakteru zabudowy i historycznego układu urbanistycznego. Segregację funkcji przewidziano też na wiejskich obszarach osadniczych poprzez wskazanie wyodrębnionych terenów dla aktywności gospodarczych, gdzie lokalizować będzie można obiekty stwarzające potencjalne uciążliwości sąsiedzkie dla funkcji mieszkaniowych.

W docelowej strukturze jednostek terenowych wyróżniono następujące ich typy funkcjonalne (przeważające przeznaczenie):

- tereny mieszkaniowe – w zabudowie wielorodzinnej i jednorodzinnej,
- tereny mieszkaniowo-usługowe,
- tereny zabudowy dla indywidualnej rekreacji (zabudowa letniskowa),
- tereny mieszkaniowe, głównie zabudowy jednorodzinnej lub zagrodowej, z możliwością lokalizacji obiektów dla różnej działalności gospodarczej, niekonfliktowej z funkcjami mieszkaniowymi,
- tereny usługowe,
- teren usług zdrowia,
- tereny usług w zieleni parkowej,
- tereny usług sportowo-rekreacyjne,
- tereny usług turystycznych i agroturystycznych,
- tereny lokalizacji obiektów i urządzeń obsługi komunikacji samochodowej,
- tereny aktywności gospodarczej związanych z produkcją rolniczą i obsługą tej produkcji,
- tereny aktywności gospodarczej z wyłączeniem produkcji rolniczej,
- tereny powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych,
- tereny lokalizacji obiektów i urządzeń służących do wydobywania gazu ziemnego,
- tereny lokalizacji obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej (zaopatrzenia w wodę, gospodarki ściekowej, gospodarki odpadami, zaopatrzenia w energię elektryczną),
- tereny zieleni (parkowej i innej urządzonej, cmentarnej),
- tereny ogrodów działkowych,
- tereny cmentarzy i teren dla krematorium,
- tereny sadów, upraw ogrodniczych i szkółkarskich,
- tereny obiektów obsługi gospodarki leśnej,
- tereny gospodarki rybackiej,

- tereny kolejowe,
- tereny dróg publicznych,

- tereny otwarte (rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym gospodarstw rolnych, tereny leśne, trwałe użytków zieleni i wód powierzchniowych).

Dla poprawy warunków i bezpieczeństwa ruchu samochodowego oraz usprawnienia powiązań komunikacyjnych gminy (zewnętrznych i wewnętrznych) określono odpowiednie klasy techniczne ważniejszych dróg, wskazano (do wybudowania) nowe odcinki dróg oraz obejścia układów osadniczych na trasach najbardziej ruchliwych dróg. Uwzględniono przy tym (jako uwarunkowanie zewnętrzne) możliwość przeprowadzenia przez gminę drogi ekspresowej (generalnie po trasie obecnej drogi krajowej nr 5).

Dla poprawy jakości środowiska, w szczególności najbardziej zdegradowanego tu środowiska wodnego, zakłada się pełne uporządkowanie gospodarki ściekowej, także na obszarach wiejskich.

Dla zachowania cennych ekosystemów przyrodniczych w dolinach rzecznych przewidziano ekstensywne (i „zachowawcze”) formy zagospodarowania, istotnie ograniczając możliwość wprowadzania nowej zabudowy. Wprowadzono tam też nakaz maksymalnego zachowania wszelkich naturalnych akwenów oraz ekosystemów terenów podmokłych.

SPIS TREŚCI

	strona
<u>CZEŚĆ A.....</u>	<u>1</u>
<u>WSTĘP.....</u>	<u>1</u>
1. WPROWADZENIE.....	2
2. PODSTAWA PRAWNA.....	5
3. CELE STUDIUM.....	6
4. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE.....	8
<u>CZEŚĆ B.....</u>	<u>9</u>
<u>UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO.....</u>	<u>9</u>
<u>DZIAŁ I.....</u>	<u>10</u>
<u>UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE.....</u>	<u>10</u>
5. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.....	11
5.1.1. Rzeźba terenu i struktura litologiczna podłoża.....	11
5.1.2. Surowce mineralne.....	12
5.1.3. Klimat i stan czystości powietrza.....	12
5.1.4. Wody.....	14
5.2. Biotyczne elementy środowiska.....	16
5.2.1. Gleby.....	16
5.2.2. Ekosystemy Flora i fauna.....	17
5.2.3. Ochrona przyrody.....	18
5.3. Uwarunkowania wynikające z charakteru i stanu środowiska przyrodniczego.....	20
6.2. Stanowiska archeologiczne.....	23
Rozmieszczenie stanowisk archeologicznych przedstawiono na obu rysunkach Studium, a ich wykaz ujęto w zeszycie pt.: „Wykaz obiektów o walorach zabytkowych” – tabela nr 3A (obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków) i w tabeli nr 3B (pozostałe stanowiska archeologiczne).....	24
6.3. Strefy ochrony konserwatorskiej.....	24
6.4. Uwarunkowania wynikające z ochrony środowiska kulturowego.....	28
<u>DZIAŁ II.....</u>	<u>30</u>
<u>UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE.....</u>	<u>30</u>
7. DEMOGRAFIA.....	31
7.1. Dynamika liczebności gminy.....	31
7.2. Biologiczne cechy populacji.....	32
7.3. Uwarunkowania wynikające z prognoz rozwoju populacji.....	34
8. MIESZKALNICTWO.....	35
8.1. Dotychczasowy rozwój zasobów mieszkaniowych.....	35
8.2. Uwarunkowania wynikające z prognozowanego rozwoju zasobów mieszkaniowych.....	36
2. Prognoza zapotrzebowania na tereny pod zabudowę mieszkaniową:.....	37

9. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	38
9.1. Usługi oświaty i wychowania.....	38
9.2. Usługi kultury, sportu i rekreacji.....	39
9.3. Usługi zdrowia.....	39
9.4. Obiekty sakralne i cmentarze.....	39
9.5. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju infrastruktury społecznej..	40
10. BAZA EKONOMICZNA GMINY.....	41
10.1. Dotychczasowa struktura gospodarki.....	41
10.2. Rolnictwo i leśnictwo.....	46
10.3. Pozostała nierolnicza sfera produkcyjna i usługi komercyjne.....	47
10.4. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gospodarczego.....	50
DZIAŁ III.....	52
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE.....	52
Z ISTNIEJĄCEGO ZAGOSPODAROWANIA.....	52
I STRUKTURY WŁASNOŚCI GRUNTÓW.....	52
11. STAN PRAWNY GRUNTÓW.....	53
11.1. Struktura własności gruntów.....	53
12. UKŁAD KOMUNIKACYJNY.....	59
12.1. Komunikacja kolejowa.....	59
12.2. Układ drogowy.....	59
12.3. Transport publiczny.....	60
12.4. Uwarunkowania wynikające z istniejącego systemu komunikacyjnego oraz możliwości i potrzeb jego rozwoju.....	61
13. UKŁAD FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNY I STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENÓW.....	63
13.1. Sieć osadnicza.....	63
13.2. Struktura użytkowania terenu.....	65
OGÓLEM.....	67
TERENY OTWARTE.....	68
13.3. Uwarunkowania wynikające z ukształtowanej sieci osadniczej, struktury funkcjonalno-przestrzennej.....	69
14. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	71
14.1. Gospodarka wodno-ściekowa.....	71
14.2. Gospodarka odpadami.....	75
14.3. Gospodarka energetyczna.....	75
CZEŚĆ C.....	80
KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO.....	80
16.1. Ogólne zasady kształtowania układu funkcjonalno-przestrzennego oraz standardów	

<u>zagospodarowania.....</u>	<u>84</u>
<u>19.1. Układ i hierarchia dróg.....</u>	<u>121</u>
<u>24. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREFY OCHRONNE.....</u>	<u>131</u>
<u>25. TERENY ZAMKNIĘTE I ICH STREFY OCHRONNE.....</u>	<u>132</u>
<u>26. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENÍ, REHABILITACJI LUB</u> <u>REKULTYWACJI.....</u>	<u>132</u>
<u>32.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzone na podstawie</u> <u>przepisów szczególnych.</u>	<u>135</u>
<u>33. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM OBJAŚNIAJĄCYM</u> <u>PRZYJĘTE ROZWIĄZANIA.....</u>	<u>139</u>